

การศึกษาประสิทธิภาพการใช้จ่ายเงินของสหกรณ์การเกษตรบางใหญ่ จำกัด
อำเภอบางใหญ่ จังหวัดนนทบุรี

ยุวดี วิทยานนท์

ปัญหาพิเศษนี้เป็นส่วนหนึ่งของความสมบูรณ์ของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์สหกรณ์
โครงการบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยแม่โจ้

พ.ศ. 2547

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยแม่โจ้

ใบรับรองปัญหาพิเศษ
โครงการบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยแม่โจ้
ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์สหกรณ์

ชื่อเรื่อง

การศึกษาประสิทธิภาพการใช้จ่ายเงินลงทุนของสหกรณ์การเกษตรบางใหญ่ จำกัด
อำเภอบางใหญ่ จังหวัดนนทบุรี

โดย

ยุวดี วิทยานนท์

พิจารณาเห็นชอบโดย

ประธานกรรมการที่ปรึกษา

(อาจารย์ศรีพร กิตติการกุล)

วันที่ 29 เดือน พ.ย พ.ศ. 2564

กรรมการที่ปรึกษา

(อาจารย์ดร.รัตนา โพธิสุวรรณ)

วันที่ 25 เดือน พ.ย. พ.ศ. 47

กรรมการที่ปรึกษา

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ชูศักดิ์ จันทรพัลลภ)

วันที่ 25 เดือน พ.ย พ.ศ. 47

หัวหน้าภาควิชาเศรษฐศาสตร์และสหกรณ์การเกษตร

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์วิชัย ต้นวัฒนากุล)

วันที่ 25 เดือน พ.ย. พ.ศ. 47

โครงการบัณฑิตวิทยาลัยรับรองแล้ว

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทรงวุฒิ เพ็ชรประดับ)

รองประธานกรรมการโครงการบัณฑิตวิทยาลัย

วันที่ 29 เดือน พ.ย พ.ศ. 47

ชื่อเรื่อง	การศึกษาประสิทธิภาพการใช้จ่ายเงินของสหกรณ์การเกษตร บางใหญ่ จำกัด อำเภอบางใหญ่ จังหวัดนนทบุรี
ชื่อผู้เขียน	นางยุวดี วิทยานนท์
ชื่อปริญญา	วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์สหกรณ์
ประธานกรรมการที่ปรึกษา	อาจารย์ศิริพร กิตติการกุล

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 3 ประการคือ 1) เพื่อศึกษาถึงแหล่งเงินทุนภายนอกและแหล่งเงินทุนภายในต้นทุนเงินทุนทางบัญชีและต้นทุนทางเศรษฐศาสตร์ ของสหกรณ์การเกษตรบางใหญ่ จำกัด ในปีทางบัญชี 2540 – 2545 2) เพื่อศึกษาถึงประสิทธิภาพการใช้จ่ายเงินในการลงทุนภายนอกและการลงทุนภายในของสหกรณ์การเกษตรบางใหญ่ จำกัด ในปีทางบัญชี 2540 - 2545 3) เพื่อศึกษาถึงทางเลือกของนโยบายด้านการจัดการเงินทุน (ฝ่ายจัดการ) และนโยบายด้านการบริหารเงินทุน (ฝ่ายบริหาร) ของสหกรณ์การเกษตรบางใหญ่ จำกัด ในอนาคตผู้วิจัยได้ศึกษาข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) โดยศึกษาข้อมูลจากงบการเงินของสหกรณ์การเกษตรบางใหญ่ จำกัด ที่ได้รับการรับรองจากกรมตรวจบัญชีสหกรณ์และได้รับการอนุมัติจากที่ประชุมใหญ่สามัญประจำปี รายงานผลการดำเนินงานของสหกรณ์ โดยรวบรวมเอกสารย้อนหลัง 6 ปี คือปีทางบัญชี 2540 - 2545 การวิจัยครั้งนี้ได้วิเคราะห์ทั้งเชิงพรรณนา (Descriptive Method) และวิเคราะห์เชิงปริมาณ (Quantitative Method) เครื่องมือสถิติที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละ ค่าถัวเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักและใช้เครื่องมือทางบัญชี คือการวิเคราะห์ต้นทุน อัตราผลตอบแทนจากเงินทุน (ทางด้านบัญชีและทางด้านเศรษฐศาสตร์) เพื่อศึกษาประสิทธิภาพการใช้จ่ายเงินของสหกรณ์การเกษตรบางใหญ่ จำกัด ระหว่างปีทางบัญชี 2540 – 2545 รวม 6 ปี และนำข้อมูลการวิเคราะห์มานำเสนอแนวนโยบายการจัดการและการบริหารเงินทุนของสหกรณ์อย่างมีประสิทธิภาพสหกรณ์

ผลการศึกษาสรุปได้ดังนี้ แหล่งเงินทุนภายในที่สำคัญ คือ เงินรับฝากจากสมาชิกแหล่งเงินทุนภายนอกคือ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร กรมส่งเสริมสหกรณ์ มีต้นทุนทางบัญชีจากการระดมเงินทุนภายในเฉลี่ยร้อยละ 5.89 ต่อปี ค่ากว่าต้นทุนทางบัญชีที่ระดมจากภายนอกซึ่งมียอดเฉลี่ยร้อยละ 8.34 ต่อปี มีต้นทุนทางบัญชีถัวเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักเฉลี่ยร้อยละ 6.58 ต่อปี ต้นทุนทางเศรษฐศาสตร์ถัวเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักเฉลี่ยร้อยละ 6.48 ต่อปี นำเงินทุนไปลงทุนภายนอกและลงทุนภายในได้รับผลตอบแทนเฉลี่ยร้อยละ 9.45 แสดงว่าเป็นการเป็นระดมเงินทุนที่มีประสิทธิภาพ การศึกษาประสิทธิภาพการใช้จ่ายเงินของสหกรณ์การเกษตร

บางใหญ่ จำกัด พบว่า การดำเนินการในการใช้เงินทุนของสหกรณ์เฉลี่ย 6 ปี ตั้งแต่ปี 2540 – 2545 สหกรณ์มีประสิทธิทธิภาพการใช้เงินทุนสูง ซึ่งพิจารณาได้จากส่วนต่างระหว่างอัตราผลตอบแทนการลงทุนกับต้นทุนทางเศรษฐศาสตร์ถัวเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักกับต้นทุน ทางบัญชีถัวเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักเฉลี่ย 6 ปี ร้อยละ 2.97 และ ร้อยละ 2.87 ต่อปี ตามลำดับ ส่วนต่างดังกล่าวสูงกว่าอัตราดอกเบี้ยเงินฝากธนาคารประเภทออมทรัพย์ของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร และธนาคารอาคารสงเคราะห์ที่สหกรณ์นำเงินไปลงทุนในปัจจุบัน สหกรณ์ควรกำหนดนโยบายในการลดอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ให้แก่สมาชิก ให้ส่วนลดจ่ายแก่สมาชิกเมื่อชำระหนี้ก่อนกำหนดซึ่งไม่ควรสูงกว่าส่วนต่างระหว่างอัตราผลตอบแทนการลงทุนกับต้นทุนทางเศรษฐศาสตร์ถัวเฉลี่ยถ่วงน้ำหนัก ขยายปริมาณธุรกิจทุกด้าน ลงทุนในแหล่งที่ให้ผลตอบแทนสูงหลาย ๆ แหล่ง ลดอัตราดอกเบี้ยเงินรับฝากจากสมาชิกโดยให้สูงกว่าธนาคารพาณิชย์เพียงเล็กน้อย ปรับแผนการลงทุนให้สอดคล้องกับแนวโน้มทางเศรษฐกิจที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา

Title	The study of an efficient use of the capital of Bangyai Agricultural Cooperative Limited. Bangyai District, Nontaburi Province.
Author	Mrs. Yuwadee Withdayanonth
Degree of	Master of Science in Agricultural Cooperatives
Advisory Committee chairperson	Miss Siriporn Kiratikarnkul

ABSTRACT

There were three objectives to the present research which took place at the Bangyai Agricultural Cooperative Limited. The present research aimed to examine: 1) its internal and external source of funds, Accounting funds costs and economic cost: 2) its efficiency of the fund utilization, both in internal and external investments: 3) its choices of the fund management policy (i.e., management field) and the fund administration policy (i.e., administrative field). To achieve these aims, the present study focused on these aspects during the accounting years of 2540-2545.

The researcher used the secondary data from reports in the financial statement of the Bangyai Agriculture Cooperative Limited, as certified by the Department of cooperative auditing and approved by the Annual General Meeting. The report provided results of the cooperative with retrospective documents for 6 years (2540-2545). The data were analysed quantitatively. The statistical analyses were average, percentage, weighted average, and accounting instruments of cost analysis, yield percentage of fund. The analytical facts were then proposed for policy guidelines of fund management and administration of the cooperative.

The studied result were summarized as follows. The main internal source of fund was from the membership saving. The external sources of fund were loans from the Bank of Agriculture and Agriculture Cooperative, loans from The Cooperative Promotion Department; the accounting cost from internal fund mobilization at an average of 5.89% per annum, whereas that of the external fund mobilization was at an average of 8.34% per annum. The account weighted average cost was 6.58% per annum. The economic weighted average cost was 6.48% per annum. These were the capitals for an investment. The return of investments was at an

average of 9.45% per annum, showing an efficient fund mobilization. In regard to the efficient fund utilization of the Bangyai Agriculture Cooperative Limited, the efficiency of fund usage by the cooperative in six year average from 2540-2545 was high, considering the difference between yield percentage of investment, with the economic weighted average, and the weighted average accounting cost were, at 2.97 and 2.87 percent, respectively. The difference was higher than the saving interest rate of the Bank for Agriculture and Agriculture Cooperative, and the Government Housing Bank. The cooperative should fix policy at the loan interest rate, 1) to gain discount to, 2) prevent debt settlement prematurely, 3) enlarge the number of business in many high profitable areas, 4) reduce interest rates to be equal to that of the commercial Bank, and 5) adjust the investment plan to suit with the changeable economic tendency.

กิตติกรรมประกาศ

การวิจัยครั้งนี้เสร็จสมบูรณ์ด้วยความกรุณาอย่างยิ่งจาก อาจารย์ศิริพร กิริติการกุล ประธานกรรมการที่ปรึกษา อาจารย์ ดร.รัตนา โพธิ์สุวรรณ กรรมการที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ชูศักดิ์ จันทนพิสิริ กรรมการที่ปรึกษา ที่ได้กรุณาให้ข้อเสนอแนะ ตรวจสอบแก้ไขปรับปรุง และช่วยเหลือตลอดการทำวิจัย ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง และขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.ประเสริฐ จรรยาสุภาพ ประธานกรรมการบริหารหลักสูตรระดับปริญญาโท ประจำสาขาวิชาเศรษฐศาสตร์สหกรณ์

ขอขอบพระคุณประธานกรรมการสหกรณ์การเกษตรบางใหญ่ จำกัด ผู้จัดการ สหกรณ์ เจ้าหน้าที่บัญชี ของสหกรณ์ ข้าราชการและลูกจ้างสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ นนทบุรีที่ช่วยเหลืออนุเคราะห์เรื่องข้อมูลที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่ง

ขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อยศ คุณแม่เสริมศรี ศิริมไหสวรรย์ ที่ช่วยเป็น กำลังใจให้ลูกตลอดเวลา คุณรังสฤษฎ์ วิทยานนท์ สามีที่รัก ปรียศรี และปรียวรรณ วิทยานนท์ ลูกสาวทั้งสองที่ช่วยเป็นกำลังใจให้แม่ และพี่ ๆ เพื่อนทุกคนที่เป็นกำลังใจด้วยดีเสมอมา ขอกราบขอบพระคุณและขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

ยุวดี วิทยานนท์

พฤศจิกายน 2547

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ	(3)
ABSTRACT	(5)
กิตติกรรมประกาศ	(7)
สารบัญเรื่อง	(8)
สารบัญตาราง	(10)
สารบัญภาพ	(12)
บทที่ 1 บทนำ	1
ความสำคัญของปัญหา	3
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	3
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	4
ขอบเขตและข้อจำกัดของการวิจัย	4
นิยามศัพท์ทั่วไป	5
นิยามศัพท์ปฏิบัติการ	5
บทที่ 2 การตรวจเอกสาร	8
แนวทางการทบทวนที่เกี่ยวข้อง	8
ต้นทุนทางบัญชี	9
ต้นทุนทางเศรษฐศาสตร์	10
นโยบายการเงิน	20
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	21
ภาคสรุป	27
กรอบแนวความคิด	28
บทที่ 3 วิธีการวิจัย	29
สถานที่ดำเนินการวิจัย	29
ข้อมูลที่ใช้ในการวิจัย	29
การรวบรวมข้อมูล	29
วิธีวิเคราะห์ข้อมูล	29
บทที่ 4 ผลการวิจัยและวิจารณ์	33
ตอนที่ 1 แหล่งเงินทุนภายนอกและแหล่งเงินทุนภายใน	33

ต้นทุนทางบัญชีของสหกรณ์เกษตรบางใหญ่ จำกัด 40-45	41
ต้นทุนทางเศรษฐศาสตร์	53
ต้นทุนทางเศรษฐศาสตร์ด้วยเฉลี่ยถ่วงน้ำหนัก	57
ตอนที่ 2 ประสิทธิภาพการใช้จ่ายเงินในการลงทุนภายนอกและลงทุนภายใน	60
การลงทุนภายนอก	60
การลงทุนภายใน	63
การลงทุนรวมของสหกรณ์	65
ผลตอบแทนจากการลงทุน	67
ส่วนต่างระหว่างผลตอบแทนจากการลงทุน	71
ประสิทธิภาพการใช้จ่ายเงินลงทุน	77
ตอนที่ 3 ทางเลือกของนโยบายในการจัดการเงินทุน (ฝ่ายจัดการ)	
และนโยบายด้านการบริหารเงินทุน (ฝ่ายบริหาร)	82
ทางเลือกของนโยบายในการจัดการเงินทุน (ฝ่ายจัดการ)	82
ทางเลือกของนโยบายด้านการบริหารเงินทุน (ฝ่ายบริหาร)	83
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ	86
สรุปผลวิจัย	86
แหล่งเงินทุนภายนอก	87
แหล่งเงินทุนภายใน	88
แหล่งเงินทุนรวม	88
ต้นทุนทางบัญชี	89
ต้นทุนเงินกู้ยืม	89
ต้นทุนเงินรับฝาก	89
อภิปรายผล	97
ข้อเสนอแนะ	101
ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป	102
เอกสารอ้างอิง	103
ภาคผนวก	105
ภาคผนวก ก งบดุล	106
ภาคผนวก ข ประวัติผู้วิจัย	115

สารบัญตาราง

ตาราง		หน้า
1	แหล่งที่มาของเงินทุนสหกรณ์การเกษตรบางใหญ่ จำกัด ตั้งแต่ปี 2540 – 2545	35
2	ต้นทุนเงินทุนทางบัญชีสหกรณ์การเกษตรบางใหญ่ จำกัด ตั้งแต่ปี 2540 – 2545	38
3	ต้นทุนทางเศรษฐศาสตร์ของสหกรณ์การเกษตรบางใหญ่ จำกัด ตั้งแต่ปี 2540 – 2545	40
4	ดอกเบี้ยจ่ายเงินกู้ยืม และดอกเบี้ยจ่าย	43
5	ต้นทุนเงินกู้ยืมของสหกรณ์การเกษตรบางใหญ่ จำกัด ตั้งแต่ปี 2540 - 2545	45
6	ต้นทุนเงินรับฝากจากสมาชิกของสหกรณ์การเกษตรบางใหญ่ จำกัด ตั้งแต่ปี 2540-2545	48
7	เงินรับฝากและเงินกู้ยืม (เงินทุน) ของสหกรณ์การเกษตรบางใหญ่ จำกัด ตั้งแต่ปี 2540-2545	50
8	ต้นทุนเงินทุนถัวเฉลี่ยถ่วงน้ำหนัก (ต้นทุนทางบัญชีถัวเฉลี่ยถ่วงน้ำหนัก) ของสหกรณ์การเกษตรบางใหญ่ จำกัด ตั้งแต่ปี 2540-2545	52
9	เงินทุนภายนอกและเงินทุนภายในของสหกรณ์การเกษตรบางใหญ่ จำกัด ตั้งแต่ปี 2540-2545	54
10	รวมเงินทุนภายนอกและเงินทุนภายในที่สหกรณ์นำไปลงทุนและสัดส่วน เงินทุนตั้งแต่ปี	56
11	ต้นทุนเงินทุนทางเศรษฐศาสตร์ถัวเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักของสหกรณ์ การเกษตรบางใหญ่ จำกัด ตั้งแต่ปี 2540-2545	58
12	การลงทุนภายนอกสหกรณ์การเกษตรบางใหญ่ จำกัด ตั้งแต่ปี 2540-2545	691
13	การลงทุนภายในของสหกรณ์การเกษตรบางใหญ่ จำกัด ตั้งแต่ปี 2540-2545	64
14	การลงทุนภายนอกและลงทุนภายในของสหกรณ์การเกษตรบางใหญ่ จำกัด ตั้งแต่ปี 2540-2545	66

ตาราง

หน้า

15	ผลตอบแทนจากการลงทุนภายนอกและผลตอบแทนจากการลงทุนภายใน และอัตราผลตอบแทนเงินลงทุนของสหกรณ์การเกษตรบางใหญ่ จำกัด ตั้งแต่ปี 2540-2545	69
16	ผลตอบแทนจากการลงทุนภายนอกและผลตอบแทนจากการลงทุนภายใน และอัตราผลตอบแทนเงินลงทุนของสหกรณ์การเกษตร บางใหญ่ จำกัด ตั้งแต่ปี 2540-2545	73
17	ส่วนต่างระหว่างอัตราผลตอบแทนจากเงินลงทุนรวมกับต้นทุนเงินทุน ทางบัญชีถ่วงน้ำหนักของสหกรณ์การเกษตรบางใหญ่ จำกัด ตั้งแต่ ปี 2545-2545	76
18	ประสิทธิภาพการใช้เงินทุนในการลงทุนภายนอกและลงทุนภายในของ สหกรณ์การเกษตรบางใหญ่ จำกัด ตั้งแต่ปี 2540-2545	79
19	ประสิทธิภาพการใช้เงินทุนในการลงทุนภายนอกและลงทุนภายในของ สหกรณ์การเกษตรบางใหญ่ จำกัด สิ้นปี 2540-2545 รวม 6 ปี	81
20	งบดุลสหกรณ์การเกษตรบางใหญ่ จำกัด ปี 2540-2545	107
21	งบกำไรขาดทุนสหกรณ์การเกษตรบางใหญ่ จำกัด ปี 2540-2545	109
22	รายละเอียดกำไรเฉพาะธุรกิจสินแร่	110
23	รายละเอียดกำไรเฉพาะธุรกิจจัดหาสินค้ามาจำหน่าย	111
24	รายละเอียดกำไร (ขาดทุน) เฉพาะธุรกิจรวบรวมผลิตผล	112
25	รายละเอียดรายได้อื่น	113
26	รายละเอียดค่าใช้จ่ายดำเนินงาน	114

สารบัญภาพ

ภาพ

หน้า

1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

33

บทที่ 1

บทนำ

สหกรณ์การเกษตรเป็นองค์การธุรกิจรูปแบบหนึ่งซึ่งอยู่ในระบบเศรษฐกิจของประเทศไทยจัดตั้งขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อช่วยเหลือเกษตรกรที่อ่อนแอทางด้านเศรษฐกิจ ขาดทุนและขาดแคลนเงินทุนมีความเดือดร้อนในการประกอบอาชีพทางการเกษตรให้มีฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมที่ดีขึ้น กินคืออยู่ดี ช่วยเหลือซึ่งกันและกันทางด้านเศรษฐกิจด้วยความสมัครใจสมาชิกทุกคนมีความเสมอภาคกันในการร่วมกันทำธุรกิจ ผลที่เกิดขึ้นจากการดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจร่วมกันนำมาแบ่งปันอย่างยุติธรรมในหมู่สมาชิก (อรพินท์ สุขสวัสดิ์, 2536: 1)

สหกรณ์การเกษตร ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2545 มีจำนวนทั้งสิ้น 4,144 สหกรณ์ คิดเป็นร้อยละ 61.32 ของจำนวนสหกรณ์ทุกประเภทที่มีอยู่ทั้งสิ้น 6,757 สหกรณ์ จากการรวบรวมข้อมูล 3,232 สหกรณ์ มีสมาชิก 4,868,039 คน คิดเป็นร้อยละ 59.91 ของจำนวนสมาชิกสหกรณ์ทุกประเภทที่มีอยู่ 8,125,073 คน มีทุนดำเนินงานจำนวน 65,517.99 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 12.56 ของทุนดำเนินงานสหกรณ์ทุกประเภทที่มีอยู่จำนวน 521,591.87 ล้านบาท มีปริมาณธุรกิจจำนวน 7,588.23 ล้านบาท ผลการดำเนินงานมีกำไรสุทธิ 2,233 สหกรณ์ เป็นเงิน 1,993.18 ล้านบาท

จังหวัดนนทบุรีตั้งอยู่ในภาคกลางของประเทศไทยอยู่ห่างจากกรุงเทพมหานครเป็นระยะทางประมาณ 8 กิโลเมตร และเป็นจังหวัด 1 ใน 5 จังหวัดปริมณฑล ได้แก่ นนทบุรี สมุทรปราการ นครปฐม สมุทรสาคร และปทุมธานี มีพื้นที่ประมาณ 622,303 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 388,939 ไร่ จำนวนประชากร 867,922 คน ชาย 47.6% หญิง 52.4% จำนวนครัวเรือน 353,935 ครัวเรือน จำนวนคนต่อครัวเรือน 2.6 คนต่อครัวเรือน มีจำนวนครัวเรือนเกษตรทั้งสิ้น 18,914 ครัวเรือน แบ่งเขตปกครองออกเป็น 6 อำเภอ 52 ตำบล และ 421 หมู่บ้าน 9 เทศบาล 37 อบต. ลักษณะการถือครองที่ดินของเกษตรกรในจังหวัดนนทบุรีจำแนกเป็น 3 ลักษณะ คือที่ดินของตนเอง ที่ดินเช่า และ ที่ดินไม่มีกรรมสิทธิ์

สหกรณ์การเกษตรในจังหวัดนนทบุรีที่ดำเนินธุรกิจมี 8 สหกรณ์ คือ 1) สหกรณ์การเกษตรบางใหญ่ จำกัด 2) สหกรณ์การเกษตรปากเกร็ด จำกัด 3) สหกรณ์การเกษตรไทรน้อย จำกัด 4) สหกรณ์การเกษตรบางบัวทอง จำกัด 5) สหกรณ์การเกษตรเมื่อนนทบุรี จำกัด 6) สหกรณ์การเกษตรบางกรวย จำกัด 7) สหกรณ์การเกษตรเพื่อการตลาดลูกค้า ธ.ก.ส. จำกัด 8) สหกรณ์ผู้ผลิตไม้ดอกไม้ประดับนนทบุรี จำกัด สหกรณ์การเกษตรทั้ง 8 สหกรณ์มีทุนดำเนินงานทั้งสิ้นจำนวน 737.93 ล้านบาท ทุนของสหกรณ์จำนวน 242.12 ล้านบาท มีแหล่งที่มาของเงินทุน

จากการกู้ยืมเงินจากภายนอกสหกรณ์ จำนวน 107.99 ล้านบาท และจากเงินทุนภายในสหกรณ์ โดยการรับฝากจากสมาชิก จำนวน 387.82 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 52.55 ของทุนดำเนินงานทั้งสิ้น ซึ่งสหกรณ์ต้องรับภาระดอกเบี้ยจ่ายเงินรับฝากสูงกว่าดอกเบี้ยเงินฝากธนาคาร ทั้งนี้เพื่อเป็นแรงจูงใจให้สมาชิกริเริ่มนำเงินมาฝากกับสหกรณ์ การยอมรับภาระทางการเงินดังกล่าวย่อมก่อให้เกิดความเสี่ยงทางการเงินต่อสหกรณ์ เนื่องจากสหกรณ์จะไม่สามารถคาดคะเนปริมาณการเบิกถอน และช่วงเวลาของการเบิกถอนเงินรับฝากของสมาชิกได้ ส่วนทางด้านการใช้ไปของเงินทุนนั้น สหกรณ์ นำทุนดำเนินงานที่จัดหาได้ไปลงทุนในลูกหนี้สุทธิตามจำนวน 392.43 ล้านบาท ดอกเบี้ยค้างรับสุทธิตามจำนวน 66.06 ล้านบาท เงินสดและเงินฝากธนาคาร จำนวน 55.93 ล้านบาท เงินฝาก สหกรณ์อื่น จำนวน 37.04 ล้านบาท ที่ดินและอุปกรณ์สุทธิตามจำนวน 38.85 ล้านบาท ที่ดินแทนการชำระหนี้ จำนวน 18.79 ล้านบาท เงินลงทุนระยะสั้น จำนวน 55.02 ล้านบาท เงินลงทุนระยะยาว จำนวน 39.39 ล้านบาท สิทธิซอฟต์แวร์ จำนวน 2.78 ล้านบาท สินค้าคงเหลือ จำนวน 4.14 ล้านบาท ซื้อข้าวเปลือกโครงการเชื่อมโยงเพื่อการผลิตข้าว จำนวน 5.53 ล้านบาท และอื่น ๆ จำนวน 21.97 ล้านบาท อาจกล่าวได้ว่าสหกรณ์การเกษตรในจังหวัดนนทบุรี นำเงินทุนที่จัดหาได้ไปลงทุนในลูกหนี้สุทธิเป็นส่วนใหญ่ถึงร้อยละ 53.17 ของทุนดำเนินงาน เพราะฉะนั้นการบริหารเงินทุนของ สหกรณ์ย่อมขึ้นอยู่กับการบริหารลูกหนี้ในสหกรณ์ให้ชำระหนี้เป็นไปตามกำหนดระยะเวลาที่ สหกรณ์กำหนดไว้

จากข้อมูลข้างต้น สรุปได้ว่าสหกรณ์การเกษตรในจังหวัดนนทบุรีมีเงินทุนมาจากแหล่งเงินทุนภายนอกและแหล่งเงินทุนภายในซึ่งมีต้นทุนเงินทุนที่แตกต่างกันและสามารถนำไป ลงทุนภายนอกและภายในสหกรณ์ โดยมีผลตอบแทนที่แตกต่างกัน แต่ฐานะทางเศรษฐกิจในปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงไปสหกรณ์การเกษตรต้องดำเนินธุรกิจแข่งขันกับรัฐวิสาหกิจ และธุรกิจเอกชนอื่น ๆ จำเป็นต้องปรับตัวและหาวิธีการปรับปรุงพัฒนาการดำเนินธุรกิจให้ทันกับภาวะเศรษฐกิจที่เปลี่ยนแปลงไป การที่สหกรณ์จะมั่นคงและมีความเจริญก้าวหน้าต่อไปในอนาคตบุคคลทุกฝ่ายที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับสหกรณ์การเกษตร ได้แก่ สมาชิก คณะกรรมการดำเนินการ ผู้จัดการและพนักงาน สหกรณ์ ตลอดจนเจ้าหน้าที่ส่งเสริมสหกรณ์ เจ้าหน้าที่จากกรมตรวจบัญชี สหกรณ์ ต้องร่วมมือกันอย่างจริงจัง เพื่อให้การดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตรมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น โดยอยู่บนพื้นฐานที่ว่าความมั่งคั่งของผู้ถือหุ้นจะเกิดขึ้นก็ต่อเมื่อ สหกรณ์สามารถหารายได้มาชดเชย ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานและต้นทุนของเงินทุนได้หมดสิ้น

ความสำคัญของปัญหา

สหกรณ์การเกษตรบางใหญ่ จำกัด เป็นสหกรณ์ซึ่งได้จดทะเบียนตามพระราชบัญญัติ สหกรณ์ พ.ศ. 2511 เมื่อวันที่ 12 มกราคม 2519 โดยมีผลการดำเนินงาน ในวันที่ 31 ธันวาคม 2545 มีสมาชิกทั้งสิ้น จำนวน 1,315 คน มีแผนดำเนินงาน 22 กลุ่ม มีขนาดของสินทรัพย์ทั้งสิ้น 84,085,571.10 บาท จัดหาเงินทุนมาดำเนินงาน โดยระดมทุนจากการรับฝากเงินทุกประเภทจากสมาชิก จำนวน 50,901,104.31 บาท กู้ยืมจากกรมส่งเสริมสหกรณ์ จำนวน 1,200,000.00 บาท ทุนเรือนหุ้น จำนวน 13,670,020.00 บาท ทุนสำรอง จำนวน 6,564,313.20 บาท มีทุนสะสมตามระเบียบข้อบังคับและอื่นๆ จำนวน 4,544,087.13 บาท กำไรสุทธิประจำปี จำนวน 3,496,444.42 บาท สหกรณ์นำเงินทุนที่จัดหามาได้ไปลงทุนใน เงินสดและเงินฝากธนาคาร จำนวน 6,996,683.78 บาท ลูกหนี้ระยะสั้นและระยะยาว - สุทธิ จำนวน 47,316,497.29 บาท ดอกเบี้ยเงินให้กู้ยืมรับ - สุทธิ จำนวน 4,049,296.31 บาท สินค้าคงเหลือ จำนวน 852,888.47 บาท วัสดุคงเหลือ จำนวน 233,738.08 บาท สินทรัพย์หมุนเวียนอื่น จำนวน 549,060.81 บาท เงินลงทุนระยะยาว จำนวน 6,262,500.00 บาท ที่ดินอาคารและอุปกรณ์สุทธิ จำนวน 3,971,821.75 บาท สินทรัพย์อื่น จำนวน 48,067.00 บาท จะเห็นได้ว่าสหกรณ์นำเงินไปลงทุนในลูกหนี้เป็นส่วนใหญ่ ซึ่งเป็นสถานะที่น่าเป็นห่วง ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้ศึกษาประสิทธิภาพการใช้จ่ายเงินของสหกรณ์การเกษตรบางใหญ่ จำกัด ตั้งแต่ปีทางบัญชี 2540 - 2545 เป็นระยะเวลา 6 ปี โดยใช้ข้อมูลจากงบการเงินของสหกรณ์ศึกษาถึงแหล่งเงินทุน วิเคราะห์ถึงต้นทุนที่เกิดจากการจัดหาเงินทุน เมื่อนำเงินทุนไปลงทุนได้รับผลตอบแทนแล้วจะมีความคุ้มค่าหรือไม่ การจัดการกับเงินที่มีอยู่ให้มีประสิทธิภาพได้ขนาดไหน การลงทุนที่เหมาะสมในอนาคตจะเป็นอย่างไร ผลจากการศึกษาครั้งนี้คาดว่าจะใช้ประโยชน์ต่อ สหกรณ์การเกษตรบางใหญ่ จำกัด โดยนำผลของการวิจัยไปปรับปรุงกิจการต่อไป

วัตถุประสงค์ในการวิจัย

1. เพื่อศึกษาถึงแหล่งเงินทุนภายนอกและแหล่งเงินทุนภายในต้นทุนเงินทุนทางบัญชีและต้นทุนทางเศรษฐศาสตร์ของสหกรณ์การเกษตรบางใหญ่ จำกัด ในปีทางบัญชี 2540 - 2545
2. เพื่อศึกษาถึงประสิทธิภาพการใช้จ่ายเงินในการลงทุนภายนอกและการลงทุนภายในของสหกรณ์การเกษตรบางใหญ่ จำกัด ในปีทางบัญชี 2540 - 2545
3. เพื่อศึกษาถึงทางเลือกของนโยบายด้านการจัดการเงินทุน (ฝ่ายจัดการ) และนโยบายด้านการบริหารเงินทุน(ฝ่ายบริหาร) ของสหกรณ์การเกษตรบางใหญ่ จำกัด ในอนาคต

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. สหกรณ์การเกษตรบางใหญ่ จำกัด ได้ทราบถึงแหล่งเงินทุนภายนอกและแหล่งเงินทุนภายในต้นทุนทางบัญชีและต้นทุนทางเศรษฐศาสตร์ของสหกรณ์การเกษตรบางใหญ่ จำกัด ในปีทางบัญชี 2540 - 2545 เพื่อประโยชน์ในการเปรียบเทียบต้นทุนเงินทุนเพื่อใช้ในการบริหารงาน สหกรณ์
2. สหกรณ์การเกษตรบางใหญ่ จำกัดทราบถึงประสิทธิภาพการใช้จ่ายเงินในการลงทุนภายนอก และการลงทุนภายในของสหกรณ์การเกษตรบางใหญ่ จำกัด ในปีทางบัญชี 2540 - 2545 เพื่อประโยชน์ในการบริหารสินเชื่อของสหกรณ์ โดยสามารถนำไปใช้เป็นข้อมูลในการกำหนดนโยบายด้านการจัดการเงินทุนของฝ่ายจัดการ และนโยบายด้านการบริหารเงินทุนของฝ่ายบริหาร
3. ใช้เป็นแนวทางให้กับสหกรณ์การเกษตรอื่น ๆ หรือผู้ที่สนใจนำไปประกอบการศึกษาค้นคว้าต่อไป

ขอบเขตและข้อจำกัดของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจะศึกษาเฉพาะต้นทุนเงินทุนทางบัญชี และต้นทุนทางเศรษฐศาสตร์ จากแหล่งเงินทุนภายนอกและภายใน ของสหกรณ์เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพการใช้จ่ายเงินรวมทั้งการจัดการเกี่ยวกับเงินทุนที่มีอยู่ให้มีประสิทธิภาพ โดยใช้ข้อมูลงบการเงินในช่วงเวลาปี 2540 - 2545 รวม 6 ปี ของสหกรณ์การเกษตรบางใหญ่ จำกัด ในการวิจัยครั้งนี้ กำหนดให้ต้นทุนค่าเสียโอกาสมีอัตราร้อยละ 6 ต่อปี เนื่องจากเป็นอัตราเงินปันผลสูงสุดที่สหกรณ์คืนให้แก่สมาชิก และเพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 3 ผู้วิจัยจะสอบถามข้อมูลโดยการสัมภาษณ์จากประธานกรรมการ รองประธานกรรมการ เลขานุการ เภรียญิกของสหกรณ์ และผู้จัดการสหกรณ์ เพื่อศึกษาทางเลือกของนโยบายด้านการบริหารเงินทุน (ฝ่ายบริหาร) นโยบายด้านการจัดการเงินทุน (ฝ่ายจัดการ) ใช้เป็นแนวทางประกอบการศึกษารวมทั้งนำข้อมูลที่ได้ศึกษาประสิทธิภาพการใช้จ่ายเงินของสหกรณ์เป็นแนวทางเลือกนโยบายการบริหารและการจัดการเงินทุนในอนาคต

นิยามศัพท์ทั่วไป

เงินทุน หมายถึง สินทรัพย์ทั้งสิ้นหรือผลรวมหนี้สินและทุน

สินทรัพย์ หมายถึง สิ่งที่มีตัวตนหรือไม่มีตัวตนที่มีมูลค่าเป็นตัวเงินซึ่งสหกรณ์เป็นเจ้าของหรืออยู่ในความควบคุมของสหกรณ์ อันแสดงถึงกรรมสิทธิ์ในสังหาริมทรัพย์ อสังหาริมทรัพย์ สิทธิเรียกร้อง มูลค่าที่ได้มา รายจ่ายที่ก่อให้เกิดสิทธิ และรายจ่ายของรอบระยะเวลาบัญชีต่อไป

หนี้สิน หมายถึง พันธะผูกพันในปัจจุบันของสหกรณ์อันเกิดจากรายการค้า การกู้ยืม หรือจากการอื่น ๆ ซึ่งต้องชำระคืนในภายหน้าด้วยทรัพย์สินหรือบริการ

ทุนของสหกรณ์ หมายถึง ส่วนของสมาชิกผู้ลงทุนถือหุ้นในสหกรณ์ ประกอบด้วย ทุนเรือนหุ้น ทุนสำรอง ทุนสะสมตามข้อบังคับ ระเบียบและอื่น ๆ ของสหกรณ์ และ กำไรสะสม

นิยามศัพท์ปฏิบัติการ

สหกรณ์ หมายถึง สหกรณ์การเกษตรบางใหญ่ จำกัด อำเภอบางใหญ่ จังหวัดนนทบุรี

ปีทางบัญชีของสหกรณ์ หมายถึง รอบระยะเวลาการดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตรบางใหญ่ จำกัด ซึ่งมีรอบระยะเวลา 12 เดือน เริ่มเดือน มกราคม ถึง เดือน ธันวาคม

แหล่งที่มาของเงินทุน หมายถึง แหล่งเงินทุนที่สหกรณ์จัดหามาเพื่อเป็นเงินทุนในการดำเนินงานเทียบเป็นบาท ซึ่งประกอบด้วย

- แหล่งเงินทุนภายนอก คือ เงินกู้ยืมจากธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร เงินกู้ยืมจากกรมส่งเสริมสหกรณ์ เงินกู้ยืมจากชุมนุมสหกรณ์นนทบุรี จำกัด

- แหล่งเงินทุนภายใน คือ เงินรับฝากประเภทต่างๆ จากสมาชิก ทุนเรือนหุ้น ทุนสำรอง ทุนสะสมต่าง ๆ ตามระเบียบข้อบังคับและอื่น ๆ

ต้นทุนเงินทุนทางสหกรณ์ หมายถึง ต้นทุนเงินทุนทางบัญชีและต้นทุนทางเศรษฐศาสตร์ที่สหกรณ์จะต้องจ่ายจากการจัดหาเงินทุนทั้งภายในและภายนอก กล่าวคือ

- ต้นทุนเงินทุนทางบัญชี หมายถึง ต้นทุนทางบัญชีที่สหกรณ์ต้องจ่ายเป็นต้นทุนจริงจากการจัดหาเงินทุนทั้งภายนอกและภายใน เช่น ดอกเบี้ยจ่ายจากการกู้ยืมเงินจากธนาคาร หรือ ดอกเบี้ยจ่ายจากการกู้ยืมเงินจากหน่วยงานของรัฐ ดอกเบี้ยจ่ายจากการรับฝากเงินจากสมาชิกทุกประเภทเทียบเป็นอัตราร้อยละกับเงินทุน และ เงินรับฝาก

- ต้นทุนทางเศรษฐศาสตร์ หมายถึง ต้นทุนที่เป็นตัวเลขทางบัญชีที่ปรากฏในงบการเงิน ไม่ได้จ่ายเป็นต้นทุนจริงหรือต้นทุนเสียโอกาสที่ไม่ได้แสดงต้นทุนในรูปของเงินสด

ต้นทุนค่าเสียโอกาส หมายถึง ผลตอบแทนที่สหกรณ์จะได้รับจากการตัดสินใจเลือกทางเลือกหนึ่ง แต่กลับต้องสูญเสียไปจากการที่เลือกตัดสินใจในอีกทางหนึ่ง ซึ่งในสหกรณ์จะมีเงินที่สหกรณ์นำไปให้สมาชิกกู้ยืม ฝากธนาคารพาณิชย์ ซื้อตั๋วสัญญาใช้เงิน ฝากสหกรณ์อื่น ส่วนหนึ่งมาจากทุนเรือนหุ้น ทุนสำรอง ทุนสะสมตามระเบียบ ข้อบังคับและอื่นๆ เงินทุนเหล่านี้ แม้จะไม่มีค่าใช้จ่ายที่เป็นต้นทุนตัวเงินจริง แต่ในทางเศรษฐศาสตร์ ถือว่าเงินทุนนี้มีต้นทุนค่าเสียโอกาส โดยปกติต้นทุนเสียโอกาสจะไม่มีงบบันทึกลงในบัญชีของสหกรณ์ เพราะไม่ได้เป็นต้นทุนที่เกิดขึ้นจริง แต่เป็นต้นทุนที่ถูกสมมติเพื่อการตัดสินใจ ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้กำหนดให้ต้นทุนเสียโอกาสมีอัตราร้อยละ 6 ต่อปี เนื่องจากเป็นอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ที่สูงที่สุดที่สหกรณ์ได้รับในปัจจุบันภายหลังหักอัตราส่วนลดภาระหนี้ในอัตราร้อยละ 3 ตามนโยบายรัฐบาลในโครงการลดภาระหนี้ให้แก่เกษตรกรรายย่อย

ต้นทุนเงินทุนถัวเฉลี่ยถ่วงน้ำหนัก หมายถึง สหกรณ์จะจัดหาเงินทุนจากหลายแหล่ง ซึ่งต้นทุนของเงินทุนแต่ละแหล่งนั้นจะมีต้นทุนที่ไม่เท่ากัน ดังนั้นจึงต้องมีการถัวเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักต้นทุนของเงินทุนทั้งจำนวนนั้น

ลงทุนภายนอก หมายถึง นำเงินฝากธนาคารพาณิชย์ ซื้อตั๋วสัญญาใช้เงินจากชุมนุมสหกรณ์ออมทรัพย์แห่งประเทศไทย จำกัด นำเงินฝากชุมนุมสหกรณ์นนทบุรี จำกัด

ลงทุนภายใน หมายถึง ให้เงินกู้แก่สมาชิก

ผลตอบแทนการลงทุน หมายถึง ผลตอบแทนจากการลงทุนภายนอกสหกรณ์ และผลตอบแทนจากการลงทุนภายในสหกรณ์ ได้แก่

- ผลตอบแทนจากการลงทุนภายนอก คือ ดอกเบี้ยรับจากเงินฝากธนาคารพาณิชย์ ดอกเบี้ยรับจากตั๋วสัญญาใช้เงิน ดอกเบี้ยรับจากสหกรณ์อื่น รวมดอกเบี้ยรับทั้งหมดเทียบเป็นอัตราร้อยละกับเงินลงทุนในช่วงเวลาหนึ่งปี

- ผลตอบแทนจากการลงทุนภายใน คือ ดอกเบี้ยรับจากเงินให้กู้ยืมแก่สมาชิก เทียบเป็นอัตราร้อยละกับ เงินให้กู้ยืมแก่สมาชิก

ผลตอบแทนจากการลงทุนถัวเฉลี่ยถ่วงน้ำหนัก หมายถึง ดอกเบี้ยรับที่สหกรณ์ได้รับจากการนำเงินไปลงทุนในองค์กรแต่ละแห่งนั้นจะได้รับผลตอบแทนในแต่ละปีไม่เท่ากัน ดังนั้นจึงต้องมีการถัวเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักผลตอบแทนจากการลงทุน

ประสิทธิภาพการใช้จ่ายเงินลงทุน หมายถึง ความสามารถของสหกรณ์ในการนำเงินลงทุนที่ได้จากภายนอกสหกรณ์และภายในสหกรณ์ไปลงทุนก่อให้เกิดผลตอบแทนแก่สหกรณ์ ส่วนต่าง

ระหว่างต้นทุนเงินทุนถัวเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักกับผลตอบแทนจากการลงทุน จะแสดงถึงประสิทธิภาพการใช้เงินทุนของสหกรณ์ ถ้าผลตอบแทนจากการลงทุนที่ได้รับในปีใด ๆ สูงกว่าต้นทุนเงินทุนถัวเฉลี่ยถ่วงน้ำหนัก ของปีนั้น ๆ แสดงถึงการมีประสิทธิภาพการใช้เงินทุนสูงกว่าปีอื่น ๆ

ทางเลือกของนโยบาย หมายถึง ทางเลือกต่างๆ ที่สหกรณ์จะสามารถนำไปใช้ในการจัดการกับเงินทุนที่มีอยู่ให้มีประสิทธิภาพมีการกำหนดนโยบายไว้ดังนี้

- นโยบายด้านการจัดการเงินทุน (ฝ่ายจัดการ) เกี่ยวกับ การกำหนดอัตราดอกเบี้ยเงินรับฝาก การควบคุมสินเชื่ออย่างมีประสิทธิภาพ เป้าหมายการให้สินเชื่อประจำปี

- นโยบายด้านการบริหารเงินทุน (ฝ่ายบริหาร) เกี่ยวกับ การเพิ่มประสิทธิภาพเงินทุนจากการลงทุนภายนอกและภายใน เพื่อการลดความเสี่ยงของการลงทุนในระยะยาว

บทที่ 2

การตรวจเอกสาร

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาเรื่อง การศึกษาประสิทธิภาพการใช้จ่ายเงินของสหกรณ์ การเกษตรบางใหญ่ จำกัด จังหวัดนนทบุรี ปีทางบัญชี 2540 - 2545 ซึ่งการตรวจเอกสารครั้งนี้ผู้วิจัยได้แบ่งออกเป็น 2 ส่วน ดังนี้

1. แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง
2. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

Millet (1954 อ้างใน อรพินท์ สุขสวัสดิ์, 2536: 14) ได้ให้คำจำกัดความของประสิทธิภาพไว้ว่า ประสิทธิภาพคือ ผลการปฏิบัติงานที่ก่อให้เกิดความพึงพอใจแก่वलมนุษยและได้รับผลกำไรจากผลการปฏิบัติงานนั้นด้วย

ธงชัย สันติวงษ์ (2531 อ้างใน อรพินท์ สุขสวัสดิ์, 2536: 14-15) ได้กล่าวว่า ในการนำเอาปัจจัยในการจัดการมาดำเนินการให้บรรลุเป้าหมายต่าง ๆ ขององค์การนั้น ผู้บริหารต่างก็มุ่งพยายามสร้างผลสำเร็จในการจัดการให้เกิดขึ้น 2 ทาง คือ ประสิทธิภาพที่เป็นเครื่องมือให้วัดความสำเร็จของกิจการและได้ให้ความหมายของประสิทธิภาพ ดังนี้

ประสิทธิภาพ คือ การสามารถสร้างผลสำเร็จออกมาโดยที่ได้ผลงานที่มีคุณค่าสูงกว่าทรัพยากรที่ใช้ไป หรือพูดง่าย ๆ คือ การวัดอัตราส่วนของรายได้ต่อค่าใช้จ่ายนั่นเอง

ประสิทธิผล คือ เป็นเพียงการวัดว่ากิจการสามารถทำงานได้สำเร็จตามเป้าหมายที่ตั้งไว้หรือเปล่า แต่จะไม่มี การสนใจคิดเปรียบเทียบกับทรัพยากรที่ใช้ไปว่าได้ใช้ไปมากหรือน้อยเพียงใด

อนึ่ง สำหรับความเหมาะสมของเป้าหมายนั้น ก็ขึ้นอยู่กับกลุ่มลูกค้าที่กิจการกำลังสนองอยู่เป็นสำคัญ หากลูกค้าเกิดความพอใจ และให้การสนับสนุนแล้ว โอกาสที่จะทำงานบรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายก็จะเกิดขึ้นได้ แต่อย่างไรก็ตามสำหรับประสิทธิภาพนั้น โอกาสเดียวที่จะมีได้ก็คือ ต้องสามารถดำเนินการโดยเสียต้นทุนค่าใช้จ่ายต่ำกว่าผลที่ได้เท่านั้น

ศิริพร กิริติการกุล (2546: 112-128) ได้กล่าวว่าการวิเคราะห์ต้นทุนเงินทุนทางบัญชี และต้นทุนทางเศรษฐศาสตร์ มีรายละเอียดดังนี้

ต้นทุนเงินทุนทางบัญชี

ต้นทุนเงินกู้ยืม

เงินกู้ยืมเป็นแหล่งเงินทุนภายนอกอีกแหล่งหนึ่ง ซึ่งนับว่าเป็นแหล่งเงินทุนที่มีความสำคัญรองจากเงินฝาก การระดมเงินทุนโดยการกู้ยืมจะต้องจ่ายผลตอบแทนแก่เจ้าของเงินทุนในรูปดอกเบี้ยเงินกู้ยืม ซึ่งโดยมากมักจะมียอดต้นทุนสูงกว่าการระดมเงินฝากโดยหน่วยธุรกิจเอง ยกเว้นเงินกู้ยืมสนับสนุนเพื่อกิจการเฉพาะทางที่ได้รับการอุดหนุนจากรัฐบาล เช่น เงินกู้กรรมส่งเสริม สหกรณ์ เป็นต้น

การวิเคราะห์ต้นทุนเงินกู้ยืมมีลักษณะเช่นเดียวกับต้นทุนเงินฝากคือ สามารถคำนวณได้จากค่าใช้จ่ายเงินกู้ยืมระหว่างปีหารด้วย ปริมาณเงินกู้ยืมคงเหลือ ณ วันสิ้นสุดงวดบัญชีนั้น ๆ คุณด้วยร้อย สามารถเขียนสมการได้ดังนี้

$$\text{ต้นทุนเงินกู้ยืม} = \frac{\text{ค่าใช้จ่ายเงินกู้ยืม} \times 100}{\text{ปริมาณเงินกู้ยืม}}$$

ค่าใช้จ่ายเงินกู้ยืม หมายถึง ดอกเบี้ยเงินกู้ยืมที่จ่ายออกไปในงวดบัญชีนั้น ๆ

ต้นทุนเงินฝาก

เงินฝากเป็นเงินทุนที่มักมีสัดส่วนสูง เมื่อเทียบกับเงินทุนรวมเป็นที่มาของแหล่งเงินทุนของสหกรณ์ อาจอยู่ในรูปแบบบริการเงินฝากรูปแบบต่าง ๆ กัน เพื่อจะระดมเงินทุนที่มีต้นทุนของเงินลงทุนที่ต่ำกว่าเงินกู้ยืม โดยจะจ่ายผลตอบแทนแก่สมาชิกผู้ฝากเงินในรูปของดอกเบี้ยเงินฝาก การวิเคราะห์ต้นทุนเงินฝากนี้จะใช้ค่าใช้จ่ายเงินฝากระหว่างปีหาร ด้วยปริมาณเงินฝากคงเหลือ ณ สิ้นงวดบัญชีนั้น ๆ คุณด้วยร้อย โดยสามารถเขียนอยู่ในรูปสมการดังนี้

$$\text{ต้นทุนเงินรับฝาก} = \frac{\text{ค่าใช้จ่ายเงินฝาก} \times 100}{\text{ปริมาณเงินฝาก}}$$

ค่าใช้จ่ายเงินฝากหมายถึง ดอกเบี้ยจ่ายเงินฝากที่จะต้องจ่ายออกไปในรอบบัญชีนั้น

ต้นทุนเงินทุนถัวเฉลี่ยถ่วงน้ำหนัก

การระดมเงินทุนจากแหล่งเงินทุนภายนอก ซึ่งต้องจ่ายผลตอบแทนให้แก่เจ้าของทุนในรูปดอกเบี้ยเป็นค่าใช้จ่ายที่เป็นตัวเงินจริง ในแต่ละปีมักมีสัดส่วนที่แตกต่างกัน เนื่องจากขนาดของ ตัวเลขเงินทุนจากแหล่งที่มาของทั้งสองอาจแตกต่างกัน การวิเคราะห์ต้นทุนเงินทุนจึง

จำเป็นต้องใช้วิธีถ่วงน้ำหนัก (Weighted Average) โดยคำนวณจากอัตราส่วนของเงินทุนแต่ละประเภทต่อเงินทุนภายนอกทั้งสิ้นคูณด้วยต้นทุนเงินทุนประเภทนั้น ๆ แล้วนำมารวมกันจะได้ต้นทุนถ่วงน้ำหนักของเงินทุนทั้งหมด ซึ่งสามารถเขียนในรูปของสมการได้ดังนี้

ต้นทุนเงินทุนถ่วงน้ำหนัก เท่ากับ

(สัดส่วนของเงินฝาก x ต้นทุนเงินฝาก) + (สัดส่วนของเงินกู้ยืม x ต้นทุนเงินกู้ยืม)

โดยที่ สัดส่วนของเงินฝาก = เงินรับฝาก ÷ เงินทุน

 สัดส่วนของเงินกู้ยืม = เงินกู้ยืม ÷ เงินทุน

ต้นทุนเงินทุนทางเศรษฐศาสตร์

ต้นทุนดังกล่าวอยู่ในรูปของตัวเลขทางบัญชี ที่ปรากฏในงบการเงิน เนื่องจากแหล่งที่มาของเงินทุนสหกรณ์ นอกจากจะมาจากเงินรับฝากจากสมาชิก และเงินกู้จากแหล่งต่าง ๆ แล้วส่วนหนึ่งยังมาจากทุนของสหกรณ์เอง เช่น ทุนเรือนหุ้น ทุนสำรอง ซึ่งในที่นี้ควรคิดต้นทุนค่าเสียโอกาสของเงินทุนดังกล่าว เพื่อคำนวณหาต้นทุนที่แท้จริงของเงินลงทุน ที่สหกรณ์นำไปใช้ลงทุนก่อให้เกิดรายได้ ฉะนั้นในการคำนวณนอกจากจะคำนวณหาต้นทุนที่แท้จริงของเงินลงทุนและต้นทุนเงินกู้ยืมแล้ว ยังต้องคำนวณต้นทุนค่าเสียโอกาสเงินทุนภายในสหกรณ์อีกส่วนหนึ่งก่อนนำมาหาต้นทุนเงินทุนถ่วงน้ำหนัก ซึ่งในการคำนวณครั้งนี้จะสมมติให้ต้นทุนค่าเสียโอกาสเงินลงทุนสหกรณ์มีค่าร้อยละ 6 ซึ่งเป็นอัตราเงินปันผลสูงสุดที่สหกรณ์คืนให้แก่สมาชิกเป็นเกณฑ์สามารถคำนวณหาต้นทุนทางเศรษฐศาสตร์ถ่วงน้ำหนักได้ โดยถ่วงน้ำหนักจากสัดส่วนของเงินทุนจากทุนภายในกับเงินลงทุนสุทธิ ดังนี้

ต้นทุนเงินทุนทางเศรษฐศาสตร์ถ่วงน้ำหนัก เท่ากับ

(สัดส่วนของต้นทุนทางบัญชี x ต้นทุนถ่วงน้ำหนักทางบัญชี) + (สัดส่วนของเงินทุนภายใน x ต้นทุนค่าเสียโอกาส)

โดยที่

สัดส่วนของต้นทุนทางบัญชี = (เงินรับฝาก + เงินกู้ยืม) ÷ เงินทุนภายนอกและภายในนำไปลงทุน

สัดส่วนเงินทุนภายใน = เงินทุนภายในสหกรณ์ ÷ เงินทุนภายนอกและเงินทุนภายในที่นำไปลงทุน

วิเคราะห์อัตราผลตอบแทนจากเงินลงทุน

อัตราผลตอบแทนจากเงินลงทุนเป็นรายได้ หรือผลตอบแทนที่หน่วยธุรกิจได้รับจากการลงทุนในทรัพย์สินต่าง ๆ ได้แก่ เงินให้กู้ยืม (ลูกหนี้เงินกู้) เงินฝากในธนาคารพาณิชย์และเงินลงทุนในหลักทรัพย์ที่มีผลตอบแทนในรูปดอกเบี้ย ส่วนลดรับ และเงินปันผล ซึ่งสามารถ

คำนวณได้จาก ดอกเบี้ยส่วนลดรับและเงินปันผลระหว่างปีหารด้วย ปริมาณเงินลงทุน คูณด้วย ร้อย สามารถเขียนออกมาในรูปสมการได้ดังนี้

$$\text{อัตราผลตอบแทนจากการลงทุน} = \frac{\text{ดอกเบี้ย} + \text{ส่วนลดรับ} + \text{เงินปันผล}}{\text{เงินลงทุน}} \times 100$$

ดอกเบี้ย ส่วนลดรับ และเงินปันผล หมายถึง ดอกเบี้ย ส่วนลดรับ และเงินปันผล ที่ได้รับจากการลงทุน โดยการให้กู้ยืม การฝากเงินกับธนาคารพาณิชย์ และการลงทุนในหลักทรัพย์ ในงวดบัญชีนั้น ๆ

ส่วนต่างระหว่างอัตราผลตอบแทนจากการลงทุนกับต้นทุนของเงินลงทุน

การนำต้นทุนของเงินลงทุนมาเปรียบเทียบกับอัตราผลตอบแทนจากการลงทุนจะทำให้ทราบว่าสหกรณ์สามารถนำเงินลงทุนที่ได้มาจากการระดมทุนจากแหล่งเงินทุนภายนอกและนำไปใช้ในการลงทุนให้เกิดประโยชน์นอกงบประมาณน้อยเพียงใด อันจะสามารถสะท้อนให้เห็นถึง ประสิทธิภาพในการดำเนินธุรกิจเพื่อสร้างกำไรแก่หน่วยธุรกิจนั้น

ส่วนต่างระหว่างอัตราผลตอบแทน จากการลงทุนกับต้นทุนของเงินลงทุนที่สหกรณ์ ได้รับ สามารถคำนวณได้จากส่วนของต้นทุนเงินลงทุน (ภายใน) ถัวเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักที่สหกรณ์มี ค่า ใช้จ่ายเป็นตัวเงินจริงได้ดังนี้

ส่วนต่างระหว่างอัตราผลตอบแทนการลงทุน เท่ากับ

อัตราร้อยละผลตอบแทนจากการลงทุน - อัตราร้อยละ ต้นทุนเงินลงทุน (ภายใน) ถัวเฉลี่ยถ่วงน้ำหนัก

ส่วนต่างระหว่างอัตราผลตอบแทนการลงทุน กับต้นทุนเงินลงทุนทางเศรษฐศาสตร์ ย่อมมีค่าที่แตกต่างไปจากกรณีการคิดต้นทุนเงินลงทุนทางบัญชี ซึ่งหากนำตัวเลขอัตราผลตอบแทน เงินลงทุนของสหกรณ์มาเปรียบเทียบกับส่วนต่างระหว่างอัตราผลตอบแทนการ ลงทุน กับต้นทุนทางเศรษฐศาสตร์

ส่วนต่างระหว่างอัตราผลตอบแทนการลงทุนกับต้นทุนทางเศรษฐศาสตร์ เท่ากับ

อัตราผลตอบแทนการลงทุน - ต้นทุนเงินลงทุนทางเศรษฐศาสตร์ถัวเฉลี่ยถ่วงน้ำหนัก

ส่วนต่างอัตราผลตอบแทนเงินลงทุนทางเศรษฐศาสตร์และทางบัญชีจะแตกต่างกันมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับปัจจัยที่สำคัญ 2 ปัจจัย ได้แก่

1. สัดส่วนของเงินทุนภายในที่ใช้ในการลงทุนสุทธิ ซึ่งหากขนาดของสัดส่วนเงินทุนดังกล่าวมีมาก ก็จะมีน้ำหนักในการถ่วงหาค่าเฉลี่ยสูงขึ้น
2. ต้นทุนค่าเสียโอกาสของเงินลงทุนที่นำมาใช้ในการวิเคราะห์ว่าจะใช้ในอัตราที่สูงหรือต่ำนั้นก็จะขึ้นอยู่กับสถานการณ์ทางเศรษฐกิจ ที่จะทำให้ต้นทุนเงินทุนแตกต่างกันได้ และอาจขึ้นอยู่กับดุลยพินิจของผู้วิเคราะห์ซึ่งอาจจะใช้อัตราเงินปันผลคืน ให้แก่สมาชิกเป็นเกณฑ์ หรือใช้ในการคำนวณต้นทุนเงินทุนของสหกรณ์เอง

การวัดประสิทธิภาพการใช้จ่ายเงิน

โดยพิจารณาจากประสิทธิภาพการใช้จ่ายเงิน ถ้าประสิทธิภาพการใช้จ่ายเงินต่ำ สหกรณ์จะมีต้นทุนทางบัญชี และต้นทุนทางเศรษฐศาสตร์สูงและผลตอบแทนการลงทุนจะต่ำ ถ้าประสิทธิภาพการใช้จ่ายเงินสูง สหกรณ์จะมีต้นทุนทางบัญชีและต้นทุนทางเศรษฐศาสตร์จะต่ำและผลตอบแทนการลงทุนจะสูง

ทางเลือกของนโยบาย

1. เลือกทางเลือกของนโยบายด้านการจัดการเงินทุน (ฝ่ายจัดการ) โดยพิจารณาจากประสิทธิภาพการใช้จ่ายเงิน ถ้าประสิทธิภาพการใช้จ่ายเงินต่ำ สหกรณ์จะมีต้นทุนทางบัญชีและต้นทุนทางเศรษฐศาสตร์สูงและผลตอบแทนการลงทุนจะต่ำ สหกรณ์สามารถเลือกกำหนดนโยบายการจัดการเงินทุน เกี่ยวกับอัตราดอกเบี้ยเงินให้กู้ยืมให้สูงขึ้น ควบคุม สินเชื่ออย่างมีประสิทธิภาพ กำหนดเป้าหมายสินเชื่อประจำปี และพัฒนาเพิ่มประสิทธิภาพการลงทุนภายนอกภายในสหกรณ์ โดยพิจารณาจากแหล่งลงทุนที่ให้ผลตอบแทนสูง ต้นทุนต่ำ พิจารณาเลือกทางเลือกของนโยบาย โดยพิจารณาประสิทธิภาพการใช้จ่ายเงินถ้าประสิทธิภาพการใช้จ่ายเงินสูง สหกรณ์จะมีต้นทุนทางบัญชีและต้นทุนทางเศรษฐศาสตร์ต่ำ และผลตอบแทนการลงทุนจะสูงการเลือกทางเลือกในการกำหนดนโยบายเกี่ยวกับการจัดการเงินทุนของ สหกรณ์เกี่ยวกับอัตราดอกเบี้ยเงินให้กู้ยืมอาจกำหนดให้ลดลงได้ แต่ยังควบคุมสินเชื่อให้ดีขึ้นและกำหนดเป้าหมาย สินเชื่อที่ชัดเจน

2. เลือกทางเลือกของนโยบายด้านการบริหารเงินทุน (ฝ่ายบริหาร) โดยพิจารณาจากประสิทธิภาพการใช้จ่ายเงิน ถ้าประสิทธิภาพการใช้จ่ายเงินต่ำ สหกรณ์จะมีต้นทุนทางบัญชีและต้นทุนทางเศรษฐศาสตร์สูงและผลตอบแทนการลงทุนจะต่ำ การเลือกนโยบายด้านการบริหารเงินทุนควรปรับอัตราดอกเบี้ยเงินรับฝากให้สอดคล้องกับตลาด และปรับอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ให้

สอดคล้องกับตลาดเช่นเดียวกัน ซึ่งขึ้นอยู่กับว่าผลตอบแทนการลงทุนที่ สหกรณ์ได้รับอาจจะสูงใน ขณะที่ต้นทุนเงินทุนอาจจะสูงด้วยสหกรณ์ควรเลือกนโยบายด้านการบริหารเงินทุน โดยพิจารณา ประสิทธิภาพการใช้งินทุนสูง คือ ต้นทุนทางบัญชีและต้นทุนทางเศรษฐศาสตร์ต่ำ ผลตอบแทน การลงทุนสูง ควร เป็นทางเลือกของสหกรณ์ เพื่อประโยชน์ของสมาชิกที่จะได้รับเงินปันผลและเงิน เหลือคืนในอัตราที่สูง และเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพเงินทุนจากการลงทุนทั้งภายนอกและภายใน ลดความเสี่ยงของการลงทุนในระยะยาว

เงินทุน มีความหมายได้หลายความหมาย ขึ้นอยู่กับผู้วิเคราะห์จะสนใจศึกษาในเรื่อง ทั่วไปในภาพกว้างหรือเรื่องเฉพาะเจาะจง เราสามารถสรุปความหมายของเงินทุนได้ 3 ลักษณะ คือ

1. เงินทุน หมายถึง สินทรัพย์ทั้งสิ้น หรือหนี้สินและส่วนของผู้ถือหุ้น ทั้งนี้ เป็นไปตามสมการบัญชีที่ว่า $\text{สินทรัพย์} = \text{หนี้สิน} + \text{ทุน}$ ความหมายนี้นับเป็นนิยามที่มีความหมาย กว้างที่สุด

2. เงินทุน หมายถึง เงินทุนหมุนเวียนในทางบัญชีและการเงิน อาจหมายถึง สินทรัพย์หมุนเวียน หรือสินทรัพย์หมุนเวียนหักด้วยหนี้สินหมุนเวียน หรือเรียกอีกชื่อหนึ่งว่า เงินทุนหมุนเวียนสุทธิ เงินทุนตามความหมายที่สองนี้มีความหมายแคบกว่าความหมายแรก

3. เงินทุน หมายถึง เงินสด ซึ่งเป็นความหมายที่เข้าใจง่าย และแคบที่สุดมักถูก นำมาพิจารณาวิเคราะห์สภาพคล่องทางธุรกิจ

เงินลงทุน หมายถึง หลักทรัพย์หรือสินทรัพย์ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อหาประโยชน์ จากการลงทุนนั้น หากเราให้ความหมายของเงินลงทุนในความหมายกว้างจากความหมาย 3 ลักษณะข้างต้นที่กล่าวมา

แหล่งเงินทุน สหกรณ์มีแหล่งเงินทุนในการดำเนินธุรกิจ 2 ทางคือ

1. เงินทุนภายนอก ส่วนใหญ่ได้มาจากการกู้ยืมจาก

1.1 เงินทุนจากธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร ซึ่งธนาคารจัดตั้ง ขึ้นเมื่อ พ.ศ. 2509 โดยโอนกิจการของธนาคารเพื่อการเกษตรเดิมเข้าไว้ด้วยกันมีวัตถุประสงค์ให้ ความช่วยเหลือทางการเงินเพื่อส่งเสริมอาชีพหรือการดำเนินงานของเกษตรกรสหกรณ์ การเกษตร กลุ่มเกษตรกร ดังนั้นในด้านที่เกี่ยวกับสหกรณ์ ธ.ก.ส. จะให้เงินกู้แก่สหกรณ์การเกษตรเป็นส่วน ใหญ่ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้สหกรณ์การเกษตร

1.1.1 ใช้เป็นทุนสำหรับให้สมาชิกกู้ตามข้อบังคับของสหกรณ์

1.1.2 ใช้เป็นทุนหมุนเวียนในการดำเนินการจัดหาวัสดุอุปกรณ์ การเกษตร ตลอดจนสิ่งที่จำเป็นอื่นๆ มาจำหน่ายแก่สมาชิกและเกษตรกร

1.1.3 ใช้เป็นทุนหมุนเวียนในการดำเนินการขายผลิตผลเกษตร

1.2 เงินกู้จากสถาบันการเงินต่าง ๆ สหกรณ์การเกษตรส่วนใหญ่กู้เงินจาก ธ.ก.ส. แต่สหกรณ์รูปอื่น ๆ หรือสหกรณ์การเกษตรบางแห่งจำเป็นต้องหาเงินทุนจากแหล่งภายนอกมาเพื่อใช้ในการดำเนินธุรกิจ ซึ่งที่มาของเงินทุนของสหกรณ์อาจจะขอกู้จากธนาคารพาณิชย์ต่าง ๆ ซึ่งมีนโยบายที่จะช่วยเหลือสถาบันเกษตรกรที่จดทะเบียนเป็นนิติบุคคลโดยถูกต้องตามกฎหมายอยู่แล้ว เช่น ธนาคารกรุงเทพ จำกัด , ธนาคารกรุงไทย , ธนาคารไทยพาณิชย์ เป็นต้น

1.3 เงินเบิกเกินบัญชีจากธนาคาร สหกรณ์ที่มีการดำเนินธุรกิจขนาดใหญ่ เช่น ร้านสหกรณ์ , สหกรณ์ออมทรัพย์ หรือสหกรณ์การเกษตร จำเป็นต้องใช้เงินสดมากหรือใช้เงินสดบ้างเป็นบางเวลา แต่ในขณะเดียวกันการหมุนเวียนของเงินสดอาจหมุนเข้ามาไม่ทันกับความต้องการ อาจส่งผลกระทบต่อการทำงานของสหกรณ์ได้ ฉะนั้น จึงต้องแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าโดยการเบิกเงินเกินบัญชีจากธนาคารในบัญชีเงินฝากกระแสรายวัน ซึ่งสหกรณ์ได้ทำความตกลงไว้กับธนาคาร โดยจะเบิกเงินเกินบัญชีไม่เกินจำนวนขั้นสูงที่ตกลงกันไว้และธนาคารคิดดอกเบี้ยตามยอดเบิกเกินคงเหลือประจำวัน

1.4 สินเชื่อทางการค้า สหกรณ์ที่ทำธุรกิจเกี่ยวกับการจัดหาสินค้าทั้งสินค้าอุปโภคบริโภค หรือสินค้าประเภทวัสดุการเกษตรหรือวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ ที่จำเป็นแก่สมาชิกในบางครั้ง สหกรณ์อาจมีทุนไม่เพียงพอสำหรับการจัดการด้านนี้ สหกรณ์จะขอสินเชื่อสินค้านำมาให้สมาชิกก่อน แล้วชำระมูลค่าสินค้านั้นในภายหลัง อาจเป็นระยะเวลา 30 วัน 45 วัน หรือ 60 วัน แล้วแต่จะตกลงให้เครดิตเราเรียกว่า สินเชื่อทางการค้า

1.5 เงินทุนจากแหล่งอื่น ๆ ในปัจจุบันมีหลายหน่วยงานที่ใช้ วิธีการสหกรณ์เป็นวิธีการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมตามวัตถุประสงค์ของหน่วยงานนั้นๆ เช่น กรมส่งเสริมสหกรณ์ กรมการปกครอง ซึ่งหน่วยงานเหล่านี้จะมีทุนให้กู้ยืมเพื่อเป็นการส่งเสริมและช่วยเหลือสหกรณ์ที่หน่วยงานนี้รับผิดชอบ

ปัจจุบันพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. 2542 บัญญัติให้สหกรณ์ที่มีฐานะการเงินที่ดี มันคงจะช่วยเหลือสหกรณ์อื่น โดยการให้กู้หรือนำเงินฝากไว้กับสหกรณ์นั้น ๆ เพื่อช่วยเหลือให้สหกรณ์ที่มีเงินทุนน้อยมีเงินทุนที่จะให้บริการแก่สมาชิกได้

2. เงินทุนภายใน

แหล่งเงินทุนภายในสหกรณ์เป็นเงินทุนที่สหกรณ์ได้มาจากมวลสมาชิกของสหกรณ์ เช่น ทุนเรือนหุ้น เงินรับฝากค่าธรรมเนียมนแรกเข้า ตลอดจนทุนสำรองกำไรสะสมและทุนสะสมอื่น ๆ ตามพระราชบัญญัติเป็นต้น สหกรณ์จะต้องจัดหาเงินทุนให้เพียงพอกับขนาดธุรกิจของสหกรณ์ เป็นการสร้างความเชื่อมั่นให้กับบุคคลภายนอกในการที่จะให้เงินทุนหรือทำธุรกิจกับสหกรณ์ ฉะนั้นนอกจากสหกรณ์จะดำเนินธุรกิจเพื่อสนองความต้องการของสมาชิกแล้ว สหกรณ์

ควรหาวิธีการที่จะส่งเสริมอาชีพเพิ่มรายได้ให้แก่สมาชิก ส่งเสริมการประหยัดและการออมทรัพย์ในหมู่สมาชิก เพื่อส่งเสริมฐานะของสมาชิกสหกรณ์ ปัจจุบันเงินทุนที่มาจากแหล่งภายในสหกรณ์ประกอบด้วย 4 ชนิดใหญ่ ๆ ดังนี้

2.1 **ทุนเรือนหุ้น** ทุนเรือนหุ้นมาจากการถือหุ้นของสมาชิกเมื่อแรกเข้าหรือระหว่างการเป็นสมาชิก ทุนเรือนหุ้นถือว่าเป็นส่วนของสมาชิกผู้เป็นเจ้าของอย่างแท้จริงมูลค่าหุ้นของสหกรณ์อาจแตกต่างกันไปแล้วแต่ข้อบังคับของสหกรณ์ที่จะกำหนดไว้ หุ้นที่สมาชิกถือทั้งหมดต้องไม่เกินปริมาณที่กฎหมายกำหนดไว้ คือ ไม่ให้สมาชิกคนหนึ่งถือหุ้นเกินกว่า 1 ใน 5 ของจำนวนหุ้นทั้งหมด ทั้งนี้เพื่อป้องกันการใช้อิทธิพล เนื่องจากการเป็นผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในความเป็นเจ้าของจากการถือหุ้นส่วนใหญ่ของสหกรณ์

2.2 **เงินรับฝากจากสมาชิก** การรับฝากเงินจากสมาชิกเป็นการส่งเสริมการออมในหมู่สมาชิก และยังถือว่าเป็นวิธีการหาทุนสำหรับใช้ในธุรกิจสหกรณ์วิธีหนึ่ง ไม่ว่าจะเป็นการรับฝาก เงินฝากออมทรัพย์พิเศษ เงินฝากออมทรัพย์ เงินฝากสัจจะออมทรัพย์ เงินฝากประจำ ถือว่าเป็นแหล่งเงินทุนสำคัญแหล่งหนึ่งของสหกรณ์ซึ่งสหกรณ์สามารถรวบรวม เพื่อใช้เป็นทุนในการดำเนินงานได้ แต่ขณะเดียวกันสหกรณ์จะต้องเสียดอกเบี้ยให้แก่ผู้ฝากเงินกับสถาบันการเงินทั่วไป เงินรับฝากถือเป็นแหล่งเงินทุนภายในของสหกรณ์ จัดไว้ในประเภททุนจากเจ้าหนี้

2.3 **ทุนสำรอง** ทุนสำรองเป็นส่วนที่สำคัญที่สุด ของแหล่งเงินทุนของสหกรณ์ ความสำคัญของทุนสำรองจะช่วยรักษาเสถียรภาพทางการเงิน เป็นการลงทุนระยะยาวและขยายกิจการ เพิ่มอำนาจการกู้ยืมของสหกรณ์ และทำหน้าที่เป็นกันชนสำหรับป้องกันความรับผิดชอบหนี้สินของสมาชิก เพราะสามารถนำไปชดเชยการขาดทุน โดยไม่ต้องลดค่าหุ้นหรือเรียกให้สมาชิกชำระหนี้เพิ่มเติม ทุนสำรองเป็นเงินทุนของสหกรณ์ที่สหกรณ์ไม่ต้องจ่ายดอกเบี้ย

ทุนสำรองเป็นทุนที่ได้มาจากการรวบรวมสะสมจากแหล่งต่าง ๆ ที่ไม่ใช่การก่อหนี้ เพื่อให้ทุนส่วนของสมาชิกผู้เป็นเจ้าของได้งอกเงยขึ้น ถือได้ว่าทุนส่วนนี้มีความสำคัญต่อการขยายและการเติบโตของสหกรณ์ โดยมีที่มาจากแหล่งต่าง ๆ ดังนี้

2.3.1 การจัดสรรเงินส่วนเกิน (กำไรสุทธิ) เป็นทุนสำรอง

2.3.2 เงินอุดหนุนหรือทรัพย์สินที่มีผู้ยกให้แก่สหกรณ์ โดยไม่ระบุว่าจะให้ใช้เพื่อการใด

2.3.3 กำไรจากการจำหน่ายทรัพย์สินของสหกรณ์

2.3.4 เงินที่สหกรณ์พึงจ่ายให้บุคคลใด ที่ขาดการเรียกร้องจนพ้นกำหนดอายุความ เช่น เงินปันผล เงินเฉลี่ยคืนตามสัดส่วนการอุดหนุนของสมาชิก ที่ไม่ได้มารับภายในระยะเวลาที่กฎหมายกำหนด เป็นต้น

2.3.5 เงินค่าปรับต่าง ๆ ที่สหกรณ์ได้รับจากสมาชิก

2.3.6 หนี้ต่าง ๆ ที่เจ้าหนี้ยกให้

2.4 เงินทุนสะสมอื่น ๆ ตามพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. 2542 ได้กำหนดให้สหกรณ์จัดสรรกำไรสุทธิจากการดำเนินงานประจำปี ส่วนหนึ่งไว้เป็นทุนสะสมเพื่อดำเนินการ อย่างใดอย่างหนึ่งของสหกรณ์ ตามที่กำหนดไว้ในข้อบังคับ ทั้งนี้เพื่อให้สหกรณ์มีทุนใช้เพื่อ การนั้นโดยไม่ต้องไปหาจากแหล่งอื่น เช่น เป็นทุนศึกษาอบรมทางสหกรณ์ เป็นทุนสะสมเพื่อ การสงเคราะห์ ส่งเสริมสวัสดิการในหมู่สมาชิกและครอบครัวเป็นทุนสะสมเพื่อการขยายงาน เป็นต้น

อาจกล่าวได้ว่าสหกรณ์ต้องการเงินทุนไม่ว่าจะเป็นระยะเริ่มจัดตั้ง ระยะดำเนินงาน หรือระยะขยายกิจการ เงินทุนที่ต้องการจึงมีทั้งเงินทุนระยะสั้น เงินทุนระยะปานกลางและเงินทุนระยะยาว แหล่งเงินทุนของสหกรณ์มีอยู่ 2 แหล่ง คือ แหล่งเงินทุนภายนอกและแหล่งเงินทุนภายใน

ต้นทุนของเงินลงทุน หมายถึง อัตราผลตอบแทนขั้นต่ำ ซึ่งธุรกิจจะได้รับจากการลงทุนในสินทรัพย์ เพื่อที่จะให้เป็นที่พอใจของผู้ลงทุน หรือหมายถึงอัตราผลตอบแทนจากการลงทุนในสินทรัพย์ ซึ่งทำให้มูลค่าตลาด (Market Value) ของธุรกิจไม่เปลี่ยนแปลง

ในการพิจารณาด้านทุนของเงินลงทุนจะถูกนำมาใช้ในการวิเคราะห์งบการเงินสำหรับธุรกิจที่ได้รับผลตอบแทนหรือสร้างผลตอบแทนจากเงินลงทุนและสินทรัพย์ อันได้แก่ ธุรกิจการให้สินเชื่อของสถาบันการเงินต่าง ๆ (รวมทั้งธุรกิจสินเชื่อของสหกรณ์) เนื่องจากผลตอบแทนที่ได้จากเงินลงทุนจะสูงหรือต่ำ ย่อมขึ้นอยู่กับ ต้นทุนของเงินลงทุน และ ค่าใช้จ่ายในการให้สินเชื่อ สถาบันการเงินที่สามารถมีต้นทุนเงินลงทุนต่ำ ควบคุมค่าใช้จ่ายในการบริหารสินเชื่อได้ดี ย่อมสะท้อนให้เห็นประสิทธิภาพการดำเนินงานที่จะปรากฏออกมาในงบกำไรขาดทุนได้

ในการวิเคราะห์ต้นทุนของเงินลงทุนมักจะพิจารณา ต้นทุนเงินลงทุนภายนอกหรือเรียกอีกอย่างว่า ต้นทุนทางบัญชี ซึ่งต้นทุนในรูปของตัวเงินจริง ๆ เช่น ต้นทุนของเงินรับฝาก และ ต้นทุนเงินกู้ยืม โดยไม่ได้พิจารณาด้านทุนเงินลงทุนภายในหรือเรียกอีกอย่างว่า ต้นทุนทางเศรษฐศาสตร์ ซึ่งหน่วยธุรกิจไม่ได้จ่ายเป็นตัวเงินจริง หรืออาจเรียกอีกอย่างว่า ต้นทุนตัวเลข อันได้แก่ ต้นทุนเงินทุน ดังต่อไปนี้

1. ส่วนของเจ้าของหรือทุนเรือนหุ้น ซึ่งในทางเศรษฐศาสตร์ถือว่าเงินทุนเหล่านี้ อย่างน้อยที่สุดก็มีต้นทุนค่าเสียโอกาส หรือ Opportunity Cost ซึ่งมักไม่ได้แสดงต้นทุนในรูปของเงินสดโดยตรง

2. หนี้สินอื่นที่เป็นแหล่งเงินทุนที่ไม่มีการจ่ายผลตอบแทนใด ๆ ให้แก่เจ้าของทุนแต่อย่างใด เช่นกัน

ดังนั้น ต้นทุนของเงินทุนมักเป็นต้นทุนของเงินทุนภายนอก (ต้นทุนบัญชี) ของสหกรณ์ที่มีการจ่ายในรูปค่าใช้จ่ายที่เป็นตัวเงินจริง มักจะได้แก่ ต้นทุนเงินฝาก และต้นทุนเงินกู้ยืม

ประสิทธิภาพการใช้จ่ายเงิน คือ ส่วนต่างของผลตอบแทนเงินลงทุน และต้นทุนเงินทุน คือ ประสิทธิภาพการใช้จ่ายเงินของธุรกิจผลตอบแทนแตกต่างกันไป กล่าวอีกนัยหนึ่งว่าธุรกิจควรจะลงทุนในสินทรัพย์ประเภทใด และแต่ละประเภทควรมีจำนวนเท่าใด จึงจะทำให้ธุรกิจได้ประโยชน์สูงสุด ประโยชน์สูงสุดหรือประสิทธิภาพในการดำเนินงาน เป็นจุดมุ่งหมายของธุรกิจซึ่งถือเป็นเป้าหมายหรือทิศทางในการดำเนินงานที่ทุกธุรกิจต้องกำหนดขึ้น การนำเงินทุนไปใช้ไปจัดสรรเงินทุนหรือลงทุนในสินทรัพย์ประเภทต่าง ๆ โดยให้ธุรกิจมีทั้ง Liquidity และ Profitability

สุวรรณ เจียรนัยกุล (2530: 8-9) ได้กล่าวว่า การบริหารเงินให้ธุรกิจมี Liquidity หรือสภาพคล่อง หมายถึง การบริหารการเงินเพื่อให้มีความสามารถที่จะนำสินทรัพย์ไปชำระหนี้ได้ตามกำหนดเวลา ธุรกิจจะมีสภาพคล่องดังกล่าวสูงต่อ เมื่อมีสินทรัพย์ที่สามารถเปลี่ยนสภาพเป็นเงินสดได้เร็ว เช่น เงินสด เงินฝากธนาคาร ลูกหนี้ สินค้า เงินลงทุนชั่วคราว เป็นต้น สภาพคล่องที่สูงจะช่วยลดความเสี่ยงทางการเงิน

การบริหารเงินให้ธุรกิจมี Profitability หรือภาวะที่ให้ผลกำไร ภาวะที่ได้ประโยชน์ หมายถึงการบริหารการเงินเพื่อให้มีการใช้เงินทุนไปลงทุน ในสินทรัพย์ที่ก่อให้เกิดประโยชน์เพิ่มขึ้น หรือเพื่อให้มีความสามารถในการทำกำไรสูงสุด (ตามเป้าหมายของธุรกิจ) โดยปกติแล้วการจะให้ได้กำไรสูงสุดนั้นธุรกิจต้องใช้เงินทุนมาก ๆ เพื่อลงทุนในสินทรัพย์ถาวรที่สามารถให้ผลตอบแทนสูงกว่าการลงทุนในสินทรัพย์หมุนเวียน

งานการใช้เงินทุนเพื่อให้ธุรกิจสามารถบรรลุ Liquidity และ Profitability จึงไม่ใช่งานที่ง่ายนัก แต่ถือเป็นหน้าที่สำคัญของผู้บริหารการเงินที่ต้องทำให้เกิดดุลยภาพระหว่าง Liquidity หรือ Profitability เพื่อไม่ให้เกิดการเสี่ยงภัยทางการเงินเกี่ยวกับการไม่มีจะชำระหนี้ จนทำให้เสื่อมเสียชื่อเสียง ฐานะทางเครดิตเพื่อให้ธุรกิจสามารถอยู่รอดปลอดภัยและเพื่อให้เจ้าของธุรกิจได้รับความมั่นคงสูงที่สุดด้วย

ดังนั้นในการปฏิบัติหน้าที่การใช้จ่ายเงิน ผู้บริหารการเงินจะต้องศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับการบริหารเงินสดและหลักทรัพย์ในความต้องการของตลาด การบริหารลูกหนี้ การบริหารสินค้าคงเหลือ งบลงทุน นโยบายเงินปันผล การวิเคราะห์การใช้สินทรัพย์และเงินทุนที่ต้องเสียค่าใช้จ่ายคงที่

เต็มใจ สุวรรณชาติ (2536: 14) ได้กล่าวว่า การบริหารการเงิน หรือสภาพคล่องอย่างมีประสิทธิภาพผู้บริหารจะต้องคำนึงถึงการเจริญเติบโต ของเงินออมที่อยู่ในสหกรณ์อย่างต่อเนื่อง เงินออมนี้ไม่ว่าจะเป็นทุนเรือนหุ้น เงินสำรองสะสม เงินฝากก็ตาม ซึ่งเงินเหล่านี้จะมี

ต้นทุนในตัวเองโดยปกติสหกรณ์จะให้สมาชิกกู้ เพื่อทำรายได้เข้าสู่สหกรณ์ อย่างไรก็ตามในการบริหารเงินนั้นจะต้องมีการสำรองเงินสด เงินฝากธนาคารหรือตราสารทางการเงินที่มีสภาพคล่องซึ่งจะเปลี่ยนเป็นเงินได้ง่ายที่สุด เพื่อสนองตอบการไหลออกของเงิน ดังนั้น การบริหารการเงินที่มีประสิทธิภาพจะต้องมีแหล่งเงินทุน แหล่งสนับสนุนสภาพคล่องเช่น ธนาคารพาณิชย์ ชุมชนสหกรณ์เป็นแหล่งต้นทุน เพื่อบริหารสภาพคล่องของ สหกรณ์

จุฑาทิพย์ ภัทรวาท (2543: 42) ได้กล่าวว่า เป้าหมายในการบริหารเงิน การใช้เงินทุนให้เกิดประสิทธิภาพ ของสหกรณ์การเกษตรย่อมไม่แตกต่างจากเป้าหมายในการบริหารการเงินของ สหกรณ์ออมทรัพย์หรือองค์กรธุรกิจอื่น ซึ่งได้แก่

1. ความสามารถในการทำกำไร (Profitability) คำที่กล่าวว่า "สหกรณ์เป็นองค์กรที่ไม่แสวงหากำไร" นั้นมิได้หมายความว่าสหกรณ์ไม่ต้องทำกำไร แต่การเป็นองค์กรไม่แสวงหากำไรที่แท้จริงนั้นหมายถึง สหกรณ์จำเป็นต้องดำเนินงานอย่างมีประสิทธิภาพ ประหยัดมีกำไร เช่นเดียวกับธุรกิจอื่นซึ่งเป็นที่ยอมรับโดยทั่วไป ตัวบ่งชี้ที่สำคัญของประสิทธิภาพในการดำเนินงานคือ "ความสามารถในการทำกำไร"

2. การรักษาสภาพคล่อง (Liquidity) สหกรณ์เป็นองค์กรธุรกิจต้องให้ความสำคัญกับการรักษาสภาพคล่องให้อยู่ในระดับที่เหมาะสมสภาพการณ์ที่บ่งชี้ถึง "สภาพคล่อง" ในสหกรณ์การเกษตร ได้แก่ การมีเงินเพียงพอให้แก่สมาชิกที่มากู้เงิน ที่มาถอนหุ้น ถอนเงินฝาก การจ่ายเงินปันผล และเงินเฉลี่ยคืนได้ตามกำหนดเวลา

3. การดำรงความเสี่ยง (Risk) ในอัตราต่ำ ในแนวทางของนักสหกรณ์ไม่ควรจะดำเนินการใด ๆ ที่มีความเสี่ยงสูงเพราะดำเนินการบนความเสี่ยงย่อมมีโอกาสที่จะก่อให้เกิดความเสียหายต่อสหกรณ์และสมาชิกมากที่สุด ความเสี่ยงที่ผู้บริหารต้องระมัดระวัง ได้แก่ ความเสี่ยงอันเกิดจากการจัดหาเงินทุนผิดพลาด (Financial risk) และความเสี่ยงอันเกิดจากการจัดสรรเงินทุนที่ไม่ได้เป็นไปตามแผน (Operating risk)

4. ความมั่นคงและมีเสถียรภาพ (Security & Stability) ความมั่นคงและมีเสถียรภาพเป็นสิ่งสำคัญที่ส่งผลต่อภาพลักษณ์ของสหกรณ์ สมาชิกผู้ฝากเงินย่อมต้องมีความเชื่อถือไว้วางใจและแน่ใจว่าสหกรณ์มีความมั่นคงและมีเสถียรภาพจึงจะมีความมั่นใจที่จะนำเงินมาฝากไว้กับ สหกรณ์

ประยงค์ สายประเสริฐ (2546: 203) ได้กล่าวว่า การระดมทุนภายในสหกรณ์ นับว่ามีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง สหกรณ์การเกษตรส่วนใหญ่ยังไม่ให้ความสำคัญในเรื่องนี้มากนัก ซึ่งถ้าหากสหกรณ์ตระหนักถึงความสำคัญในเรื่องนี้ และทำการรณรงค์ในการระดมทุนภายในสหกรณ์อย่างจริงจังและต่อเนื่องแล้ว สหกรณ์ก็จะมีเงินทุนเพิ่มขึ้น และสามารถแก้ไขปัญหาการขาดแคลน

เงินทุนลงได้ การระดมทุนของสหกรณ์ จะประสบความสำเร็จมากหรือน้อย ย่อมขึ้นอยู่กับความสำเร็จของการพัฒนาอาชีพให้สมาชิกมีรายได้เพิ่มขึ้น

และได้กล่าวว่า ถึงแม้สหกรณ์จะถือเอาการรวมคน เป็นสิ่งสำคัญ แต่ทุนก็นับว่าเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญ ต่อการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์การเกษตรประการหนึ่ง นอกเหนือจากทรัพยากรในด้านอื่น ๆ สหกรณ์การเกษตรในประเทศไทย จะได้เงินทุนจากแหล่งต่าง ๆ ดังนี้คือ

1. จากธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร
2. จากธนาคารพาณิชย์
3. จากเงินทุนส่งเสริมสหกรณ์ของกรมส่งเสริมสหกรณ์
4. จากทุนเรือนหุ้น
5. จากเงินฝากของสมาชิกประเภทออมทรัพย์ ฝากประจำ ฝากสัจจะออมทรัพย์
6. ทุนสำรอง

สหกรณ์การเกษตรส่วนใหญ่มักจะมองหาแหล่งเงินทุนจากภายนอก แต่ยังไม่ค่อยเห็นความสำคัญของการระดมทุนจากภายในตัวสหกรณ์เอง ซึ่งถ้าหากสหกรณ์การเกษตรแต่ละแห่งจะกำหนดนโยบายในการระดมทุนภายในสหกรณ์ไว้ให้ชัดเจน โดยมีเป้าหมายและมีแผนการรองรับอย่างทั่วถึงและต่อเนื่อง และปฏิบัติงานตามแผนอย่างจริงจัง เชื่อว่า สหกรณ์จะสามารถเพิ่มเงินทุนได้อย่างรวดเร็ว นโยบายในการระดมทุนภายในสหกรณ์ จะต้องดำเนินการควบคู่ไปกับนโยบายในการส่งเสริมอาชีพในด้านการเกษตรและอาชีพอื่น ๆ นอกจากการเกษตรให้แก่สมาชิก เพื่อให้สมาชิกมีรายได้สูงขึ้นกว่าเดิม และมีแหล่งที่มาของรายได้จากพืช สัตว์ หัตถกรรมในครัวเรือน รวมทั้งรายได้อื่น ๆ นอกการเกษตร

โดยวิธีการถือหุ้นเพิ่มตามเกณฑ์ของการกู้ยืมเงินจากสหกรณ์ ซึ่งได้กำหนดไว้แล้ว ตามปกติ เมื่อสมาชิกกู้ยืมเงินจากสหกรณ์ทุก 1,000 บาท จะต้องถือหุ้นเพิ่ม 1 หุ้น มีมูลค่าหุ้นละ 50 บาท ส่วนการถือหุ้นของสหกรณ์ตามความสมัครใจของสมาชิก ยังกระทำกันน้อยมาก ซึ่งเรื่องนี้สหกรณ์จะต้องจัดการประชุมชี้แจง ให้สมาชิกสหกรณ์มีความเข้าใจถึงวัตถุประสงค์ เหตุผล ความจำเป็น และประโยชน์ที่สมาชิกจะได้รับ ซึ่งถ้าหากสมาชิกทั้งหมดของสหกรณ์มีความเข้าใจแล้ว ย่อมจะให้ความร่วมมือ สหกรณ์ก็จะได้เงินทุนจากการถือหุ้นของสมาชิกเพิ่มขึ้น

นอกจากนี้สหกรณ์ก็ควรจะรณรงค์ให้กรรมการดำเนินการและสมาชิก ทำการฝากเงินประเภทออมทรัพย์ ประจำ และสัจจะออมทรัพย์

การระดมเงินทุนภายในสหกรณ์จะบรรลุผลสำเร็จ ตามเป้าหมายมากน้อยเพียงใด ย่อมขึ้นอยู่กับประสิทธิภาพการประชาสัมพันธ์ รวมทั้งมาตรการจูงใจต่าง ๆ และกระทำกันอย่างต่อเนื่อง

ตลอดเวลา โดยคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ จะต้องกระทำให้เป็นตัวอย่างแก่สมาชิกแล้วเชื่อว่า สหกรณ์จะสามารถระดมเงินทุนจากภายในสหกรณ์ได้เป็นจำนวนมาก

ส่วนทุนสำรองนั้น ถ้าสหกรณ์การเกษตรดำเนินธุรกิจและมีกำไรสุทธิ จะต้องจัดสรรเป็นเงินทุนสำรองของสหกรณ์ ไม่น้อยกว่าร้อยละ 10 (ตามกฎหมายของสหกรณ์)

นโยบายการเงิน

คณะกรรมการดำเนินการที่ได้รับเลือก จากการประชุมใหญ่สามัญประจำปีของสหกรณ์เป็นผู้กำหนดนโยบาย ฝ่ายบริหารมีผู้จัดการเป็นผู้รับผิดชอบต่อคณะกรรมการ ผู้จัดการมีหน้าที่บริหารกิจการสหกรณ์ตามนโยบายที่คณะกรรมการดำเนินการของสหกรณ์กำหนดไว้ ส่วนฝ่ายให้คำปรึกษา แนะนำ คือ เจ้าหน้าที่ส่งเสริมสหกรณ์ จากกรมส่งเสริมสหกรณ์ และเจ้าหน้าที่บริหารงานตรวจสอบบัญชีสหกรณ์จากกรมตรวจสอบบัญชีสหกรณ์ ซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ของทางราชการ

นโยบายการเงินมีวัตถุประสงค์ 2 ประการ คือ

1. สภาพที่สามารถชำระหนี้ได้ สหกรณ์ ต้องอยู่ในฐานะที่จะชำระหนี้ได้ สภาพเช่นนี้จะเกิดขึ้นก็ต่อเมื่อสหกรณ์มีปริมาณเงินทุนเพียงพอ ที่จะรับประกันการมีทรัพย์สินค้ำประกันสิน
2. เสถียรภาพ หมายความว่า คุณภาพของเงินที่มีอยู่จะต้องอยู่ในสภาพคล่องตัวอย่างถาวรสามารถให้สหกรณ์เปลี่ยนทรัพย์สินเป็นเงินสด เพื่อชำระหนี้ที่ถึงกำหนดชำระได้ตลอดเวลา สิ่งที่แสดงว่าสหกรณ์มีเสถียรภาพการเงิน คือ 1) จำนวนเงินสดค้ำกับหรือมากกว่าหนี้ที่ถึงกำหนดชำระ 2) จำนวนลูกหนี้ สินค้าและเงินลงทุนที่สามารถเปลี่ยนเป็นเงินสดได้ง่ายค้ำกับหรือ มากกว่าหนี้สินระยะสั้นทั้งหมด 3) ทรัพย์สินหมุนเวียนค้ำกับหรือมากกว่าหนี้สินหมุนเวียนทั้งหมด

นโยบายการดำเนินงานของสหกรณ์

หน้าที่โดยตรงของสหกรณ์คือ ประกอบกิจการในธุรกิจสินเชื่อ จัดหาสินค้ามาจำหน่ายรวบรวมผลผลิต ภายใต้การควบคุมของนายทะเบียนสหกรณ์ และมีหน้าที่ส่งเสริมการออมและการระดมเงินทุนจากสมาชิก อาจสรุปนโยบายการดำเนินงานของสหกรณ์ได้ดังนี้

1. ดำเนินการให้มีการระดมทุนด้านการเพิ่มทุนเงินรับฝาก
2. ดำเนินการให้ความรู้เกี่ยวกับสหกรณ์ตามหลักและปรัชญาสหกรณ์
3. ให้มีการปรับปรุงประสิทธิภาพในการบริหารงานภายในจัดโครงสร้างองค์กรที่

เหมาะสมสามารถรองรับการขยายตัวของธุรกิจได้

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ฉวีวรรณ ผั่นตะ (2544) ได้วิเคราะห์ประสิทธิภาพการบริหารงานและแนวโน้มการดำเนินงานของสหกรณ์ออมทรัพย์สาธารณสุขลำพูนจำกัด ในปีทางบัญชี 2533-2542 มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) วิเคราะห์ประสิทธิภาพการบริหารงานโดยเปรียบเทียบอัตราส่วนเฉลี่ยของสหกรณ์ออมทรัพย์สาธารณสุขลำพูน จำกัด ในปีทางบัญชี 2533-2542 2) ศึกษาแนวโน้มการดำเนินงานเป็นรายเดือนของสหกรณ์ออมทรัพย์สาธารณสุขลำพูน จำกัด ในปีการบัญชี 2544-2546 ผู้วิจัยได้ศึกษาวิจัยเชิงวิเคราะห์เปรียบเทียบโดยใช้ข้อมูลทุติยภูมิย้อนหลัง 10 ปี คือ ปีทางบัญชี 2533-2542 จากรายงานกิจการ รายงานผลการดำเนินงานประจำปีของสหกรณ์ออมทรัพย์สาธารณสุขลำพูน จำกัด และจากข้อมูลสารสนเทศเพื่อการบริหารการเงินประจำปี 2542 สหกรณ์ออมทรัพย์ทั่วประเทศของกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ ส่วนการหาแนวโน้มการดำเนินงานผู้วิจัยใช้เทคนิคการพยากรณ์แบบการวิเคราะห์การถดถอยของอนุกรมเวลา (Time Series Regression) การวิเคราะห์ข้อมูลใช้วิธีการหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย อัตราส่วนทางการเงิน (Financial ratio) การทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ย t (t -test)

ผลการศึกษาเกี่ยวกับการดำเนินงานโดยทั่วไป ของสหกรณ์ออมทรัพย์สาธารณสุขลำพูน จำกัด ในปีทางบัญชี 2533 - 2542 พบว่าสหกรณ์มีประสิทธิภาพในการดำเนินงานคือมีจำนวนสมาชิก ทุนเรือนหุ้น เงินรับฝาก สินเชื่อ สินทรัพย์ ทุน รายได้ และกำไรสุทธิเพิ่มขึ้นทุกปี

ในส่วนของการวิเคราะห์ประสิทธิภาพการบริหารงาน ของสหกรณ์ออมทรัพย์สาธารณสุขลำพูน จำกัด เมื่อเปรียบเทียบกับอัตราส่วนเฉลี่ยของสหกรณ์ออมทรัพย์ทั่วประเทศ พบว่า สหกรณ์มีสภาพคล่องในการชำระหนี้ระยะสั้นสูง มีความสามารถในการก่อหนี้ผูกพันได้อีก แต่ไม่มากนักมีความสามารถในการใช้สินทรัพย์ ความสามารถในการใช้เงินทุนและความสามารถในการทำกำไรอยู่ในเกณฑ์ดี

ในส่วนของแนวโน้มการดำเนินงาน พบว่าจำนวนสมาชิก ทุนเรือนหุ้น ธุรกิจการรับฝากเงิน ธุรกิจสินเชื่อ สินทรัพย์ หนี้สิน ทุนของสหกรณ์ รายได้ ค่าใช้จ่ายและกำไรสุทธิในช่วง 36 เดือนข้างหน้านั้นจะมีอัตราการขยายตัวต่อเดือนที่เพิ่มขึ้นทุกรายการ

จากผลการวิจัยผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะว่า สหกรณ์ควรให้ความสำคัญเกี่ยวกับการระดมเงินทุนจากสมาชิกโดยส่งเสริมให้มาถือหุ้นกับสหกรณ์มากขึ้น ทั้งนี้เพื่อสหกรณ์จะได้มีเงินทุนหมุนเวียนในระบบมากขึ้น และมีสภาพคล่องในการปล่อยสินเชื่อให้กับสมาชิกเพิ่มมากขึ้น เพราะเงินรับฝากเป็นแหล่งเงินทุนที่มีดอกเบี้ยต่ำเมื่อเทียบกับ การกู้เงินจากสถาบันการเงินภายนอก คณะกรรมการดำเนินการควรพิจารณาการให้เงินกู้ยืมแก่สมาชิกตามเหตุผล และความจำเป็นของ

สมาชิกจริง ๆ ส่วนในเรื่องการประชาสัมพันธ์สหกรณ์ควรดำเนินการด้วยวิธีการต่าง ๆ อย่างต่อเนื่องในหลายรูปแบบ โดยมุ่งเน้นให้สมาชิกได้รับข่าวสารอย่างทั่วถึงเป็นประการสำคัญ

ถนอมจิตต์ ท้าวแดนคำ (2544) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการระดมเงินทุนภายในและประสิทธิภาพการบริหารเงินทุนของสหกรณ์การเกษตรสันทราย จำกัด ผลการวิจัยพบว่า มีปัจจัยทางสังคม เศรษฐกิจและสถาบันสหกรณ์ ได้แก่ รายได้ของครัวเรือน ค่าใช้จ่ายของครัวเรือนหนี้สินของครัวเรือน ความพึงพอใจของสมาชิกต่อวิธีการระดมทุนภายในของสหกรณ์ และความสัมพันธ์ต่อฝ่ายบริหารและฝ่ายจัดการของสหกรณ์ มีความสัมพันธ์กับการระดมเงินทุนภายในด้านทุนเรือนหุ้น ส่วนปัจจัยอื่น ๆ ไม่มีความสัมพันธ์กับการระดมเงินทุนภายในของสหกรณ์ด้านทุนเรือนหุ้นแต่อย่างใด

ส่วนการระดมเงินทุนภายในด้านเงินรับฝาก พบว่า ปัจจัยทางสังคม เศรษฐกิจและสถาบัน สหกรณ์ ได้แก่ รายได้ของครัวเรือน และค่าใช้จ่ายของครัวเรือน มีความสัมพันธ์กับการระดมเงินทุนภายในของสหกรณ์ด้านเงินรับฝาก ส่วนปัจจัยอื่น ๆ ไม่มีความสัมพันธ์กับการระดมเงินทุนภายในของสหกรณ์ด้านเงินรับฝากแต่อย่างใด

ประสิทธิภาพในการบริหารทุนของสหกรณ์การเกษตรสันทราย จำกัด จากการวิเคราะห์ การเคลื่อนไหวของเงินทุน พบว่า สหกรณ์การเกษตรสันทราย จำกัด จัดหาเงินทุนของสหกรณ์จากแหล่งเงินทุนภายในสหกรณ์เป็นส่วนใหญ่ โดยได้จากผลการดำเนินงานที่มีผลกำไรทุกปี จากการรับฝากเงินและการเพิ่มหุ้นของสมาชิกมีทางใช้ไปของเงินทุน ในด้านการจ่ายเงินกู้แก่สมาชิกมากที่สุดรองลงมาได้แก่การจ่ายเงินปันผลตามหุ้น การจ่ายเงินเฉลี่ยคืนตามส่วนธุรกิจที่สมาชิกทำกับสหกรณ์และการจ่ายคืนค่าหุ้นให้แก่สมาชิก ผลต่างของแหล่งที่มาและใช้ไปของเงินทุน สหกรณ์ก่อให้เกิดเงินทุนสุทธิเพิ่มขึ้น มีค่าเฉลี่ย 5 ปี เท่ากับร้อยละ 24.41 ของแหล่งที่มาของเงินทุน

ผลการวิเคราะห์ผลตอบแทนจากการลงทุน วิเคราะห์จากความสามารถในการหากำไรของ สหกรณ์ พบว่า ในระหว่างปี 2539 – 2543 สหกรณ์มีความสามารถในการหากำไรเป็นประจำทุกปี มีค่าเฉลี่ย 5 ปี เท่ากับ 28.52 และมีอัตราผลตอบแทนจากการลงทุน เฉลี่ย 5 ปี เท่ากับร้อยละ 5.19 กล่าวคือ ในระยะเวลา 5 ปี สหกรณ์การเกษตรสันทราย จำกัด นำเงินทุนที่มีอยู่ไปใช้ในการดำเนินงานก่อให้เกิดรายได้ทุก 100 บาท เมื่อหักค่าใช้จ่ายต่าง ๆ แล้วสหกรณ์จะมีผลกำไรจำนวน 28.52 บาท และจากเงินลงทุนที่ใช้ในการบริหารทุก 100 บาท ก่อให้เกิดผลตอบแทนจำนวน 5.19 บาท

การวัดประสิทธิภาพในการใช้เงินทุน ของสหกรณ์ไปหมุนเวียนในการดำเนินงาน ก่อให้เกิดรายได้ พบว่าสหกรณ์มีประสิทธิภาพสูงในการใช้สินค้ำคงเหลือและสินทรัพย์ถาวรใน

การดำเนินงานเพื่อก่อให้เกิดรายได้ และมีประสิทธิภาพต่ำในการใช้สินทรัพย์รวม เงินสดและถูกหนี้เงินกู้ในการดำเนินงานเพื่อก่อให้เกิดรายได้

ปัญหาและอุปสรรคในการระดมเงินทุนภายในสหกรณ์ พบว่า สมาชิกเห็นว่าความห่างไกลจากสหกรณ์ และการคมนาคมไม่สะดวก สหกรณ์ขาดการวางแผนในการระดมทุนอย่างจริงจังไม่สามารถถอนได้ในระหว่างปี สหกรณ์ขาดการประชาสัมพันธ์ สมาชิกไม่เข้าใจหลักการและวิธีการสหกรณ์ ไม่เข้าใจถึงประโยชน์และความจำเป็นของการเพิ่มทุนกับสหกรณ์ สมาชิกขาดความมั่นใจในฐานะการเงินของสหกรณ์ ไม่มีสิ่งจูงใจในการระดมเงินฝาก การฝากเงินในธนาคารมีความปลอดภัยมากกว่า และผลผลิตของสมาชิกไม่ดี สมาชิกมีค่าใช้จ่ายสูงและภาระในครอบครัวของสมาชิกมีมากจึงไม่มีเงินทุนการเพิ่มทุนและฝากเงินกับสหกรณ์

แนวทางแก้ไข สมาชิกเห็นว่ารัฐบาลควรให้การสนับสนุน ในด้านการอบรมฝึกอาชีพเพื่อเสริมสร้างรายได้ สหกรณ์ควรมีการจัดชั้นของสมาชิกเพื่อจูงใจให้สมาชิกรนำเงินมาซื้อหุ้นและฝากเงินกับสหกรณ์ ในด้านการประชาสัมพันธ์ สหกรณ์ควรเรียกประชุมประธานกลุ่มเป็นประจำทุกเดือน เพื่อให้เป็นตัวแทนของสหกรณ์ในการประชาสัมพันธ์ข่าวของสหกรณ์แก่สมาชิก

มน. รัตน์ โพธิ์วิจิตร (2539) ได้ศึกษาเรื่อง "การวิเคราะห์อัตราผลตอบแทนและความเสี่ยงจากการลงทุนในกองทุนรวมในประเทศไทย" จากการศึกษาพบว่า ในภาพรวมการลงทุนในกองทุนรวมให้ผลตอบแทนสูงกว่าการลงทุนในหลักทรัพย์ที่ปราศจากความเสี่ยง และการลงทุนในตลาด ในภาวะตลาดเฟื่องฟูควรเลือกกองทุนรวมที่มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์สูงและมีค่าเบต้ามากกว่า 1 ซึ่งได้แก่ กองทุนรวงข้าว กองทุนไทยพาณิชย์มั่นคง กองทุนทรัพย์อนันต์ กองทุนปฐมไทยพาณิชย์และในทางกลับกันภาวะตลาดซบเซาควรเลือกกองทุนที่มีค่า สหสัมพันธ์ต่ำและเบต่าน้อยกว่า 1 ซึ่งได้แก่ กองทุนอมสินเพิ่มทุนทรัพย์ และกองทุนไทยออร์คิด และจากการวัดประสิทธิภาพการบริหารหลักทรัพย์ของกองทุนโดยใช้ดัชนีชาร์ป และดัชนีเทรเนอร์สูงกว่าตลาด แสดงถึงการมีประสิทธิภาพในการบริหารหลักทรัพย์ดีกว่าตลาด

พิทยา ว่องไวกุล (2539) ได้ทำการวิจัยเรื่อง "การสร้างวงจรเพื่อการพัฒนาชนบท" ได้กล่าวถึงการสร้างวงจรเงินทุนเพื่อการพัฒนาชนบทว่าที่ผ่านมา สร้างได้ 2 ทาง คือ

1. การส่งเสริมเงินทุนโดยรัฐ เพราะการส่งเสริมเงินทุนเพื่อการพัฒนาชนบทความจริงรัฐบาลเป็นผู้เริ่มต้นมาก่อน แต่ประสบปัญหามากมาย เช่น การทุจริต การเกิดความรู้สึกผูกพันจากชาวบ้านมีน้อย ในฐานะการเป็นเจ้าของก็น้อย เพราะเกิดจากความปรารถนาดีของข้าราชการซึ่งขาดการปูพื้นฐาน หรือสนองความต้องการที่แท้จริงของชาวบ้านไม่ได้ กฎ ระเบียบ ข้อยกบังคับเคร่งครัดเกินไป รัฐสร้างปัญหาด้านบัญชีทำให้ยุ่งยากซับซ้อนเกินที่ชาวบ้านจะเข้าใจ

2. กองทุนที่ชาวบ้านร่วมกันคิดสร้างขึ้นเอง จุดอ่อนที่สำคัญของกองทุนที่รัฐบาลตั้งขึ้นคือ การจัดตั้งกลุ่มออมทรัพย์ขึ้นมานั้น กลุ่มเป็นเพียงเครื่องมือรวมเงินของสมาชิกแล้วนำไปฝากไว้กับธนาคารโดยได้รับผลตอบแทนที่เป็นดอกเบี้ยน้อยเกินไป แต่เวลาสมาชิกกลับต้องเสียดอกเบี้ยให้ธนาคารที่สูงกว่าดอกเบี้ยเงินฝาก การเจริญเติบโตของกลุ่มไม่เกิดขึ้น ในด้านความทุกข์ของชาวบ้านก็คือ หนี้สินและดอกเบี้ยที่ส่งชำระธนาคาร การตั้งธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรขึ้นมา เพื่อช่วยเหลือเกษตรกรโดยปล่อยเงินกู้ให้กู้เพื่อใช้ในการผลิตทางการเกษตรเพื่อเพิ่มรายได้มองได้ 2 ทางคือ

2.1 ในด้านดี เป็นการแบ่งเบาปัญหาดอกเบี้ยแพง เนื่องจากเกษตรกรไปกู้จากนายทุน พ่อค้ามาต้องเสียดอกเบี้ยที่แพงกว่า ธ.ก.ส. และ

2.2 ในด้านร้าย คนที่ไม่เคยเป็นหนี้นายทุนมาก่อนเงินกู้ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร. จึงเท่ากับได้ทุนมาทำการผลิตพร้อมกับตกเป็นลูกหนี้ในทันที ดังนั้นทุกข์ของเกษตรกรเท่ากับหนี้ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร และดอกเบี้ยจากการกู้เงินจากธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรหรือใครก็ตาม ชาวบ้านจะต้องตกเป็นหนี้สินทันทีเป็นการกู้มาลงทุนโดยไม่มีเงินทุนของตนเอง จึงเท่ากับสร้างภาระความเสี่ยงสองด้านคือ เสี่ยงกับการไม่สามารถชำระหนี้ได้และเสี่ยงกับการไม่ได้รับผลผลิตหรือผลผลิตราคาตกต่ำได้ ไม่คุ้มทุนผู้ที่ได้รับผลประโยชน์ในวงจรมีหนี้สินคือธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร กับพ่อค้านายทุน ส่วนเกษตรกรไม่ได้อะไรเลยนอกจากการเป็นหนี้

พิศवास มาตยาบุญ (2535) ศึกษาเรื่องการวิเคราะห์การบริหารการเงินของ สหกรณ์โคนมเชียงใหม่ จำกัด พบว่าการดำเนินงานของสหกรณ์โคนมเชียงใหม่ จำกัด เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพอยู่ในเกณฑ์ที่พอใช้ เนื่องจากสหกรณ์ยังขาดการวางแผนในการบริหารงานที่ดี นอกจากนี้ผลการวิเคราะห์ปัจจัยทางเศรษฐกิจในธุรกิจที่ฝ่ายบริหารดำเนินงานในด้านความสามารถหรือประสิทธิภาพในการใช้สินทรัพย์ที่มีอยู่ก่อให้เกิดรายได้ในบางปีแต่บางปีขาดทุน เนื่องจากสหกรณ์ได้นำทุนดำเนินงานไปลงทุนในสินทรัพย์ถาวรคือที่ดิน เครื่องจักร อีกทั้งผู้บริหาร ได้นำเอาสินทรัพย์ที่มีอยู่ไปใช้ให้เกิดประโยชน์อยู่ในเกณฑ์ไม่เป็นที่น่าพอใจ

ยิวดี เจ้าแก้ว (2528) ได้ศึกษาเรื่องความคิดเห็นและความรู้ความเข้าใจของสมาชิกที่มีผลต่อความสำเร็จของสหกรณ์ออมทรัพย์ครูบุรีรัมย์ จำกัด พบว่า ประสิทธิภาพการดำเนินธุรกิจของ สหกรณ์อยู่ระดับที่สูงมาก คือมีอัตราส่วนทางการเงินด้านต่างๆ สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด แสดงถึงความสามารถในการบริหารเงินทุนที่สหกรณ์มีอยู่ แต่ความสำเร็จของสหกรณ์นั้นต้องบรรลุถึงความสำเร็จ 2 ประการ คือ 1) ความสำเร็จในด้านธุรกิจ 2) ความสำเร็จในทางสหกรณ์ จึงถือได้ว่าสหกรณ์ประสบความสำเร็จ ดังนั้นการที่จะถือว่าสหกรณ์ประสบผลสำเร็จมากน้อยเพียงใด ไม่ได้

ขึ้นอยู่กับกำไรที่สหกรณ์ทำได้เพียงอย่างเดียวเท่านั้น แต่ขึ้นอยู่กับประโยชน์และบริการที่สมาชิกได้รับจากสหกรณ์ด้วยเป็นสำคัญ

บุญเสริม อยู่ตระกูล (2533) ได้ศึกษาเรื่องผลกระทบของการส่งเสริมการลงทุนที่มีต่อการจ้างงานและการกระจุกตัวของการลงทุน กล่าวคือ ปัจจัยสำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศประการหนึ่งคือ การลงทุน เนื่องจากการลงทุนก่อให้เกิดการผลิตสินค้าและบริการ ในการผลิตสินค้าและบริการก่อให้เกิดการจ้างงาน และการใช้ทรัพยากรอื่น ๆ ของประเทศการลงทุนในประเทศกำลังพัฒนา จะขึ้นอยู่กับการณ์และรายได้ของประเทศเป็นสำคัญ จากการศึกษาการกระจุกตัวของการลงทุน ดัชนีการกระจุกตัวแสดงให้เห็นว่า การกระจุกตัวสูงสุดจะอยู่ในรัศมี 100 กิโลเมตรห่างจากตลาดหรือกรุงเทพมหานคร ซึ่งปรากฏว่าโรงงานของกิจการได้รับ การส่งเสริมการลงทุน ร้อยละ 26.63 ตั้งอยู่ในกรุงเทพมหานคร , ร้อยละ 10.5 ตั้งอยู่ในภาคใต้ ร้อยละ 5.62 ตั้งอยู่ในภาคเหนือ และร้อยละ 1.29 ตั้งอยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

กัลยาณี อนุติชัย (2543) ได้ศึกษาเรื่องการวิเคราะห์สถานภาพทางการเงินสหกรณ์เครดิตยูเนียนพระหฤทัยเชียงใหม่ จำกัด อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ ปีทางบัญชี 2536-2541 ผลการวิจัยสรุปได้ว่า 1) การดำเนินงานทั่วไปของสหกรณ์ในช่วงปีทางบัญชี 2536-2541 สหกรณ์เครดิตยูเนียนพระหฤทัยเชียงใหม่ จำกัด ส่วนใหญ่เป็นทุนของสหกรณ์เอง ได้แก่ ทุนเรือนหุ้น เงินทุนสำรอง เงินชำระเต็มมูลค่าแล้ว เงินทุนอื่น ๆ และกำไรสุทธิประจำปี 2) การวิเคราะห์ประสิทธิภาพในการบริหารการเงินของสหกรณ์เครดิตยูเนียนพระหฤทัยเชียงใหม่ จำกัด มีสภาพคล่องทางสินทรัพย์หมุนเวียนส่วนใหญ่เป็นลูกหนี้เงินกู้ เงินสดและเงินฝากธนาคาร 3) การวิเคราะห์สภาพปัญหาและอุปสรรคของการระดมเงินทุนของสหกรณ์เครดิตยูเนียนพระหฤทัยเชียงใหม่ จำกัด สมาชิกส่วนใหญ่ไม่เข้าใจหลักการสหกรณ์อย่างแท้จริง 4) การวิเคราะห์การวางแผนทางการเงินล่วงหน้าจากการวางแผนทางการเงินมีสภาพคล่องอยู่ในเกณฑ์มาตรฐาน โดยใช้อัตราส่วนทางการเงิน ดังนี้ อัตราส่วนวิเคราะห์ความคล่องตัว อัตราส่วนวิเคราะห์ความสามารถในการก่อหนี้ อัตราส่วนวิเคราะห์ความสามารถในการใช้สินทรัพย์ อัตราส่วนวิเคราะห์ความสามารถในการหากำไร ผลการวิเคราะห์อยู่ในเกณฑ์น่าพอใจ แต่มีอัตราส่วนวิเคราะห์ความสามารถในการหากำไร ยังอยู่ในเกณฑ์ที่ต่ำแต่ยังถือว่าไม่น่ามีปัญหา

การวางแผนล่วงหน้าของสหกรณ์ปรากฏว่า สหกรณ์จะมีกำไรสุทธิในปี 2542 จำนวน 1,077,494 บาท คิดเป็นร้อยละ 46.64 ของรายได้ทั้งสิ้น สหกรณ์มีทุนดำเนินงานทั้งสิ้น 15,764,014.96 บาท คิดเป็นร้อยละ 57.16 ทุนส่วนใหญ่มาจากเงินรับฝาก ทุนเรือนหุ้น และเงินกู้ยืมถือว่าการวางแผนล่วงหน้าอยู่ในเกณฑ์มาตรฐาน

วิไล เดือนทองแถว (2533) ได้ทำการศึกษาประสิทธิภาพสหกรณ์การเกษตร ศึกษาเฉพาะกรณีในจังหวัดสิงห์บุรี โดยเปรียบเทียบระหว่างสองสหกรณ์คือ สหกรณ์การเกษตรเมืองสิงห์บุรี จำกัด และสหกรณ์การเกษตรท่าช้าง จำกัด เพื่อศึกษาถึงปัจจัยที่มีผลทำให้การดำเนินธุรกิจของทั้งสองสหกรณ์แตกต่างกัน โดยมีวัตถุประสงค์ในการศึกษาคือ เพื่อศึกษาสถานะเศรษฐกิจและสังคมของสหกรณ์การเกษตร ศึกษาเปรียบเทียบประสิทธิภาพการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์การเกษตร โดยเน้นประสิทธิภาพทางด้านการตลาด ศึกษาแนวทางการพัฒนาตลาดต่อ ๆ ไป และศึกษาแนวทางและขอบเขตนโยบาย และระเบียบข้อบังคับที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์การเกษตร โดยใช้วิธีการศึกษาแบบพรรณนาด้วยการแสดงในรูปคำร้อยละ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต อัตราส่วนทางการเงิน และข้อมูลจากการสัมภาษณ์สมาชิกสหกรณ์การเกษตรจำนวน 100 ราย และเกษตรกรที่ไม่เป็นสมาชิกสหกรณ์การเกษตรอีกจำนวน 100 ราย ในส่วนของการวิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงิน ปรากฏว่าในปี 2530/2531 สหกรณ์การเกษตรท่าช้าง จำกัด มีอัตราส่วนกำไรต่อสินทรัพย์ ดอกเบี้ยค้างรับต่อกำไรสุทธิ และหนี้สินต่อสินทรัพย์ดีกว่าสหกรณ์การเกษตรเมืองสิงห์บุรี จำกัด ส่วนอัตราส่วนผลตอบแทนต่อส่วนทุนอัตราดอกเบี้ยของทุนเรือนหุ้น สหกรณ์การเกษตรเมืองสิงห์บุรี จำกัด มีอัตราส่วนที่ดีกว่าสหกรณ์การเกษตรท่าช้าง จำกัด จากการพิจารณาโดยส่วนรวมปรากฏว่าสหกรณ์การเกษตรท่าช้าง จำกัด มีอัตราดอกเบี้ยของธุรกิจสูงกว่าสหกรณ์การเกษตรเมืองสิงห์บุรี จำกัด ถึงแม้ว่าปริมาณธุรกิจในเชิงมวลรวมจะน้อยกว่าก็ตามในการที่ปริมาณธุรกิจน้อยนี้อาจสืบเนื่องมาจากเขตอำเภอท่าช้างมีพื้นที่ประกอบการเกษตรน้อย จึงทำให้รายได้ของสมาชิกน้อยตามไปด้วย เกษตรกรในพื้นที่นี้จึงต้องอาศัยอาชีพอย่างอื่นเช่น การเลี้ยงสัตว์ การรับจ้าง และการค้าขายมาเสริมเพื่อให้มีรายได้เพิ่มขึ้น ซึ่งแตกต่างจากเขตอำเภอเมือง มีพื้นที่กว้างขวางกว่า จึงมีรายได้ทางการเกษตรสูงกว่าเขตท่าช้าง นอกจากนี้ในเขตอำเภอเมืองธุรกิจมีการแข่งขันกันมากกว่าเขตท่าช้างการแข่งขัน ก็เป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้สหกรณ์เมืองเติบโตได้ช้ากว่าสหกรณ์การเกษตรท่าช้าง จำกัด

อรพินท์ สุขสวัสดิ์ (2536) ได้ศึกษา การวิเคราะห์ประสิทธิภาพด้านการเงินและประสิทธิผลการดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตรหนองจอก จำกัด ผลการศึกษาพบว่า ประสิทธิภาพด้านการเงินศึกษาเฉพาะอัตราส่วนทางการเงินของสหกรณ์เกษตรหนองจอก จำกัด โดยรวมมีค่าในเกณฑ์ดี เมื่อนำอัตราส่วนทางการเงินของสหกรณ์การเกษตรหนองจอก จำกัด ไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่ใช้วัด 2 ลักษณะ คือ อัตราส่วนของสหกรณ์การเกษตรขนาดใหญ่ซึ่งตั้งอยู่ในเขตกรุงเทพฯ และปริมณฑล ดำเนินธุรกิจประสบความสำเร็จ จัดขีดความสามารถในระดับสอง และเปรียบเทียบกับอัตราส่วนทางการเงินของสหกรณ์การเกษตรขนาดใหญ่ ที่จัดขีดความสามารถในระดับหนึ่งทั่วประเทศ ปรากฏว่าผลโดยรวมอัตราส่วนทางการเงินของสหกรณ์การเกษตรหนองจอก จำกัด ดีกว่าอัตราส่วนทางการเงินของกลุ่มเปรียบเทียบ จึงแสดงให้เห็นว่าการดำเนินงานของ สหกรณ์

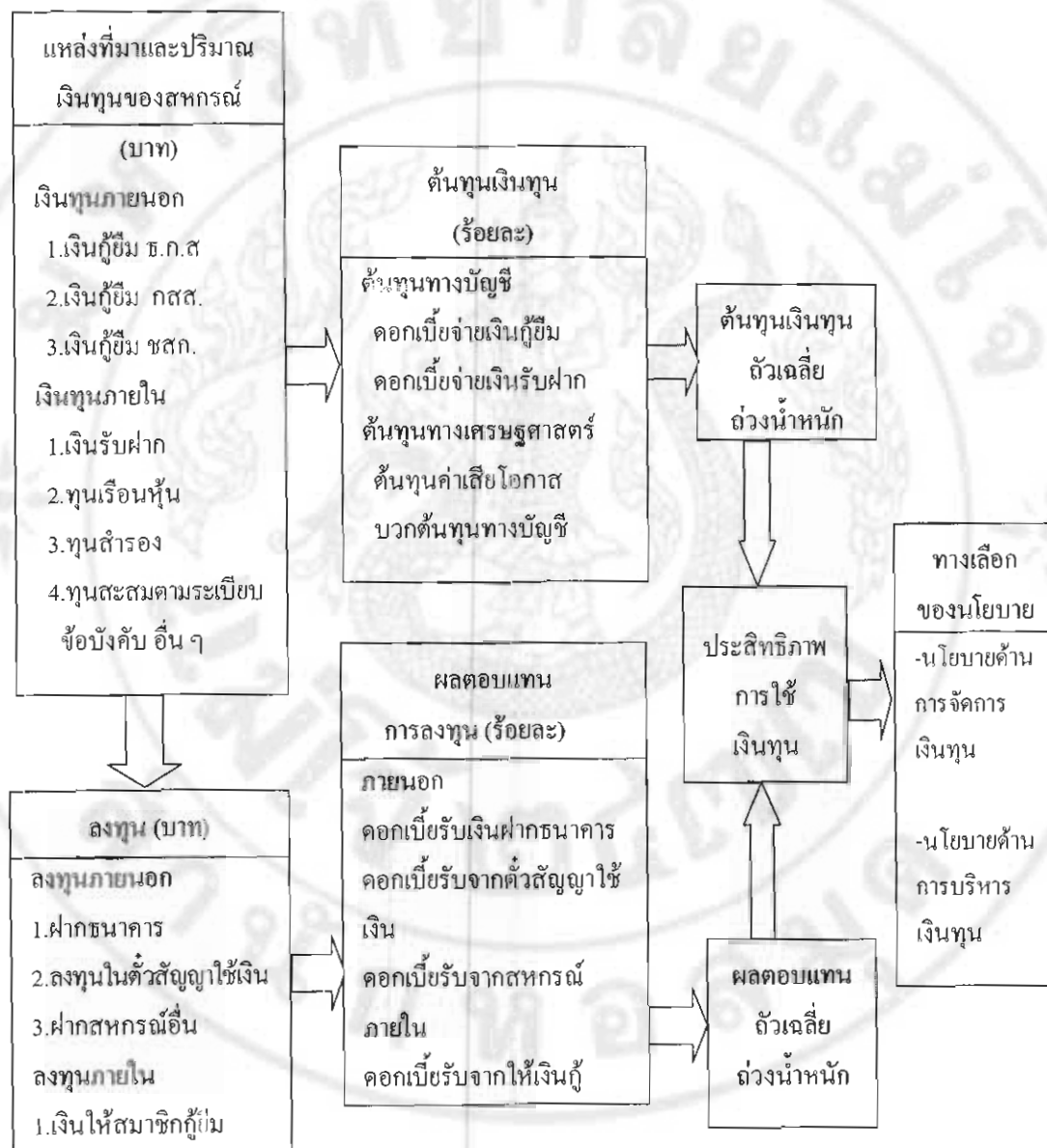
การเกษตรหนองจอก จำกัด มีประสิทธิภาพในระดับที่น่าพอใจ สำหรับประสิทธิผลการดำเนินงานและความเห็นของสมาชิก ปรากฏว่า ผลโดยรวมสมาชิกมีความพอใจมากในการให้บริการธุรกิจทุกด้านของสหกรณ์ ผลการวิเคราะห์แนวโน้มกำไรสุทธิมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น จึงแสดงว่าการดำเนินงานของสหกรณ์มีประสิทธิภาพ ส่วนปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานของสหกรณ์ ได้แก่ เงินทุนดำเนินงานไม่เพียงพอ จึงได้เสนอแนะแนวทางแก้ปัญหาและอุปสรรค ได้แก่ จัดหาเงินทุนเพิ่ม จัดหาอุปกรณ์การตลาดเพิ่มขึ้น ให้การศึกษาอบรมทางสหกรณ์แก่สมาชิกอย่างทั่วถึงร่วมมือประสานงานระหว่างสหกรณ์อย่างเป็นเอกภาพ จัดจ้างพนักงานสหกรณ์เพิ่มขึ้น จัดสวัสดิการด้านต่าง ๆ ให้แก่สมาชิก

ภาคสรุป

จากการทบทวนทฤษฎี และผลงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง พบว่า ความสำคัญของการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์ทั้งหลาย ส่วนหนึ่งเกิดจากประสิทธิภาพในการบริหารเงินทุนของสหกรณ์ ซึ่งแหล่งที่มาของเงินทุนสหกรณ์ มีที่มาจากแหล่งที่สำคัญ 2 แหล่ง อันได้แก่ แหล่งเงินทุนภายในสหกรณ์ ซึ่งสหกรณ์ระดมเงินทุนจากสมาชิกในรูปของเงินรับฝาก และทุนเรือนหุ้น สำหรับสหกรณ์ที่มีความมั่นคง อาจมีทุนสำรองเพียงพอจะบริหารจัดการในธุรกิจต่าง ๆ ของสหกรณ์ แต่สำหรับสหกรณ์ขนาดเล็ก และสหกรณ์ที่มีทุนภายในไม่เพียงพอ แหล่งเงินทุนที่สำคัญอีกแหล่งได้แก่ แหล่งเงินทุนภายนอก อันได้แก่ สถาบันการเงินต่าง ๆ รวมทั้งกองทุนกู้ยืมที่รัฐบาลให้การสนับสนุนกิจกรรมของสหกรณ์แหล่งเงินทุนทั้ง 2 ดังกล่าว สหกรณ์สามารถระดมทุนและมีกองทุนเงินทุนที่แตกต่างกัน เงินทุนที่ระดมได้สหกรณ์ อาจนำไปลงทุนกิจกรรมการผลิตด้านต่าง ๆ ที่ให้ผลตอบแทนแตกต่างกันไป ฉะนั้นสหกรณ์ควรจะศึกษาประสิทธิภาพการใช้เงินทุนว่าเกิดประสิทธิผลมากน้อยเพียงไร ในการวิจัยเรื่องการศึกษาประสิทธิภาพการใช้เงินทุน ของสหกรณ์การเกษตรบางใหญ่ จำกัด อำเภอบางใหญ่ จังหวัดนนทบุรี ผู้วิจัยจึงได้กำหนดตัวแปรต้นได้แก่ แหล่งเงินทุนภายนอกและแหล่งเงินทุนภายในของสหกรณ์ ว่ามีต้นทุนทางบัญชีและต้นทุนทางเศรษฐศาสตร์เฉลี่ยเท่าใด สหกรณ์ได้นำเงินทุนดังกล่าวไปลงทุนในกิจกรรมภายในสหกรณ์และลงทุนภายนอก สหกรณ์ แล้วให้ผลตอบแทนของเงินลงทุนมากน้อยเท่าใด เพื่อจะทำการวิเคราะห์ประสิทธิภาพการใช้เงินทุนของสหกรณ์ในภาพรวม เพื่อนำเสนอในเชิงนโยบายด้านการจัดการเงินทุนของฝ่ายจัดการ และนโยบายด้านการบริหารเงินทุนของคณะกรรมการสหกรณ์ต่อไป ดังที่แสดงไว้ในกรอบแนวคิดรวมยอด (Conceptual Framework)

กรอบแนวคิดรวบยอด

การศึกษาวิจัย เรื่อง การศึกษาประสิทธิภาพการใช้เงินทุนของสหกรณ์การเกษตร
บางใหญ่ จำกัด อำเภอบางใหญ่ จังหวัดนนทบุรี ปีทางบัญชี 2540 - 2545 ผู้วิจัยได้กำหนดแนวคิด
ในการวิจัยไว้ดังนี้

ภาพ 1 กรอบแนวคิดรวบยอด

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องนี้เป็นการศึกษาข้อมูล โดยการศึกษาข้อมูลจากงบการเงินของสหกรณ์การเกษตรบางใหญ่ จำกัด ในปีทางบัญชี 2540-2545 ทั้งนี้เพื่อให้ได้ข้อมูลมาทำการวิเคราะห์แปลความ สรุปผลและรายงาน

สถานที่ดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ได้ดำเนินการวิจัยในพื้นที่ดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตร บางใหญ่ จำกัด ตั้งอยู่เลขที่ 8/1 ม.6 ตำบลเสาธงหิน อำเภอบางใหญ่ จังหวัดนนทบุรี รหัสไปรษณีย์ 14000

ข้อมูลที่ใช้ในการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ได้ใช้ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) เป็นข้อมูลที่ได้จากงบการเงินของสหกรณ์การเกษตรบางใหญ่ จำกัด ซึ่งได้รับการรับรองจากกรมตรวจบัญชีสหกรณ์และได้รับอนุมัติจากที่ประชุมใหญ่สามัญประจำปี รายงานผลการดำเนินงานของสหกรณ์ โดยเก็บรวบรวมเอกสารย้อนหลัง 6 ปี คือปีทางบัญชี 2540 – 2545

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การรวบรวมข้อมูลในการวิจัยที่เป็นข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) ผู้วิจัยได้ใช้ข้อมูลทางการเงินและบัญชีของสหกรณ์การเกษตรบางใหญ่ จำกัด โดยทำหนังสือถึงประธานกรรมการ สหกรณ์การเกษตรบางใหญ่ จำกัด เพื่อขอความอนุเคราะห์ข้อมูลทางการเงินและบัญชี ได้แก่ งบดุล งบกำไรขาดทุน ในปีทางบัญชี 2540 – 2545

วิธีวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ ได้วิเคราะห์ทั้งเชิงพรรณนา (Descriptive Method) และวิเคราะห์เชิงปริมาณ (Quantitative Method) เครื่องมือสถิติที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละ ค่าถ่วงเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักและใช้ เครื่องมือทางบัญชี คือ การวิเคราะห์ต้นทุน อัตราผลตอบแทนจากเงินทุน (ทางด้านบัญชีและทางด้านเศรษฐศาสตร์) เพื่อศึกษาประสิทธิภาพการใช้เงินทุนของสหกรณ์การเกษตรบางใหญ่ จำกัด ช่วงปีทางบัญชี 2540 - 2545 รวม 6 ปี และนำข้อมูลการวิเคราะห์มานำเสนอแนวนโยบายการจัดการและการบริหารเงินทุนของสหกรณ์ ดังนี้

วิเคราะห์ต้นทุนเงินทุนทางบัญชีและต้นทุนทางเศรษฐศาสตร์

ต้นทุนเงินทุนทางบัญชี

1. ต้นทุนเงินกู้ยืมสามารถเขียนสมการได้ดังนี้

$$\text{ต้นทุนเงินกู้ยืม} = \frac{\text{ค่าใช้จ่ายเงินกู้ยืม}}{\text{ปริมาณเงินกู้ยืม}} \times 100$$

ค่าใช้จ่ายเงินกู้ยืม หมายถึง ดอกเบี้ยเงินกู้ยืมที่จ่ายออกไปในงวดบัญชีนั้น ๆ

2. ต้นทุนเงินฝากสามารถเขียนสมการดังนี้

$$\text{ต้นทุนเงินฝาก} = \frac{\text{ค่าใช้จ่ายเงินฝาก}}{\text{ปริมาณเงินฝาก}} \times 100$$

ค่าใช้จ่ายเงินฝากหมายถึง ดอกเบี้ยจ่ายเงินฝากที่จะต้องจ่ายออกไปในรอบบัญชีนั้น

3. ต้นทุนเงินทุนถัวเฉลี่ยถ่วงสามารถเขียนในรูปของสมการได้ดังนี้

ต้นทุนเงินทุนถัวเฉลี่ยถ่วงน้ำหนัก เท่ากับ

$$(\text{สัดส่วนของเงินฝาก} \times \text{ต้นทุนเงินฝาก}) + (\text{สัดส่วนของเงินกู้ยืม} \times \text{ต้นทุนเงินกู้ยืม})$$

โดยที่

$$\text{สัดส่วนของเงินฝาก} = \text{เงินรับฝาก} \div \text{เงินทุน}$$

$$\text{สัดส่วนของเงินกู้ยืม} = \text{เงินกู้ยืม} \div \text{เงินทุน}$$

ต้นทุนเงินทุนทางเศรษฐศาสตร์

สามารถคำนวณหาต้นทุนทางเศรษฐศาสตร์ถัวเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักได้ โดยถ่วงน้ำหนักจากสัดส่วนของเงินทุนจากทุนภายในกับเงินลงทุนสุทธิ ดังนี้

ต้นทุนเงินทุนทางเศรษฐศาสตร์ถัวเฉลี่ยถ่วงน้ำหนัก เท่ากับ

$$(\text{สัดส่วนของต้นทุนทางบัญชี} \times \text{ต้นทุนถัวเฉลี่ยทางบัญชี}) +$$

$$(\text{สัดส่วนของเงินทุนภายใน} \times \text{ต้นทุนค่าเสียโอกาส})$$

โดยที่

$$\text{สัดส่วนของต้นทุนทางบัญชี} = \text{เงินรับฝาก} + \text{เงินกู้ยืม} \text{หาร} \text{เงินทุนภายนอกและภายในนำไปลงทุน}$$

สัดส่วนเงินทุนภายใน = เงินทุนภายในสหกรณ์หารเงินทุนภายนอกและเงินทุนภายในที่นำไปลงทุน

วิเคราะห์อัตราผลตอบแทนจากเงินลงทุนสามารถเขียนออกมาในรูปสมการได้ดังนี้

$$\text{อัตราผลตอบแทนจากการลงทุน} = \frac{\text{ดอกเบี้ย} + \text{ส่วนลดรับ} + \text{เงินปันผล}}{\text{เงินลงทุน}} \times 100$$

ดอกเบี้ย ส่วนลดรับ และเงินปันผล หมายถึงดอกเบี้ย ส่วนลดรับ และเงินปันผลที่ได้รับจากการลงทุน โดยการให้กู้ยืม การฝากเงินกับธนาคารพาณิชย์ และการลงทุนในหลักทรัพย์ในงวดบัญชีนั้น ๆ

ส่วนต่างระหว่างอัตราผลตอบแทนจากการลงทุนกับต้นทุนของเงินลงทุนสามารถคำนวณได้ดังนี้

$$\text{ส่วนต่างระหว่างอัตราผลตอบแทนการลงทุน} = (\% \text{อัตราผลตอบแทนการลงทุน}) - \% \text{ต้นทุนเงินทุน (ภายใน) ถัวเฉลี่ยถ่วงน้ำหนัก}$$

ส่วนต่างระหว่างอัตราผลตอบแทนการลงทุนกับต้นทุนเงินลงทุนทางเศรษฐศาสตร์สามารถคำนวณได้ดังนี้

$$\text{ส่วนต่างระหว่างอัตราผลตอบแทนการลงทุนกับต้นทุนทางเศรษฐศาสตร์เท่ากับ} \\ \text{อัตราผลตอบแทนการลงทุน} - \text{ต้นทุนเงินทุนทางเศรษฐศาสตร์ถัวเฉลี่ยถ่วงน้ำหนัก}$$

การวัดประสิทธิภาพการใช้เงินทุน

ประสิทธิภาพการใช้เงินทุนต่ำสหกรณ์จะมีต้นทุนทางบัญชีและต้นทุนทางเศรษฐศาสตร์สูง และผลตอบแทนการลงทุนจะต่ำ

ประสิทธิภาพการใช้เงินทุนสูงสหกรณ์จะมีต้นทุนทางบัญชีและต้นทุนทางเศรษฐศาสตร์จะต่ำ และผลตอบแทนการลงทุนจะสูง

ทางเลือกของนโยบาย

เลือกทางเลือกของนโยบายด้านการจัดการเงินทุน (ฝ่ายจัดการ)

โดยพิจารณาจากประสิทธิภาพการใช้เงินทุน

ถ้าประสิทธิภาพการใช้เงินทุนต่ำ สหกรณ์จะมีต้นทุนทางบัญชีและต้นทุนทางเศรษฐกิจสูงและผลตอบแทนการลงทุนจะต่ำ สหกรณ์สามารถเลือกกำหนดนโยบายการจัดการเงินทุนเกี่ยวกับอัตราดอกเบี้ยเงินให้กู้ยืมให้สูงขึ้น ควบคุม สินเชื่ออย่างมีประสิทธิภาพ กำหนดเป้าหมายสินเชื่อประจำปี และพัฒนาเพิ่มประสิทธิภาพการลงทุนภายนอกภายใน สหกรณ์โดยพิจารณาจากแหล่งลงทุนที่ให้ผลตอบแทนสูง ต้นทุนต่ำ

พิจารณาเลือกทางเลือกของนโยบาย โดยพิจารณาประสิทธิภาพการใช้เงินทุนถ้า ประสิทธิภาพการใช้เงินทุนสูง สหกรณ์จะมีต้นทุนทางบัญชีและต้นทุนทางเศรษฐกิจต่ำและผลตอบแทนการลงทุนจะสูง การเลือกทางเลือกในการกำหนดนโยบายเกี่ยวกับการจัดการเงินทุนของสหกรณ์เกี่ยวกับอัตราดอกเบี้ยเงินให้กู้ยืมอาจกำหนดให้ลดลงได้ แต่ยังควบคุมสินเชื่อให้ดีขึ้นและกำหนดเป้าหมาย สินเชื่อที่ชัดเจน

เลือกทางเลือกของนโยบายด้านการบริหารเงินทุน (ฝ่ายบริหาร)

โดยพิจารณาประสิทธิภาพการใช้เงินทุน

ถ้าประสิทธิภาพการใช้เงินทุนต่ำ สหกรณ์จะมีต้นทุนทางบัญชีและต้นทุนทางเศรษฐกิจสูงและผลตอบแทนการลงทุนจะต่ำการเลือกนโยบายด้านการบริหารเงินทุนควรปรับอัตราดอกเบี้ยเงินรับฝากให้สอดคล้องกับตลาด และปรับอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ให้สอดคล้องกับตลาด เช่นเดียวกัน ซึ่งขึ้นอยู่กับว่าผลตอบแทนการลงทุนที่สหกรณ์ได้รับอาจจะสูงในขณะที่ต้นทุนเงินทุนอาจจะสูงด้วยสหกรณ์ควรเลือกนโยบายด้านการบริหารเงินทุน โดยพิจารณาประสิทธิภาพการใช้เงินทุนสูง คือ ต้นทุนทางบัญชีและต้นทุนทางเศรษฐกิจต่ำ ผลตอบแทนการลงทุนสูง ควรเป็นทางเลือกของสหกรณ์ เพื่อประโยชน์ของสมาชิกที่จะได้รับเงินปันผลและเงินเฉลี่ยคืนในอัตราที่สูงและเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพเงินทุนจากการลงทุนทั้งภายนอกและภายใน ลดความเสี่ยงของการลงทุนในระยะยาว

บทที่ 4

ผลการวิจัยและวิจารณ์

การศึกษา ประสิทธิภาพการใช้เงินทุนของสหกรณ์การเกษตรบางใหญ่ จำกัด การวิเคราะห์สรุปผลและรายงาน โดยแยกออกเป็น 3 ตอนคือ

ตอนที่ 1 แหล่งที่มาของเงินทุนภายนอกและแหล่งที่มาของเงินทุนภายใน ต้นทุนทางบัญชีและต้นทุนทางเศรษฐศาสตร์ของเงินทุนของสหกรณ์การเกษตรบางใหญ่ จำกัด

ตอนที่ 2 ประสิทธิภาพการใช้เงินทุนในการลงทุนภายนอกและลงทุนภายในของสหกรณ์การเกษตรบางใหญ่ จำกัด ในปีทางบัญชี 2540 - 2545

ตอนที่ 3 ทางเลือกของนโยบายด้านการจัดการเงินทุน (ฝ่ายจัดการ) และนโยบายด้านการบริหารเงินทุน (ฝ่ายบริหาร) ของสหกรณ์การเกษตรบางใหญ่ จำกัด ในอนาคต

ตอนที่ 1 แหล่งที่มาของเงินทุนภายนอกและแหล่งที่มาของเงินทุนภายใน ต้นทุนทางบัญชีและต้นทุนทางเศรษฐศาสตร์ของเงินทุนของสหกรณ์การเกษตรบางใหญ่ จำกัด ปี 2540-2545

แหล่งที่มาของเงินทุนภายนอกและแหล่งที่มาของเงินทุนภายใน แหล่งที่มาของเงินทุนภายนอก

ผลการศึกษาจากตาราง 1 พบว่าสหกรณ์จัดหาเงินทุนจากแหล่งเงินทุนภายนอก จำนวน 6 แหล่งคือ 1) ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร 2) ชุมชน สหกรณ์การเกษตรนนทบุรี จำกัด 3) กรมส่งเสริมสหกรณ์ 4) กองทุนพัฒนาสหกรณ์ 5) กองทุนสงเคราะห์เกษตรกร 6) กองทุนรวมเพื่อช่วยเหลือเกษตรกร โดยในปี 2540 กู้จาก 3 แหล่ง มูลค่า 27,309,258.25 บาท ปี 2541 กู้จาก 1 แหล่งมูลค่า 24,198,206.50 บาท ปี 2542 กู้จาก 3 แหล่งมูลค่า 17,308,602.75 บาท ปี 2543 กู้จาก 3 แหล่งมูลค่า 8,256,016.25 บาท ปี 2544 กู้จาก 3 แหล่งมูลค่า 4,563,667.00 บาท ปี 2545 กู้จาก 1 แหล่งมูลค่า 1,200,000.00 บาท เป็นการกู้ยืมจากธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรมากที่สุด ส่วนกู้ยืมน้อยที่สุดคือกู้ยืมจากกองทุนรวมเพื่อช่วยเหลือเกษตรกร ในโครงการสนับสนุนสินเชื่อในการจัดหาปุ๋ยเพื่อช่วยเหลือเกษตรกร โดยในปี 2540-2544 เป็นการกู้ยืมจากธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรลดลงปีต่อปีในอัตราร้อยละ 5.88, 47.32, 72.20, 85.02 ตามลำดับเมื่อ ปี 2540 สหกรณ์กู้ยืมจากชุมชนสหกรณ์การเกษตรนนทบุรี จำกัด เพื่อนำเงินไปเป็นทุนในการรวบรวมข้าวเปลือกจากสมาชิก ในโครงการเชื่อมโยง

สินเชื่อเพื่อการผลิตข้าวสหกรณ์ปีการผลิต 2539/2540 กู้ยืมจากกรมส่งเสริมสหกรณ์เพื่อดำเนินการตามโครงการปลูกผักโดยให้สมาชิกกู้ยืมเป็นทุนดำเนินการ ส่วนในปี 2542 - 2544 สหกรณ์กู้ยืมเงินจากกองทุนสงเคราะห์เกษตรกรในโครงการเชื่อมโยงสินเชื่อเพื่อการผลิตและบริการตลาดข้าวสหกรณ์ปีการผลิต 2541/2542 ปีการผลิต 2542/2543 และ ปีการผลิต 2543/2544 เพื่อรวบรวมข้าวเปลือกจากสมาชิกสหกรณ์ข้าวเปลือกที่รวบรวมตามโครงการดังกล่าวจะส่งให้สหกรณ์การเกษตรต่าง ๆ และโรงสีเอกชนดำเนินการแปรรูปและจำหน่ายตามแผนงานโครงการเชื่อมโยงสินเชื่อเพื่อการผลิตและบริการตลาดข้าวของ สหกรณ์ นอกจากนี้ สหกรณ์ยังกู้ยืมเงินจากกองทุนรวม เพื่อช่วยเหลือเกษตรกรในโครงการสนับสนุนสินเชื่อในการจัดหาปุ๋ย และจัดหาวัสดุการเกษตร กู้ยืมจากกองทุนพัฒนาสหกรณ์เพื่อเป็นทุนในการพัฒนาธุรกิจของสหกรณ์ และในปี 2545 สหกรณ์กู้ยืมจากกรมส่งเสริมสหกรณ์เพียงแห่งเดียวเพื่อเป็นทุนให้สมาชิกกู้ยืมจะเห็นได้ว่าแหล่งเงินทุนภายนอกของสหกรณ์ตั้งแต่ปี 2540 - 2545 มีการเปลี่ยนแปลงลดลงปีต่อปีในอัตราร้อยละ 11.39 , 28.47 , 52.30 , 44.72 และ 73.70 ตามลำดับ ทั้งนี้เนื่องจากสหกรณ์ลดปริมาณการกู้เงินจากแหล่งภายนอก เพื่อ ลดต้นทุนในการจ่ายดอกเบี้ยจ่ายเงินกู้ยืมให้น้อยลง โดยเร่งระดมเงินทุนจากการจัดหาเงินทุนจากแหล่งเงินทุนภายในที่มีต้นทุนต่ำกว่า สหกรณ์ที่ไม่ต้องจ่ายดอกเบี้ยจ่ายเงินกู้ที่สูงทำให้ลดต้นทุน ลดค่าใช้จ่าย สหกรณ์จะมีกำไรจากการดำเนินงานสูงขึ้นเป็นผลดีต่อสหกรณ์

ตาราง 1 แหล่งที่มาของเงินทุนภายนอกสหกรณ์การเกษตรบางใหญ่ จำกัด ตั้งแต่ปี 2540 -2545

	หน่วย : บาท				
รายการ	2540	2541	2542	2542	2545
แหล่งที่มาของเงินทุนภายนอก					
เงินกู้ยืม ธ.ก.ส.	25,709,258.25	24,198,206.50	14,258,602.75	3,963,891.25	593,667.00
		(-5.88)	(-47.32)	(-72.20)	(-85.02)
ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรนนทบุรี จำกัด	1,000,000.00	-	-	-	-
เงินกู้ยืมจากกรมส่งเสริมสหกรณ์	600,000.00	-	-	-	1,200,000.00
					(100)
เงินกู้ยืม กองทุนพัฒนาสหกรณ์	-	-	-	-	1,500,000.00
					(100)
เงินกู้ยืม กองทุนสงเคราะห์เกษตรกร ไม่มี ดอกเบี้ย	-	-	2,050,000.00	4,152,000.00	2,470,000.00
			(100)	(100)	(100)
เงินกู้ยืม กองทุนรวมเพื่อช่วยเหลือเกษตรกร(กู้ยืม)	-	-	-	140,125.00	-
				(100)	
เงินกู้ยืม กองทุนรวมเพื่อช่วยเหลือเกษตรกร - (วัตถุประสงค์)	-	-	1,000,000.00	-	-

แหล่งที่มาของเงินทุนภายใน

ผลการศึกษาจากตาราง 2 พบว่าสหกรณ์จัดหาเงินทุนจากแหล่งเงินทุนภายใน 4 แหล่ง คือ 1) เงินรับฝากจากสมาชิก 2) ทุนเรือนหุ้น 3) ทุนสำรอง 4) ทุนสะสมตามข้อบังคับและระเบียบอื่น ๆ โดยในปี 2540 - 2545 สหกรณ์มีแหล่งเงินทุนภายใน 4 แหล่ง ปี 2540 มีมูลค่า 27,454,396.14 บาท ปี 2541 มีมูลค่า 30,178,871.48 บาท ปี 2542 มีมูลค่า 41,417,560.21 บาท ปี 2543 มีมูลค่า 54,568,578.98 บาท ปี 2544 มีมูลค่า 70,128,864.76 บาท ปี 2545 มีมูลค่า 75,679,524.64 บาท แหล่งเงินทุนภายในที่เกิดขึ้นจากระดมเงินทุนด้วยการรับฝากจากสมาชิกจะมากที่สุด ส่วนที่น้อยที่สุดจะเป็นทุนสะสมตามข้อบังคับและระเบียบอื่น ๆ ซึ่งแหล่งเงินทุนภายในในปี 2540 - 2545 ได้มาจากการที่สมาชิกรนำเงินมาฝากไว้กับสหกรณ์ในรูปของเงินรับฝาก เพิ่มขึ้นปีต่อปีในอัตราร้อยละ 10, 54.17, 36.13, 31.40, และ 7.41 ตามลำดับ รวมทั้งการระดมทุนจากสมาชิกที่มีความศรัทธา ต่อสหกรณ์สมัครเข้าเป็นสมาชิกสหกรณ์โดยการถือหุ้นและสมาชิกมีการเพิ่มหุ้นของตนในระหว่างปีในรูปของทุนเรือนหุ้นเพิ่มขึ้นปีต่อปีในอัตราร้อยละ 6.31, 4.76, 20.55, 18.74 และ 4.25 ตามลำดับ และจากการที่สหกรณ์มีการดำเนินธุรกิจมีกำไรสุทธิประจำปีได้รับการจัดสรรกำไรในที่ประชุมใหญ่สามัญประจำปี ตามพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. 2542 เป็นทุนสำรองเพิ่มขึ้นปีต่อปีในอัตราร้อยละ 8.78, 19.66, 10.04, 10.88, และ 17.87 ตามลำดับ และทุนสะสมตามข้อบังคับระเบียบและอื่น ๆ เพิ่มขึ้นปีต่อปีจากอัตราร้อยละ 86.83, 117.73, 35.13, 66.41 และ 12.03 ตามลำดับ

จะเห็นได้ว่าแหล่งเงินทุนภายในของสหกรณ์ตั้งแต่ปี 2540 - 2545 มีการเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นปีต่อปีในอัตราร้อยละ 9.92, 37.24, 31.75, 28.51 และ 7.91 ตามลำดับ ทั้งนี้เนื่องจากสหกรณ์ให้ผลตอบแทนแก่สมาชิกที่นำเงินมาฝากที่สหกรณ์สูงกว่าดอกเบี้ยเงินฝากธนาคารปริมาณเงินรับฝากจึงสูงขึ้น ดันทุนในการจ่ายดอกเบี้ยจ่ายเงินรับฝากจากสมาชิกต่ำกว่าดอกเบี้ยจ่ายเงินกู้ยืมซึ่งเป็นการดีสำหรับ สหกรณ์ และเงินทุนภายในส่วนหนึ่งของ สหกรณ์ไม่ต้องจ่ายเป็นต้นทุนจริงแต่เป็นต้นทุนค่าเสียโอกาสเช่น ทุนเรือนหุ้น ทุนสำรอง ทุนสะสมตามข้อบังคับและระเบียบอื่น ๆ ซึ่งจะต้องมีการคิดคำนวณเป็นต้นทุนทางเศรษฐศาสตร์ด้วย โดยถูกนำมาคิดเป็นต้นทุนเงินทุนของสหกรณ์ทั้งหมดซึ่งจะได้กล่าวในเรื่องของต้นทุนทางบัญชีและต้นทุนทางเศรษฐศาสตร์ต่อไป

ตาราง 2 แหล่งที่มาของเงินทุนภายในสหกรณ์การเกษตรบางใหญ่ จำกัด ตั้งแต่วันที่ 2540 -2545

รายการ	2540	2541	2542	2543	2544	2545	หน่วย : บาท
แหล่งที่มาของเงินทุนภายใน							
เงินรับฝาก	15,265,480.94	16,791,867.44 (10.00)	25,888,793.64 (54.17)	36,065,282.45 (36.31)	47,390,704.64 (31.40)	50,901,104.31 (7.41)	
ทุนเรือนหุ้น	8,238,790.00	8,743,940.00 (6.13)	9,160,460.00 (4.76)	11,042,970.00 (20.55)	13,112,820.00 (18.74)	13,670,020.00 (4.25)	
ทุนสำรอง	3,506,729.95	3,814,671.80 (8.78)	4,564,656.83 (19.66)	5,023,004.29 (10.04)	5,569,324.88 (10.88)	6,564,313.20 (17.87)	
ทุนสะสมตามข้อบังคับระเบียบและ อื่นๆ	443,395.25	828,392.24 (86.83)	1,803,649.74 (117.73)	2,437,322.24 (35.13)	4,056,015.24 (66.41)	4,544,087.13 (12.03)	
ยอดรวมแหล่งที่มาของเงินทุน ภายใน	27,454,396.14	30,178,871.48 (9.92)	41,417,560.21 (37.24)	54,568,578.98 (31.75)	70,128,864.76 (28.51)	75,679,524.64 (7.91)	

ที่มา: สหกรณ์การเกษตรบางใหญ่ จำกัด (2540-2545: 15-23)

หมายเหตุ: ข้อมูลไม่ครบทั้ง 6 ปี ตัวเลขในวงเล็บหมายถึงร้อยละการเปลี่ยนแปลงจากปีก่อน

แหล่งที่มาของเงินทุนรวมของสหกรณ์การเกษตรบางใหญ่ จำกัด ปี 2540 – 2545

ผลการศึกษาจากตาราง 3 พบว่าสหกรณ์มีแหล่งที่มาของเงินทุนรวมทั้งจากแหล่งเงินทุนภายนอกและแหล่งเงินทุนภายใน ปี 2540 มูลค่า 54,763,654.39 บาท ปี 2541 มูลค่า 54,377,077.98 บาท ปี 2542 มูลค่า 58,726,162.96 บาท ปี 2543 มูลค่า 62,824,595.23 บาท ปี 2544 มูลค่า 74,692,531.76 บาท ปี 2545 มูลค่า 76,879,524.64 บาท สังเกตได้ว่าในขณะที่แหล่งเงินทุนภายนอกลดลงปีต่อปีในอัตราร้อยละ 11.39, 28.47, 52.30, 44.72 และ 73.70 ตามลำดับ แหล่งเงินทุนภายในกลับเพิ่มขึ้นโดยเพิ่มขึ้นปีต่อปีในอัตราร้อยละ 9.92, 37.24, 31.75, 28.51 และ 7.91 ตามลำดับ ทั้งนี้เนื่องจากการจัดหาเงินทุนจากแหล่งเงินทุนภายในสหกรณ์ต้องจ่ายผลตอบแทนแก่เจ้าของทุนน้อยกว่าการจัดหาเงินทุนจากแหล่งเงินทุนภายนอก เพราะฉะนั้นสหกรณ์จะรับภาระค่าใช้จ่ายที่เป็นต้นทุนในการจัดหาเงินทุนน้อยลง และส่วนหนึ่งของเงินทุนภายในไม่ต้องจ่ายต้นทุนเงินทุนที่เป็นตัวเงินจริงแต่เป็นต้นทุนค่าเสียโอกาส เช่น ทุนเรือนหุ้น ทุนสำรอง ทุนสะสมตามข้อบังคับและระเบียบอื่น ๆ ซึ่งจะต้องคิดคำนวณเป็นต้นทุนทางเศรษฐศาสตร์ด้วยโดยจะถูกนำมาคิดเป็นต้นทุนของ สหกรณ์เพื่อใช้เป็นต้นทุนทางการเงินทั้งหมดของสหกรณ์ และหากสหกรณ์นำเงินทุนเหล่านี้ไปลงทุนได้หมดผลตอบแทนที่สหกรณ์ได้รับจะทำให้สหกรณ์มีสภาพคล่องทางการเงิน มีทุนหมุนเวียนเพิ่มขึ้นย่อมจะเป็นผลดีต่อสหกรณ์

จะเห็นได้ว่ายอดรวมของแหล่งที่มาของเงินทุนรวมมีการเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นปีต่อปีในอัตราร้อยละ 0.71 , 7.24 , 14.72 , 36.39 และ 40.38 เนื่องจากปริมาณเงินรับฝากจากสมาชิกเพิ่มขึ้น หากสหกรณ์สามารถนำเงินทุนที่จัดหามาได้ไปลงทุนและได้รับผลตอบแทนกลับคืนมา ย่อมจะมีเงินทุนหมุนเวียนในการดำเนินธุรกิจของ สหกรณ์ เมื่อพิจารณาสัดส่วนเงินทุนภายในและเงินทุนภายนอกจะเห็นได้ว่าสัดส่วนเงินทุนมีการเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นปีต่อปีจากปี 2540 - 2545 สัดส่วนเงินทุนที่เพิ่มสูงขึ้นดังนี้ 1.00 , 1.25, 2.39, 6.61, 15.37 และ 63.07 ตามลำดับ แสดงให้เห็นว่าการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์ใช้เงินทุนภายในเป็นส่วนใหญ่ซึ่งเป็นเงินทุนที่สหกรณ์ได้มาจากการที่สมาชิกรับเงินมาลงทุนในสหกรณ์ สหกรณ์นำเงินทุนเหล่านี้ไปลงทุนในลูกหนี้ เงินสด เงินฝากธนาคาร ฝากสหกรณ์อื่น ด้วยสัญญาใช้เงิน ซึ่งการลงทุนเหล่านี้ไม่มีความเสี่ยงในการลงทุนเป็นผลดีกับ สหกรณ์เพราะไม่ต้องกู้ยืมจากแหล่งเงินทุนภายนอกลดต้นทุนลงได้ สามารถใช้เงินทุนภายในที่มีอยู่ก่อให้เกิดผลตอบแทนกลับคืนมาเป็นรายได้ให้แก่สหกรณ์ได้อย่างคุ้มค่า

ต้นทุนทางบัญชีของสหกรณ์การเกษตรบางใหญ่ จำกัด ปี 2540 - 2545

ดอกเบี้ยจ่ายเงินกู้ยืมและดอกเบี้ยจ่ายเงินรับฝาก

ผลการศึกษาจากตาราง 4 พบว่าสหกรณ์จ่ายดอกเบี้ยให้แก่ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร ชุมชนสหกรณ์การเกษตรนนทบุรี จำกัด กรมส่งเสริมสหกรณ์ กองทุนรวมเพื่อช่วยเหลือเกษตรกร ในโครงการสนับสนุนสินเชื่อ ในการจัดหาปุ๋ยและจัดหาวัสดุการเกษตร และจ่ายดอกเบี้ยจ่ายเงินรับฝากให้แก่สมาชิกที่นำเงินมาฝากไว้ที่สหกรณ์ โดยในปี 2540 สหกรณ์จ่ายดอกเบี้ยจ่ายเงินกู้ยืม 3 แหล่งเงินทุนและดอกเบี้ยจ่ายเงินรับฝากรวมมูลค่า 3,011,162.50 บาท ปี 2541 สหกรณ์จ่ายดอกเบี้ยจ่ายเงินกู้ยืม 1 แหล่งเงินทุนและดอกเบี้ยจ่ายเงินรับฝากรวมมูลค่า 3,753,463.59 บาท ปี 2542 สหกรณ์จ่ายดอกเบี้ยจ่ายเงินกู้ยืม 2 แหล่งเงินทุนและดอกเบี้ยจ่ายเงินรับฝากรวมมูลค่า 3,978,009.51 บาท ปี 2543 สหกรณ์จ่ายดอกเบี้ยจ่ายเงินกู้ยืม 1 แหล่งเงินทุนและดอกเบี้ยจ่ายเงินรับฝากรวมมูลค่า 2,927,397.78 บาท ปี 2544 สหกรณ์จ่ายดอกเบี้ยจ่ายเงินกู้ยืม 1 แหล่งเงินทุนและดอกเบี้ยจ่ายเงินรับฝากรวมมูลค่า 2,241,687.70 บาท ปี 2545 สหกรณ์จ่ายเฉพาะดอกเบี้ยจ่ายเงินรับฝากรวมมูลค่า 1,650,175.55 บาท โดยในปี 2541 สหกรณ์จ่ายดอกเบี้ยจ่ายเงินกู้ให้แก่ธนาคารเพื่อการเกษตร และสหกรณ์การเกษตรเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นจากปี 2540 ในอัตราร้อยละ 33.87 รวมดอกเบี้ยจ่ายเงินกู้ยืมเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นจากปี 2540 ในอัตราร้อยละ 5.81 ดอกเบี้ยจ่ายเงินรับฝากเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นในอัตราร้อยละ 69.60 รวมดอกเบี้ยจ่ายเงินกู้และเงินรับฝากเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นจากปี 2540 ในอัตราร้อยละ 24.65 โดยในปี 2542 สหกรณ์จ่ายดอกเบี้ยจ่ายเงินกู้ให้แก่ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรเปลี่ยนแปลงลดลงจากปี 2541 ในอัตราร้อยละ 3.06 จ่ายดอกเบี้ยจ่ายเงินกู้ยืมกองทุนรวมเพื่อช่วยเหลือเกษตรกรจำนวน 39,945.21 บาท รวมดอกเบี้ยจ่ายเงินกู้ยืมเปลี่ยนแปลงลดลงจากปี 2541 ในอัตราร้อยละ 1.28 ดอกเบี้ยจ่ายเงินรับฝากเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นในอัตราร้อยละ 16.79 รวมดอกเบี้ยจ่ายเงินกู้และเงินรับฝากเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นจากปี 2541 ในอัตราร้อยละ 5.98 โดยในปี 2543 สหกรณ์จ่ายดอกเบี้ยจ่ายเงินกู้ให้แก่ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรเปลี่ยนแปลงลดลงจากปี 2542 ในอัตราร้อยละ 65.37 รวมดอกเบี้ยจ่ายเงินกู้ยืมเปลี่ยนแปลงลดลงจากปี 2542 ในอัตราร้อยละ 65.99 ดอกเบี้ยจ่ายเงินรับฝากเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นในอัตราร้อยละ 23.38 รวมดอกเบี้ยจ่ายเงินกู้และเงินรับฝากเปลี่ยนแปลงลดลงจากปี 2542 ในอัตราร้อยละ 26.41 โดยในปี 2544 สหกรณ์จ่ายดอกเบี้ยจ่ายเงินกู้ให้แก่ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรเปลี่ยนแปลงลดลงจากปี 2543 ในอัตราร้อยละ 83.48 รวมดอกเบี้ยจ่ายเงินกู้ยืมเปลี่ยนแปลงลดลงจากปี 2543 ในอัตราร้อยละ 83.48 ดอกเบี้ยจ่ายเงินรับฝากเปลี่ยนแปลงลดลงในอัตราร้อยละ 2.60 รวมดอกเบี้ยจ่ายเงินกู้และเงินรับฝากเปลี่ยนแปลงลดลงจากปี 2543 ในอัตราร้อยละ 23.42 ส่วนในปี 2545 สหกรณ์ไม่ได้จ่ายดอกเบี้ยเงินกู้ยืม รวมดอกเบี้ย

จ่ายเงินรับฝากมีการเปลี่ยนแปลงลดลงจากปี 2544 ร้อยละ 22.05 รวมดอกเบี้ยจ่ายเงินกู้ยืมและเงินรับฝากมีการเปลี่ยนแปลงลดลงจากปี 2544 ร้อยละ 26.38

จะเห็นได้ว่าดอกเบี้ยจ่ายเงินกู้ยืมและดอกเบี้ยจ่ายเงินรับฝากของสหกรณ์ปี 2541 มีการเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นจากปี 2540 ในอัตราร้อยละ 24.65 ปี 2542 มีการเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นจากปี 2541 ในอัตราร้อยละ 5.98 ปี 2543 มีการเปลี่ยนแปลงลดลงจากปี 2542 ในอัตราร้อยละ 26.41 ปี 2544 มีการเปลี่ยนแปลงลดลงจากปี 2543 ในอัตราร้อยละ 23.42 ปี 2545 มีการเปลี่ยนแปลงลดลงจากปี 2544 ในอัตราร้อยละ 26.38 ช่วงปี 2540 - 2541 ดอกเบี้ยจ่ายรวมของสหกรณ์มีการเปลี่ยนแปลงปีต่อปีเพิ่มขึ้นเนื่องจาก สหกรณ์จ่ายดอกเบี้ยจ่ายเงินกู้ยืมในอัตราที่สูงขึ้นจากร้อยละ 7.77 ในปี 2540 เป็นร้อยละ 9.28 ในปี 2541 และร้อยละ 12.80 ในปี 2542 และจ่ายดอกเบี้ยเงินรับฝากในปริมาณที่เพิ่มขึ้น ปี 2542 อัตราดอกเบี้ยเงินรับฝากลดลงแต่ปริมาณเงินรับฝากจากสมาชิกเพิ่มสูงขึ้นมีการจ่ายดอกเบี้ยจ่ายมากขึ้นตามปริมาณเงินรับฝาก ช่วงปี 2543-2545 ดอกเบี้ยจ่ายรวมมีการเปลี่ยนแปลงปีต่อปีลดลงเนื่องจากสหกรณ์ลดอัตราดอกเบี้ยเงินรับฝาก ลดการกู้ยืมจากแหล่งเงินทุนภายนอกและเข้าร่วมโครงการของรัฐบาล โดยผ่านกรมส่งเสริมสหกรณ์ซึ่งให้สหกรณ์กู้ยืมโดยคิดดอกเบี้ยในอัตราที่ต่ำและไม่คิดดอกเบี้ย

ตาราง 4 ดอกเบี้ยจ่ายเงินกู้และดอกเบี้ยจ่ายเงินรับฝากของสหกรณ์การเกษตรทางใหญ่ จำกัด ตั้งแต่ปี 2540 -2545

รายการ	2540	2541	2542	2543	2544	2545
ดอกเบี้ยจ่ายเงินกู้ ร.ก.ส.	2,103,344.25	2,245,123.00	2,176,344.50	753,648.25	124,461.00	-
ดอกเบี้ยจ่ายเงินกู้ กสส.	18,444.00	(6.74)	(-3.06)	(-65.37)	(-83.48)	-
ดอกเบี้ยจ่ายเงินกู้ของทุนรวมเพื่อช่วยเหลือเกษตรกร	-	-	39,945.21	-	-	-
			(100)			
รวมดอกเบี้ยจ่ายเงินกู้	2,121,788.25	2,245,123.00	2,216,289.71	753,648.28	124,461.00	-
		(5.81)	(-1.28)	(-65.99)	(-83.48)	-
รวมดอกเบี้ยจ่ายเงินรับฝาก	889,374.25	1,508,340.59	1,761,719.80	2,173,749.50	2,117,226.70	1,650,175.55
		(69.60)	(16.79)	(23.38)	(-2.60)	(-22.05)
รวมดอกเบี้ยจ่ายเงินกู้และเงินรับฝาก	3,011,162.50	3,753,463.59	3,978,009.51	2,927,397.78	2,241,687.70	1,650,175.55
		(24.65)	(5.98)	(-26.41)	(-23.42)	(-26.38)

ที่มา: สหกรณ์การเกษตรทางใหญ่ จำกัด (2540-2545: 15-23)

หมายเหตุ: ข้อมูลไม่ครบทั้ง 6 ปี, ตัวเลขในวงเล็บหมายถึงร้อยละการเปลี่ยนแปลงจากปีก่อน

ต้นทุนเงินกู้ยืม

ผลการศึกษาจากตาราง 5 พบว่าสหกรณ์จ่ายดอกเบี้ยจ่ายเงินกู้ที่เป็นตัวเงินจริงให้แก่ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร ชุมชนสหกรณ์การเกษตรนนทบุรี จำกัด กรมส่งเสริมสหกรณ์ กองทุนรวมเพื่อช่วยเหลือเกษตรกร เนื่องจากสหกรณ์กู้ยืมเงินจากแหล่งเงินทุนดังกล่าว โดยในปี 2540 สหกรณ์มีดอกเบี้ยจ่ายเงินกู้ยืมรวมมูลค่า 2,121,788.25 บาท ซึ่งเกิดขึ้นจากการกู้ยืมแหล่งเงินทุนภายนอก 3 แหล่ง รวมมูลค่า 27,309,258.25 บาท คิดเป็นต้นทุนเงินกู้ยืมร้อยละ 7.77 ปี 2541 มีดอกเบี้ยจ่ายเงินกู้ยืมรวมมูลค่า 2,245,123.00 บาท จากการกู้ยืมแหล่งเงินทุนภายนอก 1 แหล่งรวมมูลค่า 24,198,206.50 บาท คิดเป็นต้นทุนเงินกู้ยืมร้อยละ 9.28 ปี 2542 มีดอกเบี้ยจ่ายเงินกู้ยืมรวมมูลค่า 2,216,289.71 บาท จากการกู้ยืมแหล่งเงินทุนภายนอก 3 แหล่งรวมมูลค่า 17,308,602.75 บาท คิดเป็นต้นทุนเงินกู้ยืมร้อยละ 12.80 ปี 2543 มีดอกเบี้ยจ่ายเงินกู้ยืมรวมมูลค่า 753,648.28 บาท จากการกู้ยืมแหล่งเงินทุนภายนอก 3 แหล่งรวมมูลค่า 8,256,016.25 บาท คิดเป็นต้นทุนเงินกู้ยืมร้อยละ 9.13 ปี 2544 มีดอกเบี้ยจ่ายเงินกู้ยืมรวมมูลค่า 124,461.00 บาท จากการกู้ยืมแหล่งเงินทุนภายนอก 3 แหล่งรวมมูลค่า 4,563,667.00 บาท คิดเป็นต้นทุนเงินกู้ยืมร้อยละ 2.73 ปี 2545 กรมส่งเสริมสหกรณ์ให้ สหกรณ์กู้ยืมโดยไม่คิดดอกเบี้ยมูลค่า 1,200,000.00 บาท จึงไม่มีต้นทุนเงินกู้ยืมในปีนี้

จะเห็นได้ว่าต้นทุนเงินกู้ยืมของสหกรณ์ตั้งแต่ปี 2541 มีการเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นจากปี 2540 ในอัตราร้อยละ 1.51 ปี 2542 มีการเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นจากปี 2541 ในอัตราร้อยละ 3.52 ปี 2543 มีการเปลี่ยนแปลงลดลงจากปี 2542 ในอัตราร้อยละ 3.67 และปี 2544 มีการเปลี่ยนแปลงลดลงจากปี 2543 ในอัตราร้อยละ 6.40 ทั้งนี้เนื่องจากปี 2540-2542 ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรคิติดอกเบี้ยเงินกู้ยืมเพิ่มขึ้นต้นทุนเงินกู้ยืมของ สหกรณ์จึงมีการเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นด้วยส่วนปี 2543-2545 สหกรณ์ลดการกู้ยืมจากธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร แต่มากู้ยืมจากกองทุนพัฒนา สหกรณ์ กองทุนสงเคราะห์เกษตรกร กองทุนรวมเพื่อช่วยเหลือเกษตรกร ซึ่งเป็นกองทุนของรัฐบาลโดยผ่านกรมส่งเสริมสหกรณ์ การกู้ยืมดังกล่าวมีปริมาณเงินกูน้อยลงเพราะ สหกรณ์ระดมทุนจากแหล่งเงินทุนภายในโดยการรับฝากจากสมาชิกเพิ่มขึ้น ต้นทุนเงินกู้ยืมจึงมีการเปลี่ยนแปลงลดลงจากปีก่อน

ตาราง 5 ต้นทุนเงินกู้ยืมของสหกรณ์การเกษตรบางใหญ่ จำกัด ตั้งแต่ปี 2540 -2545

รายการ	หน่วย : บาท				
	2540	2541	2542	2543	2544
ต้นทุนเงินกู้ยืม (ต้นทุนทางบัญชี)					
ดอกเบี้ยจ่ายเงินกู้ ธ.ก.ส.	2,103,344.25	2,245,123.00	2,176,344.50	753,648.25	124,461.00
ดอกเบี้ยจ่ายเงินกู้ กสศ.	18,444.00	-	-	-	-
ดอกเบี้ยจ่ายเงินกู้ยืมกองทุนรวมเพื่อช่วย	-	-	39,945.21	-	-
กำไร					
รวมดอกเบี้ยจ่ายเงินกู้ยืม					
เงินกู้ยืม ธ.ก.ส.	2,121,788.25	2,245,123.00	2,216,289.71	753,648.25	124,461.00
เงินทุนสหกรณ์การเกษตรนนทบุรี จำกัด	1,000,000.00	-	-	-	-
เงินกู้ยืมจากกรมส่งเสริมสหกรณ์	600,000.00	-	-	-	-
เงินกู้ยืม กองทุนพัฒนาสหกรณ์	-	-	-	-	1,500,000.00
เงินกู้ยืม กองทุนสงเคราะห์เกษตรกร	-	-	2,050,000.00	4,152,000.00	2,470,000.00
ไม่มี ดอกเบี้ย	-	-	-	-	-

ตาราง 5 (ต่อ)

รายการ	หน่วย : บาท				
	2540	2541	2542	2543	2545
เงินกู้ยืม กองทุนรวมเพื่อช่วยเหลือเกษตรกร(ปุย)	-	-	-	140,125.00	-
เงินกู้ยืม กองทุนรวมเพื่อช่วยเหลือเกษตรกร(วัสดุการเกษตร)	-	-	1,000,000.00	-	-
รวมเงินกู้ยืม	27,309,258.25	24,189,206.50	17,308,602.75	8,256,016.25	1,200,000.00
ต้นทุนเงินกู้ยืม (ต้นทุนทางบัญชี) ร้อยละ	7.77	9.28	12.80	9.13	-
		(1.51)	(3.52)	(-3.67)	-
				(-6.40)	-

ที่มา: สหกรณ์การเกษตรบางใหญ่ จำกัด (2540-2545: 15-23)

หมายเหตุ: ตัวเลขในวงเล็บหมายถึงร้อยละการเปลี่ยนแปลงจากปีก่อน

ต้นทุนเงินรับฝาก

ผลการศึกษาจากตาราง 6 พบว่า ปี 2540 มีดอกเบี้ยจ่ายเงินรับฝากรวมมูลค่า 889,374.25 บาท จากการรับฝากเงินจากสมาชิกรวมมูลค่า 15,265,480.94 บาท คิดเป็นต้นทุนเงินรับฝากร้อยละ 5.83 ปี 2541 มีดอกเบี้ยจ่ายเงินรับฝากรวมมูลค่า 1,508,840.59 บาท จากการรับฝากเงินจากสมาชิกรวมมูลค่า 16,791,867.44 บาท คิดเป็นต้นทุนเงินรับฝากร้อยละ 8.98 ปี 2542 มีดอกเบี้ยจ่ายเงินรับฝากรวมมูลค่า 1,761,719.80 บาท จากการรับฝากเงินจากสมาชิกรวมมูลค่า 25,888,793.64 บาท คิดเป็นต้นทุนเงินรับฝากร้อยละ 6.80 ปี 2543 มีดอกเบี้ยจ่ายเงินรับฝากรวมมูลค่า 2,173,749.50 บาท จากการรับฝากเงินจากสมาชิกรวมมูลค่า 36,065,282.45 บาท คิดเป็นต้นทุนเงินรับฝากร้อยละ 6.03 ปี 2544 มีดอกเบี้ยจ่ายเงินรับฝากรวมมูลค่า 2,117,226.70 บาท จากการรับฝากเงินจากสมาชิกรวมมูลค่า 47,390,704.64 บาท คิดเป็นต้นทุนเงินรับฝากร้อยละ 4.47 ปี 2545 มีดอกเบี้ยจ่ายเงินรับฝากรวมมูลค่า 1,650,175.55 บาท จากการรับฝากเงินจากสมาชิกรวมมูลค่า 50,901,104.31 บาท คิดเป็นต้นทุนเงินรับฝากร้อยละ 3.24

จะเห็นได้ว่าต้นทุนเงินรับฝากจากสมาชิกของสหกรณ์ปี 2541 มีการเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นจากปี 2540 ในอัตราร้อยละ 3.15 ปี 2542 มีการเปลี่ยนแปลงลดลงจากปี 2541 ในอัตราร้อยละ 2.18 ปี 2543 มีการเปลี่ยนแปลงลดลงจากปี 2542 ในอัตราร้อยละ 0.77 ปี 2544 มีการเปลี่ยนแปลงลดลงจากปี 2543 ในอัตราร้อยละ 1.56 ปี 2545 มีการเปลี่ยนแปลงลดลงจากปี 2544 ในอัตราร้อยละ 1.23 เนื่องจากในปี 2541 มีการเพิ่มอัตราดอกเบี้ยเงินรับฝากจากสมาชิก ส่วนในปี 2542 - 2545 มีการเปลี่ยนแปลงลดลงเนื่องจากสหกรณ์ลดอัตราดอกเบี้ยจ่ายเงินรับฝากจากสมาชิก

ตาราง ๑ ต้นทุนเงินรับฝากจากสมาชิกของสหกรณ์การเกษตรบางใหญ่ จำกัด ตั้งแต่ปี 2540 -2545

	2540	2541	2542	2543	2544	2545
รายการ						
ต้นทุนเงินรับฝาก (ต้นทุนทางบัญชี)						
ดอกเบี้ยจ่ายเงินรับฝาก	889,374.25	1,508,840.59 (69.60)	1,761,719.80 (0.16)	2,173,749.50 (23.38)	2,117,226.70 (-2.60)	1,650,175.55 (-22.06)
เงินรับฝากจากสมาชิก	15,265,480.94	16,791,867.44 (10.00)	25,888,793.64 (54.17)	36,065,282.45 (36.31)	47,390,704.60 (31.40)	50,901,104.31 (7.41)
ต้นทุนเงินรับฝากจากสมาชิก (ร้อยละ)	5.83	8.98 (3.15)	6.80 (-2.18)	6.03 (-0.77)	4.47 (-1.56)	3.24 (-1.23)

ที่มา: สหกรณ์การเกษตรบางใหญ่ จำกัด (2540-2545: 15-23)
หมายเหตุ: ตัวเลขในวงเล็บหมายถึงร้อยละการเปลี่ยนแปลงจากปีก่อน

เงินรับฝากจากสมาชิกและเงินกู้ยืม (เงินทุน) ของสหกรณ์

ผลการศึกษาจากตาราง 7 พบว่า ปี 2540 สหกรณ์มียอดรวมเงินรับฝากมูลค่า 15,265,480.94 บาท มียอดรวมเงินกู้ยืมมูลค่า 27,309,258.25 บาท รวมเป็นเงินทุนมูลค่า 42,574,739.19 บาท คิดเป็นสัดส่วนของเงินรับฝาก 0.36 คิดเป็นสัดส่วนของเงินกู้ยืม 0.64 ปี 2541 สหกรณ์มียอดรวมเงินรับฝากมูลค่า 16,791,867.44 บาท มียอดรวมเงินกู้ยืม มูลค่า 24,198,206.50 บาท รวมเป็นเงินทุนมูลค่า 40,990,073.94 บาท คิดเป็นสัดส่วนของเงินรับฝาก 0.41 คิดเป็นสัดส่วนของเงินกู้ยืม 0.59 ปี 2542 สหกรณ์มียอดรวมเงินรับฝากมูลค่า 25,888,793.64 บาท มียอดรวมเงินกู้ยืมมูลค่า 17,308,602.75 บาท รวมเป็นเงินทุนมูลค่า 43,197,396.39 บาท คิดเป็นสัดส่วนของเงินรับฝาก 0.60 คิดเป็นสัดส่วนของเงินกู้ยืม 0.40 ปี 2543 สหกรณ์มียอดรวมเงินรับฝากมูลค่า 36,065,282.45 บาท มียอดรวมเงินกู้ยืม มูลค่า 8,256,016.25 บาท รวมเป็นเงินทุนมูลค่า 44,321,298.70 บาท คิดเป็นสัดส่วนของเงินรับฝาก 0.82 คิดเป็นสัดส่วนของเงินกู้ยืม 0.18 ปี 2544 สหกรณ์มียอดรวมเงินรับฝากมูลค่า 47,390,704.64 บาท มียอดรวมเงินกู้ยืมมูลค่า 4,563,667.00 บาท รวมเป็นเงินทุน มูลค่า 51,954,371.64 บาทคิดเป็นสัดส่วนของเงินรับฝาก 0.91 คิดเป็นสัดส่วนของเงินกู้ยืม 0.09 ปี 2545 สหกรณ์มียอดรวมเงินรับฝากมูลค่า 50,901,104.31 บาท มียอดรวมเงินกู้ยืมมูลค่า 1,200,000.00 บาท รวมเป็นเงินทุนมูลค่า 52,101,104.31 บาท คิดเป็นสัดส่วนของเงินรับฝาก 0.98 คิดเป็นสัดส่วนของเงินกู้ยืม 0.02

จะเห็นได้ว่ายอดรวมของเงินรับฝากและเงินกู้ยืม (เงินทุน) ปี 2541 มีการเปลี่ยนแปลงลดลงจากปี 2540 ในอัตราร้อยละ 3.72 ปี 2542 มีการเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นจากปี 2541 ในอัตราร้อยละ 5.38 ปี 2543 มีการเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นจากปี 2542 ในอัตราร้อยละ 2.60 ปี 2544 มีการเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นจากปี 2543 ในอัตราร้อยละ 17.22 ปี 2545 มีการเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นจากปี 2544 ในอัตราร้อยละ 0.28 ในปี 2541 ลดลงเนื่องจากปริมาณเงินกู้ยืมจากภายนอกลดลงจาก 27 ล้าน ในปี 2540 เป็น 24 ล้านในปี 2541 และเงินทุนเพิ่มขึ้นในปี 2542 - 2545 เพิ่มขึ้นมากที่สุดจากการเปลี่ยนแปลงของปี 2544 ที่เปลี่ยนแปลงจากปี 2543 ร้อยละ 17.22 เพราะสหกรณ์ระดมเงินทุนจากการรับฝากจากสมาชิกเพิ่มขึ้นส่วนในปี 2545 นั้น มีการเปลี่ยนแปลงจากปี 2544 เพิ่มขึ้นร้อยละ 0.28 น้อยกว่าทุกปีเนื่องจากสหกรณ์กู้ยืมแหล่งเงินทุนภายนอกมูลค่า 1,200,000.00 บาท ซึ่งน้อยกว่าทุกปี

ตาราง 7 เงินรับฝากและเงินกู้ยืม (เงินทุน)ของสหกรณ์การเกษตรบางใหญ่ จำกัด ตั้งแต่ปี 2540-2545

รายการ	หน่วย : บาท				
	2540	2541	2542	2543	2544
รวมเงินรับฝาก	15,265,480.94	16,791,867.44	25,888,793.64	36,065,282.45	47,390,704.64
รวมเงินกู้ยืม	27,309,258.25	24,198,206.50	17,308,602.75	8,256,016.25	4,563,667.00
รวมเงินรับฝากและเงินกู้ยืม (เงินทุน)	42,574,739.19	40,990,073.94	43,197,396.39	44,321,298.70	51,954,371.64
สัดส่วนเงินรับฝาก	0.36	(-3.72)	(5.38)	(2.60)	(17.22)
สัดส่วนเงินกู้ยืม	0.64	0.41	0.60	0.82	0.91
		0.59	0.40	0.18	0.09

ที่มา: สหกรณ์การเกษตรบางใหญ่ จำกัด (2540-2545: 15-23)

หมายเหตุ: ตัวเลขในวงเล็บหมายถึงร้อยละการเปลี่ยนแปลงจากปีก่อน

ต้นทุนเงินทุนถัวเฉลี่ยถ่วงน้ำหนัก (ต้นทุนทางบัญชีถัวเฉลี่ยถ่วงน้ำหนัก)

ผลการศึกษาจากตาราง 8 พบว่า สหกรณ์ระดมเงินทุนจากแหล่งเงินทุนภายในจากการรับเงินฝากจากสมาชิกและระดมเงินทุนจากแหล่งภายนอกโดยการกู้ยืมเงินจากธนาคาร ชุมชน สหกรณ์ หน่วยราชการ กองทุนต่าง ๆ ของรัฐบาล สหกรณ์จะต้องจ่ายผลตอบแทนให้แก่เจ้าของทุนเป็นดอกเบี้ยจ่ายที่เป็นตัวเงินจริงในแต่ละปีมักมีสัดส่วนที่แตกต่างกัน เนื่องจากขนาดของตัวเลขเงินทุน จากแหล่งเงินทุนภายนอกและภายในแตกต่างกันและอัตราดอกเบี้ยแตกต่างกัน ดังนั้นการวิเคราะห์ต้นทุนเงินทุน หรือต้นทุนทางบัญชีจึงจำเป็นต้องใช้วิธีถัวเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักเนื่องจากขนาดของตัวเลขของเงินทุนและอัตราดอกเบี้ยที่แตกต่างกัน จะเห็นได้ว่าในปี 2541 - 2545 สหกรณ์จะมีต้นทุนทางบัญชีถัวเฉลี่ยถ่วงน้ำหนัก 7.07 , 9.16 , 9.20 , 6.58 , 4.32 และ 3.17 ตามลำดับ

ผลของการศึกษาดังกล่าวอธิบายได้ว่า สหกรณ์มีต้นทุนเงินรับฝากในปี 2540 - 2543 ร้อยละ 5.83, 8.98, 6.80 และ 6.03 ต่ำกว่าต้นทุนเงินกู้ยืม ซึ่งมีร้อยละ 7.77, 9.28 , 12.80 และ 9.13 ตามลำดับ แสดงให้เห็นว่า สหกรณ์สามารถระดมเงินทุนจากภายในสหกรณ์โดยการรับฝากเงินจากสมาชิกมีต้นทุนที่ต้องจ่ายเป็นตัวเงินจริงต่ำกว่าต้นทุนที่เกิดขึ้น จากการจัดหาเงินทุนจากภายนอก ส่งผลให้สามารถลดค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานลงได้ และมีกำไรเพิ่มขึ้นสามารถนำผลกำไรไปจัดสรรคืนกลับสู่สมาชิกในรูปเงินปันผลและเงินเฉลี่ยต่อไปได้ ส่วนในปี 2544 และ 2545 สหกรณ์มีต้นทุนเงินรับฝากร้อยละ 4.47 และ 3.24 สูงกว่าต้นทุนเงินกู้ยืมร้อยละ 2.73 และ 0.00 ตามลำดับ เนื่องจากการจัดหาเงินทุนในปี 2544 และ 2545 มีการจัดหาเงินทุนจากการรับเงินฝากจากสมาชิกมากกว่าการจัดหาทุนโดยการกู้ยืมต้นทุนเงินกู้ยืมจึงต่ำกว่าต้นทุนเงินรับฝาก และมีต้นทุนทางบัญชีถัวเฉลี่ยถ่วงน้ำหนัก ปี 2541 มีการเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นจากปี 2540 ในอัตราร้อยละ 2.09 ปี 2542 มีการเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นจาก ปี 2541 ในอัตราร้อยละ 0.04 ปี 2543 มีการเปลี่ยนแปลงลดลงจากปี 2542 ในอัตราร้อยละ 2.62 ปี 2544 มีการเปลี่ยนแปลงลดลงจากปี 2543 ในอัตราร้อยละ 2.20 ปี 2545 มีการเปลี่ยนแปลงลดลงจากปี 2544 ในอัตราร้อยละ 1.15 เนื่องจากปี 2540-2541 มีการเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นปริมาณเงินกู้ยืมและต้นทุนเงินกู้ยืมเพิ่มสูงขึ้น ปี 2542 มีการเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นเพียงร้อยละ 0.04 จากปี 2541 เนื่องจากปีนี้ ปริมาณเงินกู้ยืมจากภายนอกลดลง ส่วนปี 2543-2545 มีต้นทุนทางบัญชีถัวเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักเปลี่ยนแปลงลดลงอย่างต่อเนื่อง เพราะสหกรณ์ลดการกู้ยืมจากภายนอกขณะเดียวกันต้นทุนเงินกู้ยืมและต้นทุนเงินรับฝากลดลงเช่นกัน

ตาราง 8 ต้นทุนเงินลงทุนอัตรเฉลี่ยถ่วงน้ำหนัก(ต้นทุนทางการเงินอัตรเฉลี่ยถ่วงน้ำหนัก)ของสหกรณ์การเกษตรบางใหญ่ จำกัด ตั้งแต่ปี 2540 -2545

รายการ	หน่วย : บาท						
	2540	2541	2542	2543	2544	2545	
สัดส่วนของเงินรับฝาก	0.36	0.41	0.60	0.82	0.91	0.98	
สัดส่วนของเงินกู้ยืม	0.64	0.59	0.40	0.18	0.09	0.02	
ต้นทุนเงินรับฝาก (ร้อยละ)	5.83	8.98	6.80	6.03	4.47	3.24	
ต้นทุนเงินกู้ยืม (ร้อยละ)	7.77	9.28	12.80	9.13	2.73	-	
สัดส่วนเงินฝากอุดหนุนทุนเงินฝาก	2.10	3.68	4.08	4.94	4.07	3.17	
สัดส่วนเงินกู้ยืมอุดหนุนทุนเงินกู้ยืม	4.97	5.48	5.12	1.64	0.25	-	
ต้นทุนทางการเงินเฉลี่ยถ่วงน้ำหนัก	7.07	9.16	9.20	6.58	4.32	3.17	
		(2.09)	(0.04)	(-2.62)	(-2.20)	(-1.15)	

ที่มา: สหกรณ์การเกษตรบางใหญ่ จำกัด (2540-2545: 15-23)

หมายเหตุ: ตัวเลขในวงเล็บหมายถึงร้อยละการเปลี่ยนแปลงจากปีก่อน

ต้นทุนทางเศรษฐศาสตร์ของสหกรณ์การเกษตรบางใหญ่ จำกัด ปี 2540-2545

เงินทุนภายนอกและเงินทุนภายใน

ผลการศึกษาจากตาราง 9 พบว่า สหกรณ์มีเงินทุนภายนอกจากการกู้ยืมเงินจากแหล่งเงินทุนภายนอก มีเงินทุนภายในจากการรับฝากเงินจากสมาชิกและเงินทุนที่เป็นทุนของสหกรณ์ที่นำไปลงทุนก่อให้เกิดรายได้โดยในปี 2540 รวมเงินทุนภายนอกและภายในที่นำไปลงทุนมูลค่า 54,243,691.11 บาท ปี 2541 มูลค่า 56,267,712.60 บาท ปี 2542 มูลค่า 56,038,087.22 บาท ปี 2543 มูลค่า 61,093,121.42 บาท ปี 2544 มูลค่า 74,362,394.61 บาท ปี 2545 มูลค่า 74,300,276.03 บาท โดยในปี 2540 - 2545 เป็นเงินทุนภายนอกจากการกู้ยืมเงินมีการเปลี่ยนแปลงลดลงปีต่อปีในอัตราร้อยละ 11.39, 28.47, 52.30, 44.72 และ 73.70 ตามลำดับ เนื่องจาก สหกรณ์ลดการกู้ยืมจากภายนอก และเร่งระดมเงินทุนจากภายในจากการรับเงินฝากจากสมาชิกมีการเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นปีต่อปีในอัตราร้อยละ 10.00, 54.17, 36.31, 31.40 และ 7.41 ตามลำดับ และมีเงินทุนภายในที่เป็นทุนของสหกรณ์เช่น ทุนเรือนหุ้น ทุนสะสมตามข้อบังคับและระเบียบอื่น ๆ ทุนสำรองและกำไรสะสม เป็นต้นนำไปลงทุนในปี 2541 มีการเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นจากปี 2540 ในอัตราร้อยละ 30.92 ปี 2542 มีการเปลี่ยนแปลงลดลงจากปี 2541 ในอัตราร้อยละ 15.95 ปี 2543 มีการเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นจากปี 2542 ในอัตราร้อยละ 30.61 ปี 2544 มีการเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นจากปี 2543 ในอัตราร้อยละ 33.60 และปี 2545 มีการเปลี่ยนแปลงลดลงจากปี 2544 ในอัตราร้อยละ 0.93 รวมเงินทุนภายในจากการรับเงินฝากจากสมาชิกและเงินทุนที่เป็นทุนของสหกรณ์ ที่นำไปลงทุนมีการเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นปีต่อปีในอัตราร้อยละ 19.06, 20.76, 36.42, 32.10 และ 4.73 ตามลำดับ

จะเห็นว่าเงินทุนภายนอกและภายในที่นำไปลงทุน ปี 2541 มีการเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นจากปี 2540 ในอัตราร้อยละ 3.73 ปี 2542 มีการเปลี่ยนแปลงลดลงจากปี 2541 ในอัตราร้อยละ 0.40 ปี 2543 มีการเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นจากปี 2542 ในอัตราร้อยละ 9.02 ปี 2544 มีการเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นจากปี 2543 ในอัตราร้อยละ 21.72 และปี 2545 มีการเปลี่ยนแปลงลดลงจากปี 2544 ในอัตราร้อยละ 0.08 มีการเปลี่ยนแปลง เพิ่มขึ้นสูงสุดในปี 2544 ร้อยละ 21.72 และต่ำสุดในปี 2545 ร้อยละ 0.08 ทั้งนี้เนื่องจากการกู้ยืมเงินจาก ภายนอกลดลง เงินรับฝากจากสมาชิกเพิ่มขึ้น เงินทุนที่เป็นทุนของสหกรณ์นำมาลงทุนเพิ่มขึ้น

ตาราง 9 เงินทุนภายนอกและเงินทุนภายในของสหกรณ์การเกษตรบางใหญ่ จำกัด ตั้งแต่วันที่ 2540 -2545

	หน่วย : บาท				
รายการ	2540	2541	2542	2543	2545
เงินทุนภายนอก					
รวมเงินกู้ยืม	27,309,258.25	24,198,206.50	17,308,602.75	8,256,016.25	4,563,667.00
		(-11.39)	(-28.47)	(-52.30)	(-44.72)
					(-73.70)
เงินทุนภายใน					
รวมเงินรับฝากจากสมาชิก	15,265,480.94	16,791,867.44	25,888,793.64	36,065,282.45	47,390,704.64
		(10.00)	(54.17)	(36.31)	(31.40)
					(7.41)
เงินทุนที่เป็นทุนของสหกรณ์ที่นำไปลงทุน	11,668,951.92	15,277,638.66	12,840,690.83	16,771,822.72	22,408,022.97
		(30.92)	(-15.95)	(30.61)	(33.60)
					(-0.93)
รวมเงินทุนภายใน	26,934,432.86	32,069,506.10	38,729,484.47	52,837,105.17	69,798,727.61
		(19.06)	(20.76)	(36.42)	(32.10)
					(4.73)
รวมเงินทุนภายนอกและภายในที่นำไปลงทุน	54,243,691.11	56,267,712.60	56,038,087.22	61,093,121.42	74,362,394.61
		(3.73)	(-0.40)	(9.02)	(21.72)
					(-0.08)

ที่มา: สหกรณ์การเกษตรบางใหญ่ จำกัด (2540-2545: 15-23)
หมายเหตุ: ตัวเลขในวงเล็บหมายถึงร้อยละการเปลี่ยนแปลงจากปีก่อน

สัดส่วนของเงินทุนที่สหกรณ์นำไปลงทุน

ผลการศึกษาจากตาราง 10 พบว่าในปี 2540-2545 สัดส่วนเงินรับฝากและเงินกู้ยืมต่อยอดรวมเงินทุนที่นำไปลงทุนเท่ากับ 0.79, 0.73, 0.77, 0.73, 0.70 และ 0.70 ตามลำดับ และพบว่าสัดส่วนของเงินทุนภายใน ที่เป็นทุนของสหกรณ์ที่นำไปลงทุนต่อยอดรวมเงินทุนที่นำไปลงทุนเท่ากับ 0.21, 0.27, 0.23, 0.27, 0.30 และ 0.30 ตามลำดับ

จะเห็นได้ว่าสัดส่วนของเงินรับฝากและเงินกู้ยืมสูงสุดอยู่ในปี 2540 เท่ากับ 0.79 ต่ำสุดอยู่ในปี 2544 และ 2545 เท่ากับ 0.70 กล่าวได้ว่าสหกรณ์จัดหาเงินทุนจากการรับฝากจากสมาชิกและการกู้ยืมจากภายนอกมีสัดส่วนอยู่ระหว่าง 0.70 - 0.79 นอกจากนี้ยังมีส่วนของเงินทุนภายในที่เป็นทุนของสหกรณ์เองที่นำไปลงทุนสูงสุดอยู่ในปี 2544 - 2545 มีสัดส่วน 0.30 ต่ำสุดอยู่ในปี 2540 มีสัดส่วนเท่ากับ 0.21 กล่าวได้ว่าสหกรณ์จัดหาเงินทุนจากเงินทุนภายในที่เป็นทุนของสหกรณ์ที่นำไปลงทุนอยู่ระหว่างสัดส่วน 0.21 - 0.30 สังเกตได้ว่าหากสัดส่วนของเงินรับฝากและเงินกู้ยืมสูงสัดส่วนของเงินทุนภายในที่เป็นทุนของสหกรณ์จะต่ำ เนื่องจากการที่สหกรณ์นำเงินไปลงทุน ในเงินสดและเงินฝากธนาคาร เงินฝากสหกรณ์อื่น ถูกหนี้เงินให้กู้ยืม ตัวสัญญาใช้เงิน หุ่นที่ไม่อยู่ในความต้องการของตลาดนั้น เงินส่วนหนึ่งมาจากการกู้ยืมและรับฝากจากสมาชิกซึ่งมีต้นทุนเงินทุนที่สหกรณ์จะต้องจ่ายผลตอบแทนแก่เจ้าของทุน ที่เป็นตัวเงินจริงมากกว่าเงินส่วนที่เป็นเงินทุนภายในของสหกรณ์เองที่มีต้นทุนค่าเสียโอกาส ซึ่งเป็นเพียงต้นทุนตัวเลขทางบัญชีไม่ต้องจ่ายผลตอบแทนแก่เจ้าของทุนเป็นตัวเงินจริงเนื่องจากเงินทุนนั้นอยู่ในรูป ทุนเรือนหุ้น ทุนสำรอง ทุนสะสมตามข้อบังคับและระเบียบอื่น ๆ ที่อยู่ภายในสหกรณ์

ตาราง 10 รวมเงินทุนภายนอกและเงินทุนภายในที่สหกรณ์นำไปลงทุน ตั้งแต่ปี 2540-2545

รายการ	หน่วย : บาท				
	2540	2541	2542	2543	2544
รวมเงินรับฝากและเงินกู้ยืม	42,574,739.19	40,990,073.94	43,197,396.39	44,321,298.70	51,954,371.64
		(-3.72)	(5.38)	(2.60)	(17.22)
					(0.28)
รวมเงินทุนภายในที่เป็นทุนของ	11,668,951.92	15,277,638.66	12,840,690.83	16,771,822.72	22,408,022.97
สหกรณ์ที่นำไปลงทุน		(30.92)	(-15.95)	(30.61)	(33.60)
					(-0.93)
รวมเงินทุนภายนอกและภายในที่					
สหกรณ์นำไปลงทุน	54,243,691.11	56,267,712.60	56,038,087.22	61,093,121.42	74,362,394.61
		(3.73)	(-0.40)	(9.02)	(21.72)
					(-0.08)
สัดส่วนเงินรับฝากและเงินกู้ยืม					
ต่อยอดรวมเงินทุนที่นำไปลงทุน	0.79	0.73	0.77	0.73	0.70
สัดส่วนของเงินทุนภายในที่เป็นทุนของ					
สหกรณ์ที่นำไปลงทุนต่อยอดรวมเงินทุน					
ที่นำไปลงทุน	0.21	0.27	0.23	0.27	0.30

ที่มา: สหกรณ์การเกษตรบางใหญ่ จำกัด (2540-2545: 15-23)
หมายเหตุ: ตัวเลขในวงเล็บหมายถึงร้อยละการเปลี่ยนแปลงจากปีก่อน

ต้นทุนเงินทุนทางเศรษฐศาสตร์ถัวเฉลี่ยถ่วงน้ำหนัก

ผลการศึกษาจากตาราง 11 พบว่า ในปี 2540 เงินรับฝากและเงินกู้ยืมที่ สหกรณ์ นำไปลงทุนนั้นมีสัดส่วน 0.79 เงินทุนภายในที่เป็นทุนของสหกรณ์ที่นำไปลงทุนมีสัดส่วน 0.21 ขณะเดียวกันการนำเงินไปลงทุนนั้นมีต้นทุนทางบัญชีถัวเฉลี่ยถ่วงน้ำหนัก ร้อยละ 7.07 และในการ วิจัยครั้งนี้ได้กำหนดให้ต้นทุนค่าเสียโอกาสมีค่าเท่ากับร้อยละ 6 สหกรณ์จะมีต้นทุนเงินทุนทาง เศรษฐศาสตร์ถัวเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักร้อยละ 6.84 ในปี 2541 สหกรณ์มีต้นทุนทางเศรษฐศาสตร์ถัว เฉลี่ยถ่วงน้ำหนักร้อยละ 8.31 ปี 2542 ร้อยละ 8.46 ปี 2543 ร้อยละ 6.42 ปี 2544 ร้อยละ 4.82 และปี 2545 ร้อยละ 4.02 โดยในปี 2540 - 2543 สหกรณ์มีต้นทุนทางเศรษฐศาสตร์ถัวเฉลี่ยถ่วง น้ำหนักต่ำกว่าต้นทุนทางบัญชีถัวเฉลี่ยถ่วงน้ำหนัก เนื่องจาก ต้นทุนจากการกู้ยืมและต้นทุนจาก การจ่ายดอกเบี้ยจ่ายเงินรับฝากสูงกว่าต้นทุนค่าเสียโอกาส ส่วนในปี 2544 - 2545 สหกรณ์มีต้นทุน ทางเศรษฐศาสตร์ถัวเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักสูงกว่า ต้นทุนทางบัญชีถัวเฉลี่ยถ่วงน้ำหนัก เนื่องจากต้นทุน จากการกู้ยืมและต้นทุนจากการจ่ายดอกเบี้ยเงินรับฝากต่ำกว่าต้นทุนค่าเสียโอกาส

จะเห็นได้ว่าต้นทุนทางเศรษฐศาสตร์ถัวเฉลี่ยถ่วงน้ำหนัก ปี 2541 มีการเปลี่ยนแปลง เพิ่มขึ้นจากปี 2540 ในอัตราร้อยละ 1.47 ปี 2542 มีการเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นจากปี 2541 ในอัตราร้อยละ 0.15 ปี 2543 มีการเปลี่ยนแปลงลดลงจากปี 2542 ในอัตราร้อยละ 2.04 ปี 2544 มีการ เปลี่ยนแปลงลดลงจากปี 2543 ในอัตราร้อยละ 1.60 และปี 2545 มีการเปลี่ยนแปลงลดลงจากปี 2544 ในอัตราร้อยละ 0.80 ทั้งนี้เนื่องจากในแต่ละปีสหกรณ์กู้ยืมเงินจากแหล่งเงินทุนภายนอกและแหล่ง เงินทุนภายในมีสัดส่วนที่แตกต่างกัน ต้นทุนของเงินทุนแตกต่างกันซึ่งจะมีเพิ่มขึ้นช่วงปี 2541 - 2542 และลดลงในปี 2543 - 2545 เป็นต้น

ตาราง 11 ต้นทุนเงินทุนทางเศรษฐศาสตร์ด้วยถ่วงน้ำหนักของสหกรณ์การเกษตรบางใหญ่ จำกัด ตั้งแต่ปี 2540 -2545

รายการ	2540	2541	2542	2543	2544	2545	หน่วย : บาท
สัดส่วนเงินรับฝากและเงินกู้ยืมต่อยอดรวมเงินทุนที่นำไปลง	0.79	0.73	0.77	0.73	0.70	0.70	
สัดส่วนของเงินทุนภายในที่เป็นทุนของสหกรณ์ที่นำไปลงทุนต่อยอดรวม	0.21	0.27	0.23	0.27	0.30	0.30	
เงินทุนที่นำไปลงทุน							
ต้นทุนทางบัญชีถ่วงน้ำหนัก	7.07	9.16	9.20	6.58	4.32	3.17	
ต้นทุนค่าเสียโอกาส	6.00	6.00	6.00	6.00	6.00	6.00	
สัดส่วนเงินรับฝากและเงินกู้ยืมต่อยอดรวมเงินทุนที่นำไปลงทุนด้วย	5.58	6.69	7.08	4.80	3.02	2.22	
ต้นทุนทางบัญชีถ่วงน้ำหนัก							
สัดส่วนของเงินทุนภายในที่เป็นทุนของสหกรณ์ที่นำไปลงทุนต่อยอดรวม	1.26	1.62	1.38	1.62	1.80	1.80	
เงินทุนที่นำไปลงทุนด้วยต้นทุนค่าเสียโอกาส							

ตาราง 11 (ต่อ)

	หน่วย : บาท				
	2540	2541	2542	2543	2544
รายการ					2545
ต้นทุนทางเศรษฐศาสตร์ตัวเฉลี่ยถ่วงน้ำหนัก	6.84	8.31	8.46	6.42	4.82
		(1.47)	(0.15)	(-2.04)	(-1.60)
					(-0.80)

ที่มา: สหกรณ์การเกษตรบางใหญ่ จำกัด (2540-2545: 15-23)

หมายเหตุ: ตัวเลขในวงเล็บหมายถึงร้อยละการเปลี่ยนแปลงจากปีก่อน

ตอนที่ 2 ประสิทธิภาพการใช้เงินทุนในการลงทุนภายนอกและลงทุนภายใน ปี 2540-2545

การลงทุนภายนอก

ผลการศึกษาจากตาราง 12 พบว่าสหกรณ์นำเงินทุนที่จัดหามาได้ไปลงทุนภายนอก โดยลงทุนในเงินฝากธนาคาร เงินฝากสหกรณ์อื่น ตัวสัญญาใช้เงิน หุ้นที่ไม่อยู่ในความต้องการของตลาดได้แก่ หุ้นบริษัทสหประกันชีวิต จำกัด หุ้นธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร หุ้นชุมนุมสหกรณ์นันทบุรี จำกัด หุ้นชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด เป็นการลงทุนภายนอกปี 2540 มูลค่า 7,589,203.16 บาท ปี 2541 มูลค่า 6,583,081.78 บาท ปี 2542 มูลค่า 5,224,727.72 บาท ปี 2543 มูลค่า 7,401,356.67 บาท ปี 2544 มูลค่า 21,419,171.09 บาท ปี 2545 มูลค่า 26,983,778.74 บาท ซึ่งเป็นการลงทุนในเงินฝากธนาคาร ประเภทออมทรัพย์มากที่สุด และลงทุนในหุ้นชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด น้อยที่สุด โดยในปี 2540 มีการลงทุนในเงินฝากธนาคารประเภทออมทรัพย์เปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นจากปี 2541 ในอัตราร้อยละ 13.91 ปี 2542 มีการเปลี่ยนแปลงลดลงจากปี 2541 ในอัตราร้อยละ 37.44 ปี 2543 มีการเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นจากปี 2542 ในอัตราร้อยละ 0.81 ปี 2544 มีการเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นจากปี 2543 ในอัตราร้อยละ 196.13 ปี 2545 มีการเปลี่ยนแปลงลดลงจากปี 2544 ในอัตราร้อยละ 67.32 เป็นที่น่าสังเกตว่าในปี 2542 เงินฝากสหกรณ์อื่นเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นจากปี 2541 ซึ่งมีเงินฝากคงเหลือเพียง 236.71 บาท เป็น 1,000,258.01 บาท ส่วนในปี 2545 เปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นจากปี 2544 คงเหลือเพียง 397.35 บาท เป็น 13,805,017.61 บาท เนื่องจากสหกรณ์ต้องการผลตอบแทน จากการลงทุนสูงซึ่งเป็นแรงจูงใจทำให้สหกรณ์นำเงินไปลงทุนโดยฝากที่ชุมนุม สหกรณ์นันทบุรี จำกัดเป็นจำนวนมาก

จะเห็นได้ว่าเงินลงทุนภายนอก ปี 2541 มีการเปลี่ยนแปลงลดลงจากปี 2540 ในอัตราร้อยละ 13.26 ปี 2542 มีการเปลี่ยนแปลงลดลงจากปี 2541 ในอัตราร้อยละ 26.63 ปี 2543 มีการเปลี่ยนแปลง เพิ่มขึ้นจากปี 2542 ในอัตราร้อยละ 41.66 ปี 2544 มีการเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นจากปี 2543 ในอัตราร้อยละ 189.39 ปี 2545 มีการเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นจากปี 2544 ในอัตราร้อยละ 25.98 ปี 2540-2542 การลงทุนภายนอกลดลง การลงทุนภายในลงทุนในลูกหนี้เงินกู้เพิ่มขึ้น เนื่องจากได้รับผลตอบแทนจากการลงทุนสูงกว่าลงทุนภายนอกต่อมาในช่วงปี 2543-2545 เงินลงทุนภายนอกมีการเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้น สหกรณ์เริ่มลงทุนภายนอกปริมาณที่มากขึ้นจะเห็นได้ว่าในปี 2544 เงินสหกรณ์ต้นระบบ สหกรณ์นำเงินฝากธนาคารจำนวนมาก ปี 2545 มีการเปลี่ยนแปลงจากปี 2544 ร้อยละ 25.98 เนื่องจากนำเงินไปลงทุนโดยฝากชุมนุม สหกรณ์นันทบุรีสูงขึ้นจากปีก่อน

ตาราง 12 การลงทุนภายนอกสหกรณ์การเกษตรบางใหญ่ จำกัด ตั้งแต่ปี 2540 -2545

รายการ	2540	2541	2542	2543	2544	2545
หน่วย : บาท						
การลงทุนภายนอก						
เงินฝากธนาคาร-ประเภทออมทรัพย์	7,323,128.86	6,304,547.62 (13.91)	3,943,944.53 (-37.44)	7,147,204.27 (0.81)	21,164,961.31 (196.13)	6,916,261.13 (-67.32)
เงินฝากธนาคาร-ประเภทประจำ	23,357.13	25,797.45 (10.44)	28,025.18 (8.63)	1,271.42 (-95.46)	1,312.43 (3.22)	- (-)
เงินฝากสหกรณ์อื่น	217.17	236.71 (8.99)	1,000,258.01 (422.54 เท่า)	380.98 (-99.62)	397.35 4.29	13,805,017.61 (34,741.7 เท่า)
เงินลงทุนในตั๋วสัญญาใช้เงิน	-	-	-	-	-	6,000,000.00 (100)
หุ้นบริษัทสหประกันชีวิต จำกัด	200,000.00	200,000.00	200,000.00	200,000.00	200,000.00	200,000.00
หุ้นธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์						
การเกษตร	14,800.00	14,800.00	14,800.00	14,800.00	14,800.00	14,800.00
		(-)	(-)	(-)	(-)	(-)

ตาราง 12 (ต่อ)

รายการ	หน่วย : บาท					
	2540	2541	2542	2543	2544	2545
หุ้นชุมนุมสหกรณ์นนทบุรี	12,700.00	22,700.00	22,700.00	37,700.00	37,700.00	47,700.00
หุ้นชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด	15,000.00	15,000.00	15,000.00	-	-	-
		(78.74)	(-)	(66.08)	(-)	(26.52)
รวมเงินลงทุนภายนอก	7,589,203.16	6,583,081.78	5,224,727.72	7,401,356.67	21,419,171.09	26,983,778.74
		(-13.26)	(-26.63)	(41.66)	(189.39)	(25.98)
		(-)	(-)	(-)	(-)	(-)

ที่มา : สหกรณ์การเกษตรบางใหญ่ จำกัด (2540-2545: 15-23)

หมายเหตุ : ตัวเลขในวงเล็บหมายถึงร้อยละการเปลี่ยนแปลงจากปีก่อน

การลงทุนภายใน

ผลการศึกษาตาราง 13 พบว่าสหกรณ์นำเงินไปลงทุนในลูกหนี้เงินให้กู้แก่สมาชิก-สุทธิ โดยในปี 2540 ลงทุนภายในมูลค่า 46,654,487.95 บาท ปี 2541 มูลค่า 49,684,630.82 บาท ปี 2542 มูลค่า 50,813,359.50 บาท ปี 2543 มูลค่า 53,691,764.75 บาท ปี 2544 มูลค่า 52,943,223.52 บาท ปี 2545 มูลค่า 47,316,497.29 บาท ซึ่งการลงทุนภายในดังกล่าวปี 2541 มีการเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นจากปี 2540 ร้อยละ 6.49 ปี 2542 มีการเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นจากปี 2541 ร้อยละ 2.27 ปี 2543 สหกรณ์เปลี่ยนแปลงรูปแบบงบการเงิน โดยแยกลูกหนี้สุทธิออกเป็นลูกหนี้ระยะสั้น-สุทธิ และลูกหนี้ระยะยาว-สุทธิ โดยในปี 2544 มีลูกหนี้ระยะสั้น - สุทธิเปลี่ยนแปลงลดลงจากปี 2543 ร้อยละ 13.08 ส่วนลูกหนี้ระยะยาว-สุทธิเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นร้อยละ 16.58 ต่อมาในปี 2545 มีลูกหนี้ระยะสั้น-สุทธิเปลี่ยนแปลงลดลงจากปี 2544 ร้อยละ 11.33 ลูกหนี้ระยะยาว-สุทธิเปลี่ยนแปลงลดลงจากปี 2544 ร้อยละ 9.82

จะเห็นได้ว่าการลงทุนภายในของสหกรณ์การเกษตรบางใหญ่ จำกัดตั้งแต่ปี 2540-2543 มีการเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นปีต่อปีในอัตราร้อยละ 6.49, 2.27, 5.66 เนื่องจาก สหกรณ์ลงทุนในลูกหนี้เงินกู้ยืมเพิ่มขึ้นต่อมาในช่วงปี 2544-2545 การลงทุนในลูกหนี้เงินกู้ยืมลดลงเนื่องจากปริมาณลูกหนี้เงินกู้สุทธิลดลงสมาชิกมากู้เงินจากสหกรณ์น้อยลง

ตาราง 13 การลงทุนภายในของสหกรณ์การเกษตรบางใหญ่ จำกัด ตั้งแต่ปี 2540 -2545

รายการ	หน่วย : บาท				
	2540	2541	2542	2543	2544
การลงทุนภายใน					
ลูกหนี้-สุทธิ	46,654,487.95	49,684,630.82	50,813,359.50	-	-
ลูกหนี้ระยะสั้น-สุทธิ	-	(6.49)	(2.27)	32,537,539.75	28,281,681.52
ลูกหนี้ระยะยาว-สุทธิ	-	-	-	-	(-11.33)
รวมเงินลงทุนภายใน	46,654,487.95	49,684,630.82	50,813,359.50	21,154,225.00	22,240,174.00
		(6.49)	(2.27)	(5.66)	(-1.39)
					(-10.63)

ที่มา : สหกรณ์การเกษตรบางใหญ่ จำกัด (2540-2545: 15-23)

หมายเหตุ : ตัวเลขในวงเล็บหมายถึงร้อยละการเปลี่ยนแปลงจากปีก่อน

การลงทุนรวมของสหกรณ์การเกษตรบางใหญ่ จำกัด

ผลการศึกษาจากตาราง 14 พบว่าสหกรณ์นำเงินไปลงทุนภายนอกและภายใน โดยในปี 2540 สหกรณ์นำเงินไปลงทุนรวมมูลค่า 54,243,691.11 บาท ปี 2541 ลงทุนรวมมูลค่า 56,267,712.60 บาท ปี 2542 ลงทุนรวมมูลค่า 56,038,087.22 บาท ปี 2543 ลงทุนรวมมูลค่า 61,093,121.42 บาท ปี 2544 ลงทุนรวมมูลค่า 74,362,394.61 บาท ปี 2545 ลงทุนรวมมูลค่า 74,300,276.03 บาท โดยช่วงปี 2540 - 2542 การลงทุนภายนอกมีการเปลี่ยนแปลงลดลงจากปีก่อน ขณะที่การลงทุนภายในเพิ่มขึ้นในช่วงปีดังกล่าวจนถึงปี 2543 การลงทุนภายนอกเริ่มเพิ่มขึ้นจากปีก่อน ขณะที่การลงทุนภายในลดลง

จะเห็นได้ว่าการลงทุนรวมของสหกรณ์การเกษตรบางใหญ่ จำกัดปี 2541 มีการเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นจากปี 2540 ในอัตราร้อยละ 3.73 ปี 2542 มีการเปลี่ยนแปลงลดลงจากปี 2541 ในอัตราร้อยละ 0.40 ปี 2543 มีการเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นจากปี 2542 ในอัตราร้อยละ 9.02 ปี 2544 มีการเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นจากปี 2543 ในอัตราร้อยละ 21.72 ปี 2545 มีการเปลี่ยนแปลงลดลงจากปี 2544 ในอัตราร้อยละ 0.08 สังเกตได้ว่าการลงทุนรวมในปี 2544 จะเปลี่ยนแปลงสูงที่สุดเพิ่มขึ้นจากปี 2543 ในอัตราร้อยละ 21.72 ส่วนปี 2540 จะมีปริมาณการลงทุนรวมน้อยที่สุด ทั้งนี้เนื่องจากในปี 2544 สหกรณ์นำเงินไปลงทุนในเงินฝากธนาคารประเภทออมทรัพย์เป็นส่วนใหญ่หรืออาจกล่าวได้ว่าเงินสหกรณ์ผ่านระบบสมาชิกของกู้เงินน้อยลงจึงมีปริมาณเงินในธนาคารเป็นจำนวนมาก

ตาราง 14 การลงทุนภายนอกและการลงทุนภายในของสหภาพการเกษตรบางใหญ่ จำกัด ตั้งแต่ปี 2540 -2545

รายการ	หน่วย : บาท				
	2540	2541	2542	2543	2545
รวมการลงทุนนอก	7,589,203.16	6,583,081.78	5,224,727.72	7,401,356.67	21,419,171.09
		(-13.26)	(-20.63)	(41.66)	(183.39)
					(25.98)
รวมการลงทุนภายใน	46,654,487.95	49,684,630.82	50,813,359.50	53,691,764.75	52,943,223.52
		(6.49)	(2.27)	(5.66)	(-1.39)
					(-10.63)
รวมการลงทุนรวม	54,243,691.11	56,267,712.60	56,038,087.22	61,093,121.42	74,362,394.61
		(3.73)	(-0.40)	(9.02)	(21.72)
					(-0.08)

ที่มา : สหกรณ์การเกษตรบางใหญ่ จำกัด (2540-2545: 15-23)

หมายเหตุ : ตัวเลขในวงเล็บหมายถึงร้อยละการเปลี่ยนแปลงจากปีก่อน

ผลตอบแทนจากการลงทุนภายนอกและผลตอบแทนการลงทุนภายในและอัตราผลตอบแทนเงินลงทุนของสหกรณ์การเกษตรบางใหญ่ จำกัด

ผลการศึกษาจากตาราง 15 พบว่าสหกรณ์ได้รับผลตอบแทนจากการลงทุนภายนอก 5 แห่ง คือ 1) ดอกเบี้ยเงินฝากธนาคารพาณิชย์ 2) ดอกเบี้ยเงินฝากชุมชน สหกรณ์นนทบุรี จำกัด 3) ดอกเบี้ยรับจากการลงทุนในตั๋วสัญญาใช้เงิน ของชุมชนสหกรณ์ออมทรัพย์แห่งประเทศไทย จำกัด 4) ดอกเบี้ยรับชดเชยจากรัฐบาลต่างประเทศซึ่งสหกรณ์จะได้ดอกเบี้ยชดเชยจากรัฐบาลร้อยละ 3 จากการที่สหกรณ์ลดดอกเบี้ยให้แก่สมาชิกที่เข้าร่วมโครงการลดภาระหนี้ของรัฐบาลนำเงินมาชำระหนี้ที่มีอยู่ให้แก่สหกรณ์ในอัตราร้อยละ 3 เช่นกัน สหกรณ์จะได้รับดอกเบี้ยรับชดเชยจากรัฐบาลเมื่องบการเงินของสหกรณ์ได้รับการรับรองจากผู้สอบบัญชีสหกรณ์ จากกรมตรวจบัญชี สหกรณ์เรียบร้อยแล้ว 5) ผลตอบแทนจากการลงทุนถือหุ้น ซึ่งเป็นหุ้นที่ไม่อยู่ในความต้องการของตลาด นอกจากนี้พบว่าสหกรณ์ได้รับผลตอบแทนจากการลงทุนภายใน จากดอกเบี้ยรับจากเงินให้กู้ที่ได้รับมาเป็นตัวเงินจริง และดอกเบี้ยรับจากเงินให้กู้ค้างรับซึ่งเป็นตัวเลขทางบัญชีที่สหกรณ์จะได้รับซึ่งแสดงในงบการเงินของสหกรณ์ โดยในปี 2540 สหกรณ์ได้รับผลตอบแทนจากการลงทุนภายนอก 2 แห่งและการลงทุนภายใน 1 แห่งรวมมูลค่า 4,942,010.75 บาท ซึ่งเกิดจากการที่สหกรณ์นำเงินจากแหล่งเงินทุนภายนอกและภายในไปลงทุนรวม 54,243,691.11 บาท คิดเป็นอัตราผลตอบแทนเงินลงทุนที่สหกรณ์ได้รับร้อยละ 9.11 ปี 2541 สหกรณ์ได้รับผลตอบแทนจากการลงทุนภายนอก 2 แห่งและการลงทุนภายใน 1 แห่งรวมมูลค่า 6,560,125.73 บาท ซึ่งเกิดจากการที่สหกรณ์นำเงินทุนที่ได้จากการระดมทุนจากแหล่งเงินทุนภายนอก และภายในไปลงทุนรวม 56,267,712.60 บาท คิดเป็นอัตราผลตอบแทนเงินลงทุนที่ สหกรณ์ได้รับร้อยละ 11.66 ปี 2542 สหกรณ์ได้รับผลตอบแทนจากการลงทุนภายนอก 3 แห่งและการลงทุนภายใน 1 แห่งรวมมูลค่า 6,831,449.19 บาท ซึ่งเกิดจากการที่ สหกรณ์นำเงินทุนที่ได้จากการระดมทุนจากแหล่งเงินทุนภายนอกและภายในไปลงทุนรวม 56,038,087.22 บาท คิดเป็นอัตราผลตอบแทนเงินลงทุนที่ สหกรณ์ได้รับร้อยละ 12.19 ปี 2543 สหกรณ์ได้รับผลตอบแทนจากการลงทุนภายนอก 3 แห่งและการลงทุนภายใน 1 แห่งรวมมูลค่า 6,016,066.33 บาท ซึ่งเกิดจากการที่ สหกรณ์นำเงินที่ได้จากการระดมทุนจากแหล่งเงินทุนภายนอกและภายในไปลงทุนรวม 61,093,121.42 บาท คิดเป็นอัตราผลตอบแทนเงินลงทุนที่ สหกรณ์ได้รับร้อยละ 9.84 ปี 2544 สหกรณ์ได้รับผลตอบแทนจากการลงทุนภายนอก 3 แห่งและการลงทุนภายใน 1 แห่งรวมมูลค่า 5,442,494.99 บาท ซึ่งเกิดจากการที่ สหกรณ์นำเงินที่ได้จากการระดมทุนจากแหล่งเงินทุนภายนอกและภายในไปลงทุนรวม 74,362,394.61 บาท คิดเป็นอัตราผลตอบแทนเงินลงทุนที่ สหกรณ์ได้รับร้อยละ 7.32 ปี 2545 สหกรณ์ได้รับผลตอบแทนจากการลงทุนภายนอก 5 แห่งและการลงทุนภายใน 1 แห่งรวมมูลค่า

4,897,324.33 บาท ซึ่งเกิดจากการที่ สหกรณ์นำเงินที่ได้จากการระดมทุนจากแหล่งเงินทุนภายนอก และภายในไปลงทุนรวม 74,300,276.03 บาท คิดเป็นอัตราผลตอบแทนเงินลงทุนที่สหกรณ์ได้รับ ร้อยละ 6.59 โดยในปี 2540-2545 เป็นดอกเบี้ยเงินฝากธนาคารพาณิชย์เปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นปีต่อปี ในอัตราร้อยละ 37.50 เท่ากันทุกปี ดอกเบี้ยเงินฝากชุมชน สหกรณ์นันทบุรีจำกัด มีการเปลี่ยนแปลง ในปี 2545 เพิ่มขึ้นจากปี 2544 ถึง 14,460.36 เท่า เนื่องจาก สหกรณ์นำเงินไปฝากไว้ที่ชุมชน สหกรณ์นันทบุรี จำกัดได้รับดอกเบี้ยเงินฝากจากชุมชน สหกรณ์สูงกว่าดอกเบี้ยเงินฝากธนาคารพาณิชย์ ส่วนดอกเบี้ยรับจากการลงทุนในค้ำสัญญาใช้เงินชุมชนสหกรณ์ออมทรัพย์แห่งประเทศไทย จำกัดนั้นสหกรณ์เริ่มลงทุนดังกล่าวในปี 2545 เนื่องจากได้รับดอกเบี้ยรับจากการลงทุนสูงกว่า ธนาคารพาณิชย์

จะเห็นได้ว่าผลตอบแทนเงินลงทุนของสหกรณ์ ปี 2541 มีการเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้น จากปี 2540 ในอัตราร้อยละ 32.74 ปี 2542 มีการเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นจากปี 2541 ในอัตราร้อยละ 4.14 ปี 2543 มีการเปลี่ยนแปลงลดลงจากปี 2542 ในอัตราร้อยละ 11.93 ปี 2544 มีการเปลี่ยนแปลง ลดลงจากปี 2544 ในอัตราร้อยละ 9.53 ปี 2545 มีการเปลี่ยนแปลงลดลงจากปี 2544 ในอัตราร้อยละ 10.02 การลงทุนรวม ปี 2541 มีการเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นจากปี 2540 ในอัตราร้อยละ 3.73 ปี 2542 มีการเปลี่ยนแปลงลดลงจากปี 2541 ในอัตราร้อยละ 0.40 ปี 2543 มีการเปลี่ยนแปลง เพิ่มขึ้นจากปี 2542 ในอัตราร้อยละ 9.02 ปี 2544 มีการเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นจากปี 2543 ในอัตราร้อยละ 21.72 ปี 2545 มีการเปลี่ยนแปลงลดลงจากปี 2544 ในอัตราร้อยละ 0.08 สังเกตได้ว่าการการลงทุนรวม ปี 2543 - 2545 มีการเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้น ในขณะที่ ผลตอบแทนเงินลงทุน ลดลง ตั้งแต่ ปี 2543 เป็นต้นไป กล่าวคือลงทุนมากแต่ได้ผลตอบแทนน้อย เนื่องจากธนาคารพาณิชย์ลดดอกเบี้ยเงินรับฝาก สหกรณ์ลดอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ให้แก่สมาชิก โดยสหกรณ์มีอัตราผลตอบแทนเงินลงทุนตั้งแต่ปี 2540-2545 ในอัตราร้อยละ 9.11, 11.66, 12.19, 9.84 , 7.32 และ 6.59 ตามลำดับ ซึ่งอัตราผลตอบแทนสูงสุดที่ สหกรณ์ได้รับอยู่ในปี 2542 ในอัตราร้อยละ 12.19 อัตราต่ำสุดที่สหกรณ์ได้รับอยู่ในปี 2545 ในอัตราร้อยละ 6.59

ตาราง 15 ผลตอบแทนจากการลงทุนภายนอกและผลตอบแทนจากการลงทุนภายในและอัตราผลตอบแทนของสหกรณ์การเกษตรบางใหญ่

จำกัด ปี 2540 -2545

รายการ	หน่วย : บาท				
	2540	2541	2542	2543	2544
ผลตอบแทนเงินลงทุน					
ภายนอก: ดอกเบี้ยเงินฝากธนาคาร	390,079.75	536,383.73	389,838.04	112,063.06	87,221.14
		(37.50)	(37.50)	(37.50)	(37.50)
ดอกเบี้ยเงินฝากธนาคาร					
นนทบุรี จำกัด	-	-	75,501.48	17,522.97	16.37
				(-76.79)	(-99.91)
ดอกเบี้ยรับตั๋วสัญญาใช้เงิน	-	-	-	-	-
					85,873.49
					(100)
ดอกเบี้ยรับชดเชยจากรัฐบาลทั้งรับ	-	-	-	-	-
					237,136.55
					(100)
ผลตอบแทนจากการลงทุนอื่น	6,268.00	1,411.00	3,018.67	3,130.00	111.00
		(-77.49)	(113.94)	(3.69)	(-0.96 เท่า)
					(68.53 เท่า)

ตาราง 15 (ต่อ)

รายการ	หน่วย : บาท				
	2540	2541	2542	2543	2545
ภายใน: ดอกเบี้ยรับเงินให้กู้-รับจริง	3,494,291.00	3,998,742.00	3,423,619.00	3,636,698.84	2,585,910.04
		(14.43)	(-14.38)	(6.22)	(-27.89)
ดอกเบี้ยรับเงินให้กู้-ค้างรับ	1,051,372.00	2,023,589.00	2,939,472.00	2,246,651.46	1,543,891.14
		(92.47)	(45.26)	(-23.57)	(-12.73)
รวมผลตอบแทนเงินลงทุน	4,942,010.75	6,560,125.73	6,831,449.19	6,016,066.33	4,897,324.33
		(32.74)	(4.14)	(-11.93)	(-10.02)
รวมการลงทุนรวม	54,243,691.11	56,267,712.60	56,038,087.22	61,093,121.42	74,300,276.03
		(3.73)	(-0.40)	(9.02)	(-0.08)
อัตราผลตอบแทนเงินลงทุน %	9.11	11.66	12.19	9.84	6.59

ที่มา : สหกรณ์การเกษตรบางใหญ่ จำกัด (2540-2545: 15-23)

หมายเหตุ : ตัวเลขในวงเล็บหมายถึงร้อยละการเปลี่ยนแปลงจากปีก่อน

ส่วนต่างระหว่าง ผลตอบแทนจากเงินลงทุนรวม กับ ต้นทุนทางบัญชีถัวเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักของ สหกรณ์การเกษตรบางใหญ่ จำกัด

ผลการศึกษาจากตาราง 16 พบว่า สหกรณ์สามารถนำเงินลงทุนที่ได้จากการระดมทุนจากแหล่งเงินทุนภายนอกและภายในไปลงทุนให้เกิดประโยชน์ โดยได้รับผลตอบแทนจากเงินลงทุนเปรียบเทียบกับต้นทุน ทางบัญชีถัวเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักทำให้ทราบถึงส่วนต่างระหว่างอัตราผลตอบแทนจากเงินลงทุนกับต้นทุนทางบัญชีถัวเฉลี่ยถ่วงน้ำหนัก โดยปี 2540 สหกรณ์มีอัตราผลตอบแทนเงินลงทุน ร้อยละ 9.11 มีต้นทุนทางบัญชีถัวเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักร้อยละ 7.07 มีส่วนต่างระหว่างผลตอบแทนจากเงินลงทุนรวม กับต้นทุนทางบัญชีถัวเฉลี่ยถ่วงน้ำหนัก ร้อยละ 2.04 โดยปี 2541 สหกรณ์มีอัตราผลตอบแทนเงินลงทุน ร้อยละ 11.66 มีต้นทุนทางบัญชีถัวเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักร้อยละ 9.16 มีส่วนต่างระหว่างผลตอบแทนจากเงินลงทุนรวม กับต้นทุนทางบัญชีถัวเฉลี่ยถ่วงน้ำหนัก ร้อยละ 2.50 โดยปี 2542 สหกรณ์มีอัตราผลตอบแทนเงินลงทุน ร้อยละ 12.19 มีต้นทุนทางบัญชีถัวเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักร้อยละ 9.20 มีส่วนต่างระหว่างผลตอบแทนจากเงินลงทุนรวมกับต้นทุนทางบัญชีถัวเฉลี่ยถ่วงน้ำหนัก ร้อยละ 2.99 โดยปี 2543 สหกรณ์มีอัตราผลตอบแทนเงินลงทุน ร้อยละ 9.84 มีต้นทุนทางบัญชีถัวเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักร้อยละ 6.58 มีส่วนต่างระหว่างผลตอบแทนจากเงินลงทุนรวม กับต้นทุนทางบัญชีถัวเฉลี่ยถ่วงน้ำหนัก ร้อยละ 3.26 โดยปี 2544 สหกรณ์มีอัตราผลตอบแทนเงินลงทุน ร้อยละ 7.32 มีต้นทุนทางบัญชีถัวเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักร้อยละ 4.32 มีส่วนต่างระหว่างผลตอบแทนจากเงินลงทุนรวม กับต้นทุนทางบัญชีถัวเฉลี่ยถ่วงน้ำหนัก ร้อยละ 3.00 โดยปี 2545 สหกรณ์มีอัตราผลตอบแทนเงินลงทุน ร้อยละ 6.59 มีต้นทุนทางบัญชีถัวเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักร้อยละ 3.17 มีส่วนต่างระหว่างผลตอบแทนจากเงินลงทุนรวม กับต้นทุนทางบัญชีถัวเฉลี่ยถ่วงน้ำหนัก ร้อยละ 3.42 สังเกตได้ว่าสิ้นปี 2545 มีส่วนต่างมากที่สุดร้อยละ 3.42 ปี 2540 มีส่วนต่างต่ำที่สุด ร้อยละ 2.04 ปี 2545 ซึ่งส่วนต่างมากที่สุดร้อยละ 3.42 แสดงว่า สหกรณ์ได้รับผลตอบแทนจากการลงทุนมากกว่าต้นทุนที่สหกรณ์ได้จ่ายเป็นต้นทุนจริง กล่าวได้ว่าการบริหารจัดการเงินลงทุนมีประสิทธิภาพ สหกรณ์มีกำไรจากการลงทุนดังกล่าวและค้ำหนุนที่ได้จัดการลงทุนไปและสหกรณ์ช่วยเหลือสมาชิกโดยคิดดอกเบี้ยเงินกู้จากสมาชิกในอัตราที่ต่ำ และให้อัตราดอกเบี้ยจ่ายเงินรับฝากแก่สมาชิกในอัตราที่สูงกว่าธนาคารพาณิชย์เป็นต้น ขณะเดียวกันสหกรณ์ต้องคำนึงถึงต้นทุนที่แท้จริงในการลงทุนด้วยซึ่งจะได้กล่าวต่อไป

จะเห็นได้ว่าส่วนต่างระหว่างผลตอบแทนจากเงินลงทุนรวมกับ ต้นทุนทางบัญชีถัวเฉลี่ยถ่วงน้ำหนัก ปี 2541 มีการเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นจากปี 2540 ในอัตราร้อยละ 0.46 ปี 2542 มีการเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นจากปี 2541 ในอัตราร้อยละ 0.49 ปี 2543 มีการเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นจากปี 2542 ในอัตราร้อยละ 0.27 ปี 2544 มีการเปลี่ยนแปลงลดลงจากปี 2543 ในอัตราร้อยละ 0.26 ปี 2545

มีการเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นจากปี 2544 ในอัตราร้อยละ 0.42 เนื่องจากในปี 2540-2542 อัตราผลตอบแทนที่
สหกรณ์ได้รับและต้นทุนเงินทุนที่จ่ายเป็นตัวเงินจริงถัวเฉลี่ยถ่วงน้ำหนัก ในแต่ละปีมีการเปลี่ยนแปลง
เพิ่มขึ้นจากปีก่อน ส่วนปี 2543-2545 อัตราผลตอบแทนที่สหกรณ์ได้รับมีการเปลี่ยนแปลงลดลงและ
ต้นทุนเงินทุนที่จ่ายเป็นตัวเงินจริงถัวเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักมีการเปลี่ยนแปลงลดลงเช่นกัน

ตาราง 16 ส่วนต่างระหว่างอัตราผลตอบแทนจากการลงทุนรวมกับต้นทุนเงินลงทุนทางบัญชีด้วยวิธีถ่วงน้ำหนักของสหกรณ์การเกษตรบางใหญ่ จำกัด

ปี 2540 -2545

รายการ	หน่วย : ร้อยละ				
	2540	2541	2542	2543	2544
อัตราผลตอบแทนเงินลงทุน	9.11	11.66 (2.55)	12.19 (0.53)	9.84 (-2.35)	7.32 (-2.52)
ต้นทุนเงินลงทุนทางบัญชีด้วยวิธีถ่วงน้ำหนัก	7.07	9.16 (2.09)	9.20 (0.04)	6.58 (-2.62)	4.32 (-2.26)
ส่วนต่างระหว่างอัตราผลตอบแทนจากการลงทุนรวมกับต้นทุนทางบัญชีด้วยวิธีถ่วงน้ำหนัก	2.04	2.50 (0.46)	2.99 (0.49)	3.26 (0.27)	3.00 (-0.26)
					3.42 (0.42)

ที่มา : สหกรณ์การเกษตรบางใหญ่ จำกัด (2540-2545: 15-23)

หมายเหตุ : ตัวเลขในวงเล็บหมายถึงร้อยละการเปลี่ยนแปลงจากปีก่อน

ส่วนต่างระหว่างอัตราผลตอบแทนจากเงินลงทุนรวม กับ ต้นทุนทางเศรษฐศาสตร์ถัวเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักของสหกรณ์การเกษตรบางใหญ่ จำกัด

ผลการศึกษาจากตาราง 17 พบว่า เงินที่สหกรณ์นำไปลงทุนเพื่อให้ได้ผลตอบแทน กลับคืนมาบริหารงานสหกรณ์นั้นส่วนหนึ่งเป็นเงินทุนที่สหกรณ์จัดหา โดยการกู้ยืมและรับฝาก จากสมาชิก เงินทุนอีกส่วนหนึ่งเป็นเงินทุนของสหกรณ์เองซึ่งได้มาจาก ทุนเรือนหุ้น ทุนสำรอง ทุนสะสมตามระเบียบข้อบังคับและอื่น ๆ เงินทุนเหล่านี้แม้จะไม่มีค่าใช้จ่ายที่เป็นต้นทุนตัวเงินจริง แต่ในทางเศรษฐศาสตร์ถือว่าเงินทุนนี้มีต้นทุนค่าเสียโอกาสเงินลงทุนสหกรณ์ ซึ่งเป็นต้นทุนที่ถูก สมมติเพื่อการตัดสินใจ ในการวิจัยครั้งนี้กำหนดให้ต้นทุนค่าเสียโอกาสเงินลงทุนสหกรณ์มีค่าร้อยละ 6 เพราะเป็นอัตราเงินปันผลสูงสุดที่สหกรณ์คืนกลับสู่สมาชิก โดยสหกรณ์สามารถนำเงินทุนที่ได้จาก การระดมทุนจากแหล่งเงินทุนภายนอก และภายในไปลงทุนให้เกิดประโยชน์ โดยได้รับผลตอบแทน จากเงินลงทุนเปรียบเทียบกับต้นทุนทางเศรษฐศาสตร์ถัวเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักซึ่งเป็นต้นทุนที่แท้จริงของ สหกรณ์ทำให้ทราบถึงส่วนต่างระหว่างอัตราผลตอบแทนจากเงินลงทุนกับต้นทุนทางเศรษฐศาสตร์ ถัวเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักเพิ่มขึ้นและลดลง โดยปี 2540 มีอัตราผลตอบแทนเงินลงทุน ร้อยละ 9.11 มี ต้นทุนเงินลงทุนทางเศรษฐศาสตร์ถัวเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักร้อยละ 6.84 มีส่วนต่างระหว่างอัตราผลตอบแทน จากเงินลงทุนรวม กับต้นทุนเงินลงทุนทางเศรษฐศาสตร์ถัวเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักร้อยละ 2.27 โดยปี 2541 มีอัตราผลตอบแทนเงินลงทุน ร้อยละ 11.66 มีต้นทุนเงินลงทุนทางเศรษฐศาสตร์ถัวเฉลี่ยถ่วงน้ำหนัก ร้อยละ 8.31 มีส่วนต่างระหว่างอัตราผลตอบแทนจากเงินลงทุนรวมกับต้นทุนเงินลงทุนทางเศรษฐศาสตร์ ถัวเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักร้อยละ 3.35 โดยปี 2542 มีอัตราผลตอบแทนเงินลงทุน ร้อยละ 12.19 มีต้นทุน เงินลงทุนทางเศรษฐศาสตร์ถัวเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักร้อยละ 8.46 มีส่วนต่างระหว่างอัตราผลตอบแทน จากเงินลงทุนรวมกับต้นทุนเงินลงทุนทางเศรษฐศาสตร์ถัวเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักร้อยละ 3.73 โดยปี 2543 มีอัตราผลตอบแทนเงินลงทุน ร้อยละ 9.84 มีต้นทุนเงินลงทุนทางเศรษฐศาสตร์ถัวเฉลี่ยถ่วงน้ำหนัก ร้อยละ 6.42 มีส่วนต่างระหว่างอัตราผลตอบแทนจากเงินลงทุนรวมกับต้นทุนเงินลงทุนทางเศรษฐศาสตร์ ถัวเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักร้อยละ 3.42 โดยปี 2544 มีอัตราผลตอบแทนเงินลงทุน ร้อยละ 7.32 มีต้นทุน เงินลงทุนทางเศรษฐศาสตร์ถัวเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักร้อยละ 4.82 มีส่วนต่างระหว่างอัตราผลตอบแทนจากเงิน ลงทุนรวมกับต้นทุนเงินลงทุนทางเศรษฐศาสตร์ถัวเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักร้อยละ 2.50 โดยปี 2545 มีอัตรา ผลตอบแทนเงินลงทุนร้อยละ 6.59 มีต้นทุนเงินลงทุนทางเศรษฐศาสตร์ถัวเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักร้อยละ 4.02 มีส่วนต่างระหว่างอัตราผลตอบแทน จากเงินลงทุนรวมกับต้นทุนเงินลงทุนทางเศรษฐศาสตร์ถัวเฉลี่ย ถ่วงน้ำหนักร้อยละ 2.57 สังเกตได้ว่าปี 2542 มีส่วนต่างสูงที่สุดร้อยละ 3.73 ปี 2540 มีส่วนต่างต่ำ ที่สุด ร้อยละ 2.27 แสดงว่าการบริหารจัดการเงินทุน การใช้เงินลงทุนของ สหกรณ์มีประสิทธิภาพ เนื่องจากสหกรณ์มีกำไรจากการลงทุนดังกล่าว และคุ้มทุนที่ได้จัดการลงทุนไปและสหกรณ์ช่วยเหลือ

สมาชิก โดยคิดดอกเบี้ยเงินกู้จากสมาชิกในอัตราที่ต่ำและให้อัตรดอกเบี้ยจ่ายเงินรับฝากแก่สมาชิกในอัตราที่สูงกว่าธนาคารพาณิชย์เป็นต้น ส่วนต่างระหว่างอัตราผลตอบแทนการลงทุนกับต้นทุนเงินลงทุนทางเศรษฐศาสตร์ย่อมมีค่าแตกต่างกันไป จากกรณีการคิดต้นทุนเงินลงทุนทางบัญชีทั้งนี้ขึ้นอยู่กับสัดส่วนของเงินทุนภายในที่ใช้ในการลงทุนสุทธิซึ่งหากขนาดของสัดส่วนเงินทุน ดังกล่าวมีมากก็จะมีน้ำหนักในการถ่วงหาค่าเฉลี่ยสูงขึ้น และขึ้นอยู่กับต้นทุนค่าเสียโอกาสของเงินลงทุนที่นำมาใช้ในการวิเคราะห์ด้วย

จะเห็นได้ว่าส่วนต่างระหว่างผลตอบแทนจากเงินลงทุนรวมกับต้นทุนทางเศรษฐศาสตร์ ถัวเฉลี่ยถ่วงน้ำหนัก ปี 2541 มีการเปลี่ยนแปลง เพิ่มขึ้นจากปี 2540 ในอัตราร้อยละ 1.08 ปี 2542 มีการเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นจากปี 2541 ในอัตราร้อยละ 0.38 ปี 2543 มีการเปลี่ยนแปลงลดลงจากปี 2542 ในอัตราร้อยละ 0.31 ปี 2544 มีการเปลี่ยนแปลงลดลงจากปี 2543 ในอัตราร้อยละ 0.92 ปี 2545 มีการเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นจากปี 2544 ในอัตราร้อยละ 0.07 เนื่องจากปี 2540-2542 อัตราผลตอบแทนที่สหกรณ์ได้รับ มีการเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้น ต้นทุนเงินทุนทางเศรษฐศาสตร์ถัวเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้น ส่วนต่างจึงเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นทั้งนี้ในช่วงเวลาดังกล่าวภาวะเศรษฐกิจตกต่ำ สหกรณ์ใช้เงินทุนภายในมากกว่า เงินทุนภายนอกในการลงทุนภายในสหกรณ์เพิ่มขึ้น การลงทุนภายนอกลดลงผลตอบแทนที่สหกรณ์ได้รับเพิ่มขึ้น และต้นทุนค่าเสียโอกาสที่นำมาใช้ในการวิเคราะห์อยู่ในอัตราที่ต่ำกว่าอัตรดอกเบี้ยรับ จากเงินให้กู้แก่สมาชิกของสหกรณ์ ปี 2543-2544 ปี 2543 - 2545 อัตราผลตอบแทนที่สหกรณ์ได้รับมีการเปลี่ยนแปลงลดลง ต้นทุนทางเศรษฐศาสตร์ ถัวเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักมีการเปลี่ยนแปลงลดลง ส่วนต่างจึงเปลี่ยนแปลงลดลง ในช่วงเวลาดังกล่าวภาวะเศรษฐกิจดีขึ้น สหกรณ์ใช้เงินทุนภายในมากกว่าเงินทุนภายนอกในการลงทุน ภายในสหกรณ์ลดลง การลงทุนภายนอกสหกรณ์เพิ่มขึ้นเนื่องจาก ผลตอบแทนที่สหกรณ์ได้รับจากการลงทุนภายนอก เพิ่มขึ้น และต้นทุนค่าเสียโอกาสที่นำมาใช้ในการวิเคราะห์อยู่ในอัตราที่ใกล้เคียงกับอัตรดอกเบี้ย จากเงินให้กู้แก่สมาชิกสหกรณ์

ตาราง 17 ส่วนต่างระหว่างอัตราผลตอบแทนจากการลงทุนรวมกับต้นทุนทางการเงินทางเศรษฐศาสตร์ตัวเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักของสหกรณ์การเกษตร

บางใหญ่ จำกัด ปี 2540 -2545

รายการ	2540	2541	2542	2543	2544	2545	หน่วย : ร้อยละ
อัตราผลตอบแทนเงินลงทุน	9.11	11.66 (2.55)	12.19 (0.53)	9.84 (-2.35)	7.32 (-2.52)	6.59 (-0.73)	
ต้นทุนเงินลงทุนทางเศรษฐศาสตร์ตัวเฉลี่ยถ่วงน้ำหนัก	6.84	8.31 (1.47)	8.46 (0.15)	6.42 (-2.04)	4.82 (-1.60)	4.02 (-0.80)	
ส่วนต่างระหว่างอัตราผลตอบแทนจากการลงทุนรวมกับต้นทุนเงินลงทุนทางเศรษฐศาสตร์ตัวเฉลี่ยถ่วงน้ำหนัก	2.27	3.35 (1.08)	3.37 (0.38)	3.42 (-0.31)	2.50 (-0.92)	2.57 (0.07)	

ที่มา : สหกรณ์การเกษตรบางใหญ่ จำกัด (2540-2545:15-23)

หมายเหตุ : ตัวเลขในวงเล็บหมายถึงร้อยละการเปลี่ยนแปลงจากปีก่อน

ประสิทธิภาพการใช้จ่ายเงินทุนในการลงทุนภายนอกและลงทุนภายในของสหกรณ์ การเกษตรบางใหญ่
จำกัด สันปี 2540 - 2545

[illegible]

บัญชีถัวเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักเนื่องจากใน ปี 2544 มีต้นทุนทางเศรษฐศาสตร์ถัวเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักร้อยละ 4.82 สูงกว่าต้นทุนเงินทุนทางบัญชีถัวเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักร้อยละ 4.32 ปี 2545 สหกรณ์มีส่วนต่างระหว่างอัตราผลตอบแทนจากเงินลงทุนรวมกับต้นทุนทางบัญชีถัวเฉลี่ยถ่วงน้ำหนัก ร้อยละ 3.42 มีส่วนต่างระหว่างอัตราผลตอบแทนจากเงินลงทุนรวมกับ ต้นทุนทางเศรษฐศาสตร์ถัวเฉลี่ยถ่วงน้ำหนัก ร้อยละ 2.57 ซึ่งต่ำกว่าส่วนต่างระหว่างอัตราผลตอบแทนจากเงินลงทุนรวมกับต้นทุนทางบัญชีถัวเฉลี่ยถ่วงน้ำหนัก เนื่องจากใน ปี 2545 มีต้นทุนทางเศรษฐศาสตร์ถัวเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักร้อยละ 4.02 สูงกว่าต้นทุนเงินทุนทางบัญชีถัวเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักร้อยละ 3.17 ปี 2544-2545 สหกรณ์มีต้นทุนทางเศรษฐศาสตร์ถัวเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักในอัตราที่สูงกว่า ต้นทุนทางบัญชีถัวเฉลี่ยถ่วงน้ำหนัก เพราะว่สหกรณ์มีต้นทุนเงินกู้ยืม ต้นทุนเงินรับฝากที่จ่ายดอกเบี้ยจ่ายเป็นต้นทุนจริงต่ำกว่าต้นทุนค่าเสียโอกาส

จะเห็นได้ว่า ส่วนต่างระหว่างผลตอบแทนจากเงินลงทุนกับต้นทุนเงินทุนทางเศรษฐศาสตร์ถัวเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักตั้งแต่ปี 2540 - 2545 ร้อยละ 2.27, 3.35, 3.73, 3.42, 2.50 และ 2.57 ตามลำดับ สูงกว่าอัตราดอกเบี้ยเงินฝากธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรและธนาคารอาคารสงเคราะห์ ที่สหกรณ์นำเงินไปฝากในปัจจุบันที่กำหนดไว้ในอัตราร้อยละ 1 ซึ่งแสดงว่าสหกรณ์มีประสิทธิภาพในการใช้เงินทุนสูง สามารถระดมเงินทุนและนำเงินไปลงทุนได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีกำไร ฉะนั้นการพิจารณาประสิทธิภาพการใช้เงินทุนของ สหกรณ์ จะต้องนำต้นทุนทางเศรษฐศาสตร์มาคิดด้วยเสมอ เพื่อจะได้ทราบส่วนต่างระหว่างอัตราผลตอบแทนจากการลงทุนกับต้นทุนเงินลงทุนที่แท้จริง เมื่อทราบส่วนต่างที่แท้จริงแล้วคณะกรรมการดำเนินการของ สหกรณ์สามารถนำข้อมูล ไปกำหนดนโยบายด้านการบริหารเงินทุนและนโยบายด้านการจัดการเงินทุนของ สหกรณ์ต่อไป

ตาราง 18 ประสิทธิภาพการใช้เงินทุนในการลงทุนภายนอกและลงทุนภายในของสหกรณ์การเกษตรบางใหญ่ จำกัด ตั้งแต่ปี 2540 -2545

รายการ	หน่วย : ร้อยละ				
	2540	2541	2542	2543	2544
ส่วนต่างระหว่างอัตราผลตอบแทนจากการลงทุนรวมกับ					
ต้นทุนเงินลงทุนทางบัญชีถัวเฉลี่ยถ่วงน้ำหนัก	2.04	2.50 (0.46)	2.99 (0.49)	3.26 (0.27)	3.00 (-0.26)
					3.42 (0.42)
ส่วนต่างระหว่างอัตราผลตอบแทนจากการลงทุนรวมกับ					
ต้นทุนเงินลงทุนทางเศรษฐศาสตร์ถัวเฉลี่ยถ่วงน้ำหนัก	2.27	3.35	3.73	3.42	2.50
					2.57
	(1.08)	(0.38)	(-0.31)	(-0.92)	(0.07)

ที่มา : สหกรณ์การเกษตรบางใหญ่ จำกัด (2540-2545: 15-23)
หมายเหตุ : คำนวณในวงเล็บหมายถึงร้อยละการเปลี่ยนแปลงจากปีก่อน

**ประสิทธิภาพการใช้เงินทุนในการลงทุนภายนอกและลงทุนภายในของสหกรณ์ การเกษตร
บางใหญ่ จำกัด ปี 2540 - 2545 รวม 6 ปี เฉลี่ยต่อปี**

ผลการศึกษาจากตาราง 19 พบว่าประสิทธิภาพการใช้เงินทุนในการลงทุนภายนอกและลงทุนภายในของสหกรณ์การเกษตรบางใหญ่ จำกัด ปี 2540-2545 รวม 6 ปีเฉลี่ยต่อปี สหกรณ์มีต้นทุนทางบัญชีถัวเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักที่จ่ายเป็นตัวเงินจริง เฉลี่ยร้อยละ 6.58 มีต้นทุนทางเศรษฐศาสตร์ถัวเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักซึ่งเป็นต้นทุนที่แท้จริงของสหกรณ์ เฉลี่ยร้อยละ 6.48 ซึ่งต้นทุนดังกล่าวเกิดขึ้นจากการที่สหกรณ์จัดหาเงินทุนจากภายนอกและภายในมาลงทุนภายนอกและภายใน สหกรณ์ได้รับผลตอบแทนจากการลงทุน เฉลี่ยร้อยละ 9.45 สหกรณ์จะได้รับส่วนต่างจากการลงทุน เฉลี่ยร้อยละ 2.97 เพื่อใช้ในการดำเนินงานและมีกำไร ซึ่งคุ้มค่ากับการลงทุนแสดงถึงประสิทธิภาพการใช้เงินทุนของสหกรณ์อยู่ในเกณฑ์ดี

จะเห็นได้ว่าส่วนต่างระหว่างอัตราผลตอบแทนจากการลงทุนกับต้นทุนทางเศรษฐศาสตร์ถัวเฉลี่ยถ่วงน้ำหนัก เฉลี่ยร้อยละ 2.97 ต่อปี สูงกว่าส่วนต่างระหว่างอัตราผลตอบแทนจากการลงทุนกับต้นทุนทางบัญชีถัวเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักเฉลี่ยร้อยละ 2.87 ต่อปี เพราะว่า สหกรณ์มีต้นทุนทางเศรษฐศาสตร์ถัวเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักเฉลี่ยร้อยละ 6.48 ต่ำกว่าต้นทุนทางบัญชีถัวเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักเฉลี่ยร้อยละ 6.58 แสดงให้เห็นว่าสหกรณ์สามารถระดมเงินทุนได้อย่างมีประสิทธิภาพเพราะต้นทุนที่แท้จริง ของสหกรณ์ต่ำกว่าต้นทุนที่จ่ายเป็นตัวเงินจริงไป ส่วนต่างระหว่างอัตราผลตอบแทน จากการลงทุนกับต้นทุนทางเศรษฐศาสตร์ถัวเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักเฉลี่ยร้อยละ 2.97 นี้สูงกว่าดอกเบี้ยเงินฝากธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร ที่สหกรณ์นำเงินไปฝากได้ที่กำหนดอัตราดอกเบี้ยเงินรับฝากธนาคารร้อยละ 1 แสดงว่า สหกรณ์สามารถระดมเงินทุนและนำเงินไปลงทุนได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีส่วนต่างที่จะใช้ในการดำเนินงานและมีกำไร ฉะนั้นการพิจารณาประสิทธิภาพการใช้เงินทุน ของสหกรณ์จะต้องนำต้นทุนทางเศรษฐศาสตร์มาคิดด้วยเสมอ เพื่อจะได้ทราบส่วนต่างระหว่างอัตราผลตอบแทนจากการลงทุนกับต้นทุนเงินลงทุนที่แท้จริง เมื่อทราบส่วนต่างที่แท้จริงแล้วคณะกรรมการดำเนินการของสหกรณ์สามารถนำข้อมูล ไปกำหนดนโยบายด้านการบริหารเงินทุนและนโยบายด้านการจัดการเงินทุนของ สหกรณ์ต่อไป

ตาราง 19 ประสิทธิภาพการใช้เงินทุนในการลงทุนภายนอกและลงทุนภายในของสหกรณ์การเกษตรบางใหญ่ จำกัด ปี 2540 - 2545

รวม 6 ปีเฉลี่ยต่อปี

รายการ	หน่วย : ร้อยละ					
	2540	2541	2542	2543	2544	เฉลี่ยต่อปี
ต้นทุนทางบัญชีด้วยถ่วงน้ำหนัก	7.07	9.16	9.20	6.58	4.32	3.17
อัตราผลตอบแทนเงินลงทุน	9.11	11.66	12.19	9.84	7.32	6.59
ส่วนต่างระหว่างอัตราผลตอบแทนจากการลงทุนกับต้นทุนทาง	2.04	2.50	2.99	3.26	3.00	3.42
บัญชีด้วยถ่วงน้ำหนัก						2.87
ต้นทุนทางเศรษฐศาสตร์ด้วยถ่วงน้ำหนัก	6.84	8.31	8.46	6.42	4.82	4.02
อัตราผลตอบแทนเงินลงทุน	9.11	11.66	12.19	9.84	7.32	6.59
ส่วนต่างระหว่างอัตราผลตอบแทนจากการลงทุนกับต้นทุน	2.27	3.35	3.73	3.42	2.50	2.57
ทางเศรษฐศาสตร์ด้วยถ่วงน้ำหนัก						2.97

ที่มา: สหกรณ์การเกษตรบางใหญ่ จำกัด (2540-2545: 15-23)

ตอนที่ 3 ทางเลือกของนโยบายด้านการจัดการเงินทุน (ฝ่ายจัดการ) และนโยบายด้านการบริหาร เงินทุน (ฝ่ายบริหาร) ของสหกรณ์การเกษตรบางใหญ่ จำกัด ในอนาคต

ทางเลือกของนโยบายด้านการจัดการเงินทุน (ฝ่ายจัดการ)

การเลือกทางเลือกของนโยบายด้านการจัดการเงินทุน (ฝ่ายจัดการ) พิจารณาทางเลือกโดยใช้ข้อมูลที่ได้ศึกษาประสิทธิภาพการใช้น้ำของสหกรณ์การเกษตรบางใหญ่ จำกัด พบว่า สหกรณ์มีประสิทธิภาพการใช้น้ำสูง เพราะมีส่วนต่างระหว่างอัตราผลตอบแทนจากการลงทุนกับต้นทุนทางเศรษฐศาสตร์ถั่วเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักสูงสุดร้อยละ 3.73 ค่าสุทธร้อยละ 2.27 เฉลี่ยต่อปีร้อยละ 2.97 เป็นส่วนต่างที่สหกรณ์นำมาใช้ในการดำเนินงานและมีกำไร เป็นผลจากการที่สหกรณ์จัดหาเงินทุนจากแหล่งเงินทุนภายนอกและแหล่งเงินทุนภายใน มีต้นทุนทางบัญชีถั่วเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักสูงสุดร้อยละ 9.20 ค่าสุทธร้อยละ 3.17 เฉลี่ยต่อปีร้อยละ 6.58 มีต้นทุนทางเศรษฐศาสตร์ถั่วเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักที่เป็นต้นทุนที่แท้จริงสูงสุดร้อยละ 8.46 ค่าสุทธร้อยละ 4.02 เฉลี่ยต่อปีร้อยละ 6.48 สหกรณ์นำเงินไปลงทุนได้รับผลตอบแทนจากเงินลงทุนสูงสุดร้อยละ 12.19 ค่าสุทธร้อยละ 6.59 เฉลี่ยต่อปีร้อยละ 9.45 ส่วนต่างที่ สหกรณ์ได้รับเฉลี่ยร้อยละ 2.97 เป็นส่วนต่างที่ สหกรณ์ใช้ในการดำเนินงาน และมีกำไรเป็นยอดที่สูงกว่าอัตราดอกเบี้ยเงินฝากธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร และธนาคารอาคารสงเคราะห์ที่กำหนดอัตราดอกเบี้ยเงินรับฝากธนาคารในปัจจุบันร้อยละ 1 ต่อปี การเลือกทางเลือกในการกำหนดนโยบายด้านการจัดการเงินทุน (ฝ่ายจัดการ) ในเรื่องการกำหนดอัตราดอกเบี้ยเงินรับฝาก และการควบคุมสินเชื่ออย่างมีประสิทธิภาพ เป้าหมายการให้สินเชื่อประจำปี เพื่อให้ สหกรณ์อยู่ในสภาพที่สามารถชำระหนี้ได้ มีปริมาณเงินทุนเพียงพอที่จะประกันการมีทรัพย์สินค้ำประกัน มีสภาพคล่องทางการเงินดี โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. นโยบายในเรื่องการกำหนดอัตราดอกเบี้ยเงินรับฝาก การพิจารณานโยบายด้านนี้จากข้อมูลที่ได้ศึกษาพบว่า สหกรณ์มีประสิทธิภาพการใช้น้ำสูง เงินทุนของ สหกรณ์มีอยู่มาก หากสหกรณ์กำหนดอัตราดอกเบี้ยเงินรับฝากแก่สมาชิก ในอัตราที่สูงกว่าดอกเบี้ยเงินฝากธนาคารพาณิชย์ กระแสเม็ดเงินจะไหลมาสู่สหกรณ์มากยิ่งขึ้น เนื่องจากสมาชิกจะได้รับผลตอบแทนสูงจากเงินออมของตน เงินในสหกรณ์จะยิ่งล้นระบบยิ่งขึ้น มีสภาพคล่องส่วนเกินมากยิ่งขึ้น ฉะนั้นการเลือกทางเลือก ของนโยบายควรพิจารณากำหนดนโยบายลดอัตราดอกเบี้ยเงินรับฝากให้ใกล้เคียงกับธนาคารอาจสูงกว่าธนาคารเล็กน้อย เพื่อเป็นแรงจูงใจให้สมาชิกนำเงินมาฝากไว้กับสหกรณ์ต่อไปซึ่งปัจจุบันจากการสัมภาษณ์ นางสุจิต อ่อนละออด ตำแหน่งผู้จัดการสหกรณ์ และนางอาภาภรณ์ เสนิงค์ ตำแหน่งเหรัญญิก พบว่าสหกรณ์ให้ดอกเบี้ยเงินรับฝากทุกประเภทแก่สมาชิกเฉลี่ยอัตราร้อยละ 2 ซึ่งสูงกว่าธนาคารพาณิชย์

2. นโยบายในการให้สินเชื่อ เพื่อการลงทุนในธุรกิจด้านอื่นนอกเหนือจากด้านการเกษตร การพิจารณานโยบายด้านนี้จากข้อมูลที่ได้ศึกษาพบว่า สหกรณ์มีประสิทธิภาพการใช้เงินทุนสูง เงินทุนของ สหกรณ์มีอยู่มากหากสหกรณ์ให้สินเชื่อเพื่อการลงทุนในธุรกิจด้านอื่น ซึ่งเป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ในข้อบังคับของสหกรณ์ โดยให้กู้ยืมในระยะสั้น ๆ และคิดดอกเบี้ยในอัตราที่ต่ำเพื่อเป็นแรงจูงใจให้สมาชิกกู้ยืมมากขึ้น ทั้งนี้ เงินทุนส่วนใหญ่เป็นเงินรับฝากจากสมาชิกต้นทุนจากการจัดหาเงินทุนจะต่ำ เพราะฉะนั้นทางเลือกนโยบายทางด้านการให้สินเชื่อแก่สมาชิกโดยคิดดอกเบี้ยในอัตราที่ต่ำจึงเป็นทางเลือกหนึ่งของนโยบายสหกรณ์

3. นโยบายในการขยายธุรกิจซื้อเพิ่มขึ้น การพิจารณาเลือกนโยบายด้านนี้จากข้อมูลที่ได้ศึกษาพบว่าสหกรณ์มีเงินต้นระบบ สหกรณ์ควรพิจารณาขยายธุรกิจซื้อ ที่สามารถให้ผลตอบแทนแก่สหกรณ์สูง ต้นทุนในการดำเนินการต่ำ โดยศึกษาความต้องการของตลาดหรือสมาชิก ที่จะมาซื้อสินค้าหรือรับบริการจากสหกรณ์ โดยใช้เงินที่มีอยู่ในเกิดประโยชน์สูงสุดต่อสหกรณ์และไม่เกิดความเสี่ยงในการดำเนินธุรกิจนั้น ซึ่งจากการสัมภาษณ์ นายผิน นุชมี ประธานกรรมการสหกรณ์ นางสุชี อ่อนละอ อตำแหน่ง ผู้จัดการสหกรณ์ นางอาภาภรณ์ เสนิงค์ ตำแหน่ง ทรัพย์พิณ พบว่าปัจจุบันสหกรณ์จัดหาเครื่องไฟฟ้ามาจำหน่ายให้แก่สมาชิกที่มีความต้องการซื้อ และยังมีการดำเนินการออกไปรับซื้อข้าวเปลือกจากสมาชิกมาขายให้แก่โรงสีใกล้สหกรณ์อีกด้วย

4. นโยบายการควบคุมสินเชื่ออย่างมีประสิทธิภาพ การพิจารณาเลือกนโยบายด้านนี้จากข้อมูลที่ได้ศึกษาพบว่า สหกรณ์มีประสิทธิภาพการใช้เงินทุนสูง การขยายธุรกิจสินเชื่อโดยง่าย เงินกู้ให้แก่สมาชิกเพิ่มขึ้น มีนโยบายในการติดตามหนี้ที่ถึงกำหนดชำระเพื่อให้สมาชิกชำระหนี้เป็นไปตามกำหนดเวลาที่กำหนดไว้ในสัญญาเงินกู้ สมาชิกที่ชำระหนี้ได้ตรงตามกำหนดเวลาโดยสม่ำเสมอจะได้รับการลดอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ จากการสอบถามทรัพย์พิณของสหกรณ์ทราบว่า ปัจจุบันสหกรณ์คิดดอกเบี้ยจากเงินให้สมาชิกกู้ยืมในอัตราร้อยละ 9 หากสมาชิกมาส่งชำระหนี้ตามกำหนดเวลา สหกรณ์มีนโยบายให้ส่วนลดดอกเบี้ยแก่สมาชิกอีกร้อยละ 2 และนโยบายให้เงินกู้แก่สมาชิกชั้นดีที่ไม่เคยผิดสัญญาการชำระหนี้ ในวงเงิน 1 ล้านบาท โดยต้องมีโฉนดที่ดินค้ำประกันระยะเวลาไม่เกิน 10 ปี เช่น กู้ไปทำกล้วยไม้ส่งต่างประเทศ เป็นต้น นอกจากนี้สหกรณ์ยังมีแผนการดำเนินการปล่อยสินเชื่อในอนาคต สหกรณ์จะปล่อยสินเชื่อให้ได้ 22 ล้านบาท ต่อปี และมีแผนในการติดตามหนี้อย่างสม่ำเสมออีกด้วย

ทางเลือกของนโยบายด้านการบริหารเงินทุน (ฝ่ายบริหาร)

การเลือกทางเลือกของนโยบายด้านการบริหารเงินทุน (ฝ่ายบริหาร) พิจารณาทางเลือกโดยใช้ข้อมูลที่ได้ศึกษาประสิทธิภาพการใช้เงินทุนของสหกรณ์การเกษตรบางใหญ่ จำกัด ซึ่งพบว่ามี

ประสิทธิภาพการใช้เงินทุนสูง ดังนั้นควรเพิ่มประสิทธิภาพจากการลงทุนภายนอกและภายในเพื่อลดความเสี่ยงในการลงทุนในระยะยาวของสหกรณ์ โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. นโยบายในการให้สหกรณ์อื่นกู้ยืมเงินในระยะสั้น สหกรณ์ที่เข้าร่วม กิจกรรมต้องยอมรับ กฎ กติกา อย่างเต็มที่ ยอมรับ ในอัตราดอกเบี้ย สมาชิกมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายในการดำเนินกิจการต่างๆ ของสหกรณ์ การนำเงินสภาพคล่องส่วนเกินไปให้สหกรณ์อื่นกู้ยืมเป็นวัตถุประสงค์ที่ได้กำหนดไว้ในข้อบังคับของสหกรณ์ ซึ่งในข้อบังคับเป็น กฎระเบียบที่ถูกกำหนดขึ้นโดยความยินยอมของสมาชิก ย่อมจะมีส่วนเกินในการจัดการ คือกำไรจากเงินให้กู้ฝ่ายบริหารจำเป็นต้องมีความรอบรู้ ความชำนาญ การศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลของสหกรณ์ผู้ขอกู้เงิน ประวัติ วิธีการดำเนินการ การบริหารงาน สหกรณ์ วิเคราะห์งบการเงินของสหกรณ์ หลักประกันเงินกู้ยืมที่เหมาะสม ความสามารถในการชำระหนี้คืนเป็นต้น

2. นโยบายในการลงทุนซื้อพันธบัตรรัฐบาล ตัวสัญญาใช้เงิน จากข้อมูลที่ได้ศึกษาพบว่าสหกรณ์มีประสิทธิภาพในการใช้เงินทุน เงินต้นระบบหาก สหกรณ์เลือกที่จะลงทุนในพันธบัตรรัฐบาล ตัวสัญญาใช้เงินของชุมนุมสหกรณ์ออมทรัพย์แห่งประเทศไทย จำกัดย่อมได้รับผลตอบแทนที่สูงกว่าการนำเงินฝากธนาคาร มีต้นทุนในการดำเนินการดังกล่าวต่ำ ไม่เกิดความเสี่ยงในการลงทุน

จากการสอบถามสัมภาษณ์นายผิน นุชมี ตำแหน่งประธานกรรมการสหกรณ์ นายอุทัย ท่วงขวัญ ตำแหน่งรองประธานสหกรณ์ นายสมทรง บัวแก้ว ตำแหน่งเลขานุการ และนางอาภาภรณ์ เสนิงวงศ์ ตำแหน่งเหรัญญิก ซึ่งเป็นคณะกรรมการดำเนินการในชุดปัจจุบัน มีการกำหนดนโยบายด้านการบริหารเงินทุนโดยสหกรณ์มิได้กู้ยืมเงินจากแหล่งเงินทุนภายนอก เนื่องจากสหกรณ์มีเงินทุนเพียงพอและเหลือ แต่ถ้าวินทุนไม่เพียงพอจริง ๆ สหกรณ์ได้มีนโยบายขอรับสินเชื่อในอนาคต โดยเปิดเครดิตเงินสดกับธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรในวงเงิน 34 ล้านบาท และเปิดเครดิตกับชุมนุมสหกรณ์นนทบุรี วงเงิน 10 ล้านบาท สามารถเบิกได้ทุกเวลาที่ต้องการซึ่งปัจจุบันเงินทุนสหกรณ์มีเพียงพอจึงไม่ได้พึ่งพาแหล่งเงินทุนภายนอกแต่อย่างใด คณะกรรมการดำเนินการของสหกรณ์มีการประชุมปรึกษาหารือเรื่องเงินทุนทุกครั้งที่มีการประชุม โดยมีการกำหนดนโยบายในการบริหารเงินทุนโดยถ้ามีเงินทุนเหลือมาก สหกรณ์จะให้สหกรณ์การเกษตรในจังหวัดนนทบุรีกู้ยืมในระยะสั้น ๆ โดยพิจารณาฐานะการเงินและผลการดำเนินงานของ สหกรณ์ ความสามารถในการชำระหนี้เป็นสำคัญ มีนโยบายให้ลงทุนในตัวสัญญาใช้เงินของชุมนุมสหกรณ์ออมทรัพย์แห่งประเทศไทย จำกัด และมีนโยบายให้เงินกู้แก่สมาชิกชั้นดีเพิ่มขึ้น โดยมีการจัดทำแผนการดำเนินการ 1 ปีจะปล่อยเงินกู้ในวงเงินให้กู้ 22 ล้านบาท นอกเหนือจากนี้ยังมีนโยบายในการให้เงินปันผลแก่สมาชิกเพิ่มขึ้น และให้เฉลี่ยคืนแก่สมาชิกที่ทำธุรกิจกับสหกรณ์เมื่อสหกรณ์

มีกำไรเพิ่มขึ้นอีกด้วย โดยพิจารณาถึงนโยบายการจ่ายเงินปันผลในอดีตเพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดนโยบายการจ่ายเงินปันผลในอนาคต และยังมีนโยบายในการวางแผนทางการเงินและการจัดทำงบประมาณเพื่อช่วยควบคุมการหมุนเวียนของเงิน และควบคุมการใช้ทรัพยากรให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่องการศึกษาประสิทธิภาพการใช้จ่ายเงินของสหกรณ์การเกษตรบางใหญ่ จำกัด อำเภอบางใหญ่ จังหวัดนนทบุรี กำหนดวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาแหล่งเงินทุนภายนอกและแหล่งเงินทุนภายใน ต้นทุนทางบัญชีและต้นทุนทางเศรษฐศาสตร์ของสหกรณ์การเกษตรบางใหญ่ จำกัด เพื่อศึกษาถึงประสิทธิภาพการใช้จ่ายเงินในการลงทุนภายนอกและลงทุนภายในของสหกรณ์การเกษตรบางใหญ่ จำกัด ในปีทางบัญชี 2540 -- 2545 และเพื่อศึกษาถึงทางเลือกของนโยบายการจัดการเงินทุน (ฝ่ายจัดการ) และนโยบายด้านการบริหารเงินทุน (ฝ่ายบริหาร) ของสหกรณ์การเกษตรบางใหญ่ จำกัด ในอนาคต

ผู้วิจัยได้ศึกษาข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) โดยศึกษาจากงบการเงินของสหกรณ์การเกษตรบางใหญ่ จำกัด ที่ได้รับการรับรองจากกรมตรวจบัญชีสหกรณ์และได้รับการอนุมัติจากที่ประชุมใหญ่สามัญประจำปีและรายงานผลการดำเนินงานของสหกรณ์ โดยรวบรวมงบการเงินย้อนหลัง 6 ปีคือปีทางบัญชี 2540 - 2545 การวิจัยครั้งนี้ได้วิเคราะห์ทั้งเชิงพรรณนา (descriptive method) และวิเคราะห์เชิงปริมาณ (quantitative method) เครื่องมือสถิติที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละ ค่าถัวเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักและเครื่องมือทางบัญชี คือการวิเคราะห์ต้นทุน อัตราผลตอบแทนจากเงินทุน (ทางด้านบัญชีและทางด้านเศรษฐศาสตร์) เพื่อศึกษาประสิทธิภาพการใช้จ่ายเงินของสหกรณ์การเกษตรบางใหญ่ จำกัด ช่วงปีทางบัญชี 2540 - 2545 รวม 6 ปี และนำข้อมูลการวิเคราะห์มานำเสนอแนวนโยบายการจัดการและการบริหารเงินทุนของสหกรณ์ในอนาคต

สรุปผลการวิจัย

การศึกษาประสิทธิภาพการใช้จ่ายเงิน ของสหกรณ์การเกษตรบางใหญ่ จำกัด อำเภอบางใหญ่ จังหวัดนนทบุรี โดยศึกษาจากงบการเงินของสหกรณ์ โดยรวบรวมเอกสารย้อนหลัง 6 ปีคือปีทางบัญชี 2540 - 2545 ผลการวิจัยพอสรุปได้ดังนี้

ศึกษาแหล่งเงินทุนภายนอกและแหล่งเงินทุนภายใน ต้นทุนทางบัญชีและต้นทุนทางเศรษฐศาสตร์ของสหกรณ์การเกษตรบางใหญ่ จำกัด ผลการศึกษาพอสรุปได้ดังนี้

แหล่งเงินทุนภายนอก

การศึกษาพบว่า สหกรณ์การเกษตรบางใหญ่ จำกัดจัดหาเงินทุนจากแหล่งเงินทุนภายนอกในปี 2540-2545 จำนวน 6 แหล่งคือ 1) ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร ซึ่งการกู้ยืมมีการเปลี่ยนแปลงลดลงระหว่าง ร้อยละ 5.88-85.02 2) ชุมชน สหกรณ์การเกษตร นนทบุรี จำกัด ซึ่งกู้ยืมในปี 2540 เพียงปีเดียว 3) กรมส่งเสริมสหกรณ์ 4) กองทุนพัฒนาสหกรณ์ 5) กองทุนสงเคราะห์เกษตรกร 6) กองทุนรวมเพื่อช่วยเหลือเกษตรกร การกู้ยืมจาก กรมส่งเสริมสหกรณ์ กองทุนพัฒนาสหกรณ์ กองทุนสงเคราะห์เกษตรกร กองทุนรวมเพื่อช่วยเหลือเกษตรกร มีการเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้น ร้อยละ 100 เป็นการกู้ยืมจากธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรมากที่สุด ส่วนกู้ยืมน้อยที่สุดคือกู้ยืมจากกองทุนรวมเพื่อช่วยเหลือเกษตรกรในโครงการสนับสนุนสินเชื่อในการจัดหาปุ๋ยเพื่อช่วยเหลือเกษตรกร สหกรณ์ได้กู้ยืมจากธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรเพื่อเป็นทุนให้สมาชิกกู้ยืม กู้ยืมจากชุมชนสหกรณ์การเกษตรนนทบุรี จำกัด เพื่อนำเงินไปเป็นทุนในการรวบรวมข้าวเปลือกจากสมาชิก ในโครงการเชื่อมโยงสินเชื่อเพื่อการผลิตข้าว สหกรณ์ ปีการผลิต 2539/2540 กู้ยืมจากกรมส่งเสริมสหกรณ์เพื่อดำเนินการตามโครงการปลูกผักโดยไม่ให้สมาชิกกู้ยืมเป็นทุนดำเนินการ ส่วนในปี 2542 - 2544 สหกรณ์กู้ยืมเงินจาก กองทุนสงเคราะห์เกษตรกรในโครงการเชื่อมโยงสินเชื่อเพื่อการผลิตและบริการตลาดข้าวสหกรณ์ปีการผลิต 2541/2542 ปีการผลิต 2542/2543 และ ปีการผลิต 2543/2544 เพื่อรวบรวมข้าวเปลือกจากสมาชิกสหกรณ์ ข้าวเปลือกที่รวบรวมตามโครงการดังกล่าวจะส่งให้สหกรณ์การเกษตรต่าง ๆ และโรงสีเอกชน ดำเนินการแปรสภาพและจำหน่ายตามแผนงานโครงการเชื่อมโยงสินเชื่อเพื่อการผลิตและบริการตลาดข้าวของ สหกรณ์ นอกจากนี้ สหกรณ์ยังกู้ยืมเงินจากกองทุนรวมเพื่อช่วยเหลือเกษตรกร ในโครงการสนับสนุนสินเชื่อในการจัดหาปุ๋ยและจัดหาวัสดุการเกษตร กู้ยืมจากกองทุนพัฒนาสหกรณ์เพื่อเป็นทุนในการพัฒนารูทกิจของ สหกรณ์ และในปี 2545 สหกรณ์กู้ยืมจากกรมส่งเสริมสหกรณ์เพียงแห่งเดียวเพื่อเป็นทุนให้สมาชิกกู้ยืม สรุปยอดรวมของแหล่งเงินทุนภายนอกทั้ง 6 แหล่ง มีการเปลี่ยนแปลงลดลงระหว่างร้อยละ 11.39 -73.70 ทั้งนี้เนื่องจาก สหกรณ์ลดปริมาณการกู้เงินจากแหล่งภายนอก เพราะ สหกรณ์ต้องการที่จะลดต้นทุนในการจ่ายดอกเบี้ยจ่ายเงินกู้ยืมให้น้อยลง โดยเร่งระดมเงินทุนจากการจัดหาเงินทุนจากแหล่งเงินทุนภายใน ซึ่งมีต้นทุนที่ต่ำกว่า ซึ่งเป็นการดีสำหรับสำหรับสหกรณ์ที่ไม่ต้องจ่ายดอกเบี้ยจ่ายเงินกู้ที่สูงทำให้ ต้นทุนลดค่าใช้จ่ายสหกรณ์จะลดลงกำไรจากการดำเนินงานจะสูงขึ้น

แหล่งเงินทุนภายใน

การศึกษาพบว่าสหกรณ์จัดหาเงินทุนจากแหล่งเงินทุนภายใน 4 แหล่ง คือ 1) เงินรับฝากจากสมาชิก 2) ทุนเรือนหุ้น 3) ทุนสำรอง 4) ทุนสะสมตามข้อบังคับและระเบียบอื่น ๆ เงินรับฝากจากสมาชิกจะมากที่สุดมีการเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นระหว่างร้อยละ 7.41 - 10.00 ทุนเรือนหุ้นมีการเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นระหว่างร้อยละ 4.25 - 20.55 ทุนสำรองมีการเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นระหว่างร้อยละ 8.78 - 19.66 ทุนสะสมตามข้อบังคับระเบียบอื่น ๆ มีการเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นระหว่างร้อยละ 12.03 - 117.73 สรุปยอดรวมแหล่งเงินทุนภายในทั้ง 4 แหล่ง มีการเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นร้อยละ 7.91 - 37.24 ทั้งนี้เนื่องจากสหกรณ์ให้ผลตอบแทนแก่สมาชิกที่นำเงินมาฝากที่สหกรณ์สูงกว่าดอกเบี้ยเงินฝากธนาคารปริมาณเงินรับฝากจึงสูงขึ้น ต้นทุนในการจ่ายดอกเบี้ยจ่ายเงินรับฝากจากสมาชิกต่ำกว่าดอกเบี้ยจ่ายเงินกู้ยืมซึ่งเป็นการดีสำหรับ สหกรณ์ และเงินทุนภายในส่วนหนึ่ง ของ สหกรณ์ไม่ต้องจ่ายเป็นต้นทุนจริงแต่เป็นต้นทุนค่าเสียโอกาสเช่น ทุนเรือนหุ้น ทุนสำรอง ทุนสะสมตามข้อบังคับและระเบียบอื่น ๆ ซึ่งจะต้องมีการคิดคำนวณเป็นต้นทุนทางเศรษฐศาสตร์ด้วยโดยถูกนำมาคิดเป็นต้นทุนเงินทุนของ สหกรณ์ทั้งหมด

แหล่งเงินทุนรวม

การศึกษาพบว่าขณะที่แหล่งเงินทุนภายนอกมีการเปลี่ยนแปลงลดลงระหว่างร้อยละ 11.39-73.70 แหล่งเงินทุนภายในกลับมีการเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นระหว่างร้อยละ 7.91-37.24 เนื่องจากการจัดหาเงินทุนจากแหล่งเงินทุนภายในสหกรณ์ต้องจ่ายผลตอบแทนแก่เจ้าของทุนน้อยกว่าการจัดหาเงินทุนจากแหล่งเงินทุนภายนอก เพราะฉะนั้นสหกรณ์จะรับภาระค่าใช้จ่ายที่เป็นต้นทุนในการจัดหาเงินทุนน้อยลง และส่วนหนึ่งของเงินทุนภายในไม่ต้องจ่ายต้นทุนเงินทุนที่เป็นต้นทุนจริงแต่เป็นต้นทุนค่าเสียโอกาส เช่น ทุนเรือนหุ้น ทุนสำรอง ทุนสะสมตามข้อบังคับและระเบียบอื่น ๆ จะต้องคิดคำนวณเป็นต้นทุนทางเศรษฐศาสตร์ด้วยโดยจะถูกนำมาคิดเป็นต้นทุนของ สหกรณ์เพื่อใช้เป็นต้นทุนทางการเงินทั้งหมดของสหกรณ์ และหาก สหกรณ์นำเงินทุนเหล่านี้ไปลงทุนได้หมดผลตอบแทนที่สหกรณ์ได้รับจะทำให้ สหกรณ์มีสภาพคล่องทางการเงิน มีทุนหมุนเวียนเพิ่มขึ้นย่อมจะเป็นผลดีต่อสหกรณ์ จะเห็นได้ว่ายอดรวมของแหล่งที่มาของเงินทุนรวมมีการเปลี่ยนแปลงเพิ่มระหว่างร้อยละ 0.71 - 40.38 เนื่องจากปริมาณเงินรับฝากจากสมาชิกเพิ่มขึ้น หากสหกรณ์สามารถนำเงินทุนที่จัดหามาได้ไปลงทุนได้รับผลตอบแทนกลับคืนมาย่อมจะมีเงินทุนหมุนเวียนในการดำเนินธุรกิจของ สหกรณ์ให้เจริญก้าวหน้าต่อไป

ต้นทุนทางบัญชี

การศึกษาพบว่า สหกรณ์มีต้นทุนทางบัญชีที่เกิดจากการจ่ายดอกเบี้ยจ่ายเงินกู้ยืมและดอกเบี้ยจ่ายเงินรับฝากที่จ่ายเป็นต้นทุนจริงจากการจัดหาเงินทุนมาใช้หมุนเวียนในธุรกิจของสหกรณ์ โดยเฉพาะธุรกิจการให้สินเชื่อแก่สมาชิก มีดอกเบี้ยจ่ายที่จ่ายให้แก่ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร กรมส่งเสริมสหกรณ์ กองทุนรวมเพื่อช่วยเหลือเกษตรกรในโครงการสนับสนุนสินเชื่อในการจัดหาปุ๋ยและจัดหาวัสดุการเกษตรและ สมาชิกที่นำเงินมาฝากไว้ที่สหกรณ์ ดอกเบี้ยจ่ายเงินกู้ยืมมีการเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นในระหว่างปี 2540-2541 ร้อยละ 5.81 และเปลี่ยนแปลงลดลงระหว่างปี 2542-2544 ร้อยละ 1.28-83.48 พบว่าดอกเบี้ยจ่ายเงินรับฝากจากสมาชิก มีการเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้น ปี 2540-2543 ระหว่างร้อยละ 23.38-69.60 และมีการเปลี่ยนแปลงลดลงในระหว่างปี 2544-2545 ระหว่างร้อยละ 2.60-22.05 ดอกเบี้ยจ่ายรวมมีการเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นในปี 2540-2542 ระหว่างร้อยละ 5.98-24.65 เนื่องจากสหกรณ์จ่ายดอกเบี้ยจ่ายเงินกู้ยืมสูง และจ่ายดอกเบี้ยจ่ายเงินรับฝากในปริมาณที่เพิ่มขึ้น ปี 2543-2545 มีการเปลี่ยนแปลงลดลงระหว่างร้อยละ 23.42-26.41 เพราะสหกรณ์ลดการกู้ยืมจากภายนอกลดดอกเบี้ยจ่ายเงินรับฝากจากสมาชิก

ต้นทุนเงินกู้ยืม

การศึกษาพบว่าสหกรณ์มีต้นทุนเงินกู้ยืม สูงสุดร้อยละ 12.80 ต่ำสุดร้อยละ 2.73 มีการเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นปี 2540-2542 ระหว่างร้อยละ 1.51 - 3.52 เนื่องจากสหกรณ์จ่ายดอกเบี้ยเงินกู้ยืมให้ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรเพิ่มขึ้น ส่วนปี 2543-2544 มีการเปลี่ยนแปลงลดลงระหว่าง ร้อยละ 3.67-6.40 ทั้งนี้เนื่องจาก ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรลดดอกเบี้ยเงินกู้ยืมเพิ่มขึ้นต้นทุนเงินกู้ยืมของ สหกรณ์จึงมีการเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นด้วย และสหกรณ์กู้ยืมจากกองทุนพัฒนาสหกรณ์ กองทุนสงเคราะห์เกษตรกร กองทุนรวมเพื่อช่วยเหลือเกษตรกร ซึ่งเป็นกองทุนของรัฐบาลโดยผ่านกรมส่งเสริม สหกรณ์ การกู้ยืมดังกล่าวมีปริมาณเงินกู้ยืมลดลง ต้นทุนเงินกู้ยืมจึงมีการเปลี่ยนแปลงลดลง

ต้นทุนเงินรับฝาก

การศึกษาพบว่าสหกรณ์มีต้นทุนเงินรับฝาก สูงสุดร้อยละ 8.98 ต่ำสุดร้อยละ 3.24 มีการเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นจากปี 2540 ถึงปี 2541 ร้อยละ 3.15 เนื่องจากสหกรณ์จ่ายดอกเบี้ยจ่ายเงินรับฝากเพิ่มขึ้น ส่วนปี 2542-2545 มีการเปลี่ยนแปลงลดลงระหว่าง ร้อยละ 0.77- 1.23

ทั้งนี้เนื่องจาก ดันทุนเงินรับฝากมีการเปลี่ยนแปลงลดลงทั้ง ๆ ที่มีปริมาณเงินรับฝากจากสมาชิกเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้เนื่องจาก สหกรณ์ลดอัตราดอกเบี้ยจ่ายเงินรับฝากจากสมาชิก

รวมเงินรับฝากและเงินกู้ยืม

การศึกษาพบว่าเงินรับฝากและเงินกู้ยืม (เงินทุน) มีการเปลี่ยนแปลงลดลงระหว่างปี 2540-2541 ร้อยละ 3.72 และมีสัดส่วนเงินรับฝาก 0.36 และ 0.41 น้อยกว่าสัดส่วนเงินกู้ยืม 0.64 และ 0.59 เพราะปริมาณเงินรับฝากน้อย และปริมาณเงินกู้ยืมลดลง ส่วนการเปลี่ยนแปลงปี 2542 -2545 มีการเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นระหว่างร้อยละ 0.28- 17.22 มีสัดส่วนเงินรับฝาก 0.60 0.82, 0.91 และ 0.98 สูงกว่าสัดส่วนเงินกู้ยืม 0.40, 0.18, 0.09 และ 0.02 เพราะปริมาณเงินรับฝากเพิ่มขึ้น ปริมาณเงินกู้ยืมลดลง

ดันทุนเงินทุนถัวเฉลี่ยถ่วงน้ำหนัก (ดันทุนทางบัญชีถัวเฉลี่ยถ่วงน้ำหนัก)

การศึกษาพบว่า สัดส่วนเงินรับฝากและสัดส่วนเงินกู้ยืม ดันทุนเงินรับฝากและดันทุนเงินกู้ยืมมีขนาดไม่เท่ากัน การพิจารณาถึงดันทุนทางบัญชีที่สหกรณ์จ่ายเป็นตัวแทนจริงไปให้แก่เจ้าของทุนจึงต้องใช้วิธีถัวเฉลี่ยถ่วงน้ำหนัก ดันทุนเงินทุนถัวเฉลี่ยถ่วงน้ำหนัก (ดันทุนทางบัญชีถัวเฉลี่ยถ่วงน้ำหนัก) ของสหกรณ์สูงสุดร้อยละ 9.20 ต่ำสุดร้อยละ 3.17 มีการเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นในปี 2540-2542 ระหว่างร้อยละ 0.04-2.09 เพราะปริมาณเงินกู้ยืมและดันทุนเงินกู้ยืมสูงขึ้นและเปลี่ยนแปลงลดลงในปี 2543-2545 ระหว่างร้อยละ 1.15-2.62 เพราะปริมาณเงินกู้ยืมลดลง และปริมาณเงินรับฝากเพิ่มขึ้นในขณะที่ดันทุนเงินรับฝากลดลง

เงินทุนภายนอกและเงินทุนภายในที่นำไปลงทุน

การศึกษาพบว่า สหกรณ์มีเงินทุนภายนอกจากการกู้ยืมเงินจากแหล่งเงินทุนภายนอก มีเงินทุนภายในจากการรับฝากเงินจากสมาชิกและเงินทุนที่เป็นทุนของสหกรณ์ เช่น ทุนเรือนหุ้น ทุนสำรอง ทุนสะสมตามข้อบังคับและระเบียบอื่น ๆ ที่นำไปลงทุนก่อให้เกิดรายได้ เมื่อรวมเงินทุนภายนอกและภายในและภายในที่นำไปลงทุนพบว่ามีการเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นสูงสุดในปี 2544 ร้อยละ 21.72 และลดลงต่ำสุดในปี 2545 ร้อยละ 0.08 ทั้งนี้เนื่องจากการกู้ยืมเงินลดลงเร่งระดมเงินรับฝากจากสมาชิกเพิ่มขึ้นเงินทุนที่เป็นทุนของสหกรณ์นำมาลงทุนเพิ่มขึ้น

สัดส่วนเงินรับฝากและเงินกู้ยืมต่อยอดรวมเงินทุนที่นำไปลงทุน

การศึกษาพบว่าสัดส่วนเงินทุนระหว่างเงินรับฝากและเงินกู้ยืมต่อยอดรวมเงินทุนที่นำไปลงทุนสูงสุดอยู่ที่ 0.79 ต่ำสุดอยู่ที่ 0.70 สัดส่วนเงินทุนภายในที่เป็นทุนของสหกรณ์ที่นำไปลงทุนต่อยอดรวมเงินทุนที่นำไปลงทุนสูงสุดอยู่ที่ 0.30 ต่ำสุดอยู่ที่ 0.21 ทั้งนี้เนื่องจากเงินทุนที่สหกรณ์นำไปลงทุนในเงินสด เงินฝากธนาคาร เงินฝากสหกรณ์อื่น ลูกหนี้เงินให้กู้ยืมแก่สมาชิก ตัวสัญญาใช้เงิน หุ่นที่ไม่อยู่ในความต้องการของตลาด ส่วนใหญ่สหกรณ์จะใช้เงินทุนที่จัดหาจากเงินรับฝากและเงินกู้ยืมในสัดส่วนที่มากกว่านำเงินของสหกรณ์ที่เป็นเงินทุนภายในไปลงทุน

ต้นทุนเงินทุนทางเศรษฐศาสตร์ถัวเฉลี่ยถ่วงน้ำหนัก

การศึกษาพบว่า เงินทุนที่สหกรณ์นำไปลงทุนนั้นมีเงินทุนภายนอก เช่น เงินกู้ยืมจากแหล่งเงินทุนภายนอก และยังมีเงินทุนภายใน เช่น เงินรับฝากจากสมาชิก ที่สหกรณ์จะต้องจ่ายผลตอบแทนเป็นต้นทุนจริง แต่ขณะเดียวกันเงินทุนภายในอีกส่วนหนึ่งเช่น ทุนเรือนหุ้น ทุนสะสมตามข้อบังคับและระเบียบอื่น ๆ ทุนสำรอง สหกรณ์ไม่ต้องจ่ายผลตอบแทนแก่เจ้าของทุน เนื่องจากเป็นเงินทุนที่สหกรณ์ใช้ในการดำเนินงาน การวิจัยครั้งนี้กำหนดให้ต้นทุนค่าเสียโอกาสร้อยละ 6 เพื่อใช้ในการคำนวณต้นทุนที่แท้จริงของสหกรณ์ ปี 2540-2545 มีต้นทุนเงินทุนทางเศรษฐศาสตร์ถัวเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักร้อยละ 6.84, 8.31, 8.46, 6.42, 4.82 และ 4.02 จะเห็นได้ว่าสหกรณ์มีต้นทุนทางเศรษฐศาสตร์ถัวเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักอยู่ระหว่างร้อยละ 4.02-8.46

การลงทุนภายนอก

การศึกษาพบว่าสหกรณ์นำเงินทุนไปลงทุนภายนอก ในเงินฝากธนาคาร เงินฝากสหกรณ์อื่น ตัวสัญญาใช้เงิน หุ่นที่ไม่อยู่ในความต้องการของตลาด สูงสุดในปี 2545 มูลค่า 26,983,778.74 บาท ต่ำสุดในปี 2542 มูลค่า 5,224,727.72 บาท มีการเปลี่ยนแปลงลดลงในปี 2540-2542 ระหว่างร้อยละ 13.26-26.63 เพราะการลงทุนภายนอกลดลง ลงทุนในลูกหนี้เงินกู้เพิ่มขึ้น ปี 2543-2545 มีการเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นระหว่างร้อยละ 25.98-189.39 เพราะลงทุนภายนอกปริมาณที่มากขึ้น เงินต้นระบบในปี 2544 สหกรณ์นำเงินไปฝากธนาคารเป็นจำนวนมาก

การลงทุนภายใน

การศึกษาพบว่าสหกรณ์นำเงินทุนไปลงทุน ตั้งแต่ ปี 2540 – 2543 การลงทุนในลูกหนี้-สุทธิ มีการเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นระหว่างร้อยละ 2.27-6.49 เพราะ สหกรณ์ลงทุนในลูกหนี้ใน

ปริมาณที่เพิ่มขึ้น ปี 2544-2545 ลงทุนในลูกหนี้ - สุทธิ มีการเปลี่ยนแปลงลดลงระหว่างร้อยละ 1.39 - 10.63 เนื่องจากลงทุนในลูกหนี้ที่น้อยลง ปริมาณลูกหนี้เงินกู้-สุทธิลดลง

การลงทุนรวมของสหกรณ์การเกษตรบางใหญ่ จำกัด

การศึกษาพบว่าสหกรณ์นำเงินไปลงทุนภายนอกและภายใน โดยในปี 2544 มีเงินลงทุนรวมสูงสุดมูลค่า 74,362,394.61 บาท ปี 2540 มีเงินลงทุนรวมต่ำสุดมูลค่า 54,243,691.11 บาท การลงทุนรวมในปี 2541 - 2544 มีการเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นจากปีก่อนระหว่างร้อยละ 3.73-21.72 เพราะสหกรณ์นำเงินไปลงทุนในเงินฝากธนาคารมากเงินต้นระบบ ในปี 2542 และ 2545 มีการเปลี่ยนแปลงลดลงจากปีก่อนระหว่างร้อยละ 0.08-0.40 การลงทุนในเงินฝากธนาคารลดลงจากปี 2541 และการลงทุนในลูกหนี้เงินให้กู้ยืมแก่สมาชิกลดลงจากปี 2544

ผลตอบแทนจากการลงทุนภายนอกและผลตอบแทนการลงทุนภายในและอัตราผลตอบแทนเงินลงทุนของสหกรณ์การเกษตรบางใหญ่ จำกัด

การศึกษาพบว่า สหกรณ์ได้รับผลตอบแทนจากการลงทุนภายนอก 5 แหล่ง คือ 1) ดอกเบี้ยเงินฝากธนาคารพาณิชย์ 2) ดอกเบี้ยเงินฝากชุมนุมสหกรณ์นนทบุรี จำกัด 3) ดอกเบี้ยรับจากการลงทุนในตั๋วสัญญาใช้เงิน ของชุมนุมสหกรณ์ออมทรัพย์แห่งประเทศไทย จำกัด 4) ดอกเบี้ยรับชดเชยจากรัฐบาลค้ำรับซึ่งสหกรณ์จะได้ดอกเบี้ยชดเชยจากรัฐบาลร้อยละ 3 จากการที่ สหกรณ์ลดดอกเบี้ยให้แก่สมาชิกที่เข้าร่วมโครงการลดภาระหนี้ของรัฐบาลนำเงินมาชำระหนี้ที่มีอยู่ให้แก่สหกรณ์ในอัตราร้อยละ 3 เช่นกัน สหกรณ์จะได้รับดอกเบี้ยรับชดเชยจากรัฐบาลเมื่อเงินของสหกรณ์ได้รับการรับรองจากผู้สอบบัญชีสหกรณ์ จากกรมตรวจบัญชีสหกรณ์เรียบร้อยแล้ว 5) ผลตอบแทนจากการลงทุนถือหุ้น ซึ่งเป็นหุ้นที่ไม่อยู่ในความต้องการของตลาด นอกจากนี้พบว่าสหกรณ์ได้รับผลตอบแทนจากการลงทุนภายในจากดอกเบี้ยรับจากเงินให้กู้ยืมที่ได้รับมาเป็นตัวเงินจริง และดอกเบี้ยรับจากเงินให้กู้ยืมค้ำรับซึ่งเป็นตัวเลขทางบัญชีที่สหกรณ์จะได้รับซึ่งแสดงในงบการเงินของสหกรณ์ โดยในปี 2540 สหกรณ์ได้รับผลตอบแทนจากการลงทุนรวมมูลค่า 4,942,010.75 บาท คิดเป็นอัตราผลตอบแทนเงินลงทุนที่ได้รับร้อยละ 9.11 ปี 2541 ได้รับผลตอบแทนจากการลงทุนรวมมูลค่า 6,560,125.73 บาท คิดเป็นอัตราผลตอบแทนเงินลงทุนที่ได้รับร้อยละ 11.66 ปี 2542 ได้รับผลตอบแทนจากการลงทุนภายนอก รวมมูลค่า 6,831,449.19 บาท คิดเป็นอัตราผลตอบแทนเงินลงทุนที่ได้รับร้อยละ 12.19 ปี 2543 ได้รับผลตอบแทนจากการลงทุน รวมมูลค่า 6,016,066.33 บาท คิดเป็นอัตราผลตอบแทนเงินลงทุนที่ได้รับร้อยละ 9.84 ปี 2544 ได้รับผลตอบแทนจากการลงทุนภายใน รวม

มูลค่า 5,442,494.99 บาท คิดเป็นอัตราผลตอบแทนเงินลงทุนที่ได้รับร้อยละ 7.32 ปี 2545 ได้รับผลตอบแทนจากการลงทุน รวมมูลค่า 4,897,324.33 บาท คิดเป็นอัตราผลตอบแทนเงินลงทุนที่ได้รับร้อยละ 6.59 จะเห็นได้ว่าผลตอบแทนเงินลงทุนของ สหกรณ์ตั้งแต่ปี 2540-2542 มีการเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นปีต่อปีระหว่างอัตราร้อยละ 4.14-31.74 ปี 2543 - 2545 มีการเปลี่ยนแปลงลดลงปีต่อปีในอัตราร้อยละ 9.53-11.93 สังเกตได้ว่าเริ่มลดลงตั้งแต่ปี 2543 เป็นต้นไป เนื่องจากรณการพาณิชย์ลดดอกเบี้ยเงินรับฝาก สหกรณ์ลดอัตรดอกเบี้ยเงินกู้ให้แก่สมาชิก โดย สหกรณ์มีอัตราผลตอบแทนเงินลงทุนตั้งแต่ปี 2540-2545 ในอัตราร้อยละ 9.11, 11.66, 12.19, 9.84 , 7.32 และ 6.59 ตามลำดับ ซึ่งอัตราผลตอบแทนสูงสุดที่ สหกรณ์ได้รับอยู่ในปี 2542 ในอัตราร้อยละ 12.19 อัตราต่ำสุดที่ สหกรณ์ได้รับอยู่ในปี 2545 ในอัตราร้อยละ 6.59

ส่วนต่างระหว่าง ผลตอบแทนจากเงินลงทุนรวม กับ ต้นทุนทางบัญชีถัวเฉลี่ยถ่วงน้ำหนัก

การศึกษาพบว่า ส่วนต่างระหว่างอัตราผลตอบแทนจากเงินลงทุนกับต้นทุนทางบัญชี ถัวเฉลี่ยถ่วงน้ำหนัก โดยปี 2540-2545 มีส่วนต่างร้อยละ 2.04 , 2.50, 2.99 , 3.26 , 3.00 และ 3.42 ตามลำดับ สังเกตได้ว่าปี 2545 มีส่วนต่างมากที่สุดร้อยละ 3.42 ปี 2540 มีส่วนต่างต่ำที่สุดร้อยละ 2.04 ซึ่งส่วนต่างมากที่สุดร้อยละ 3.42 แสดงว่าการบริหารจัดการเงินทุนของสหกรณ์มีการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ สหกรณ์มีกำไรจากการลงทุนค้ำหนุนที่จัดการลงทุนไปและ สหกรณ์ช่วยเหลือสมาชิกโดยคิลดอกเบี้ยเงินกู้จากสมาชิกในอัตราที่ต่ำ และให้อัตรดอกเบี้ยจ่ายเงินรับฝากแก่สมาชิกในอัตราที่สูงกว่าธนาคารพาณิชย์เป็นต้น จะเห็นได้ว่าส่วนต่างระหว่างผลตอบแทนจากเงินลงทุนรวมกับต้นทุนทางบัญชีถัวเฉลี่ยถ่วงน้ำหนัก มีการเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นในระหว่างร้อยละ 0.27-0.49 เพราะอัตราผลตอบแทนเงินลงทุนเพิ่มขึ้น และลดลงร้อยละ 0.26 เพราะอัตราผลตอบแทนเงินลงทุนลดลงและต้นทุนทางบัญชีถัวเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักลดลงจากปีก่อน

ส่วนต่างระหว่างอัตราผลตอบแทนจากเงินลงทุนรวม กับ ต้นทุนทางเศรษฐศาสตร์ถัวเฉลี่ยถ่วงน้ำหนัก

การศึกษาพบว่า ส่วนต่างระหว่างอัตราผลตอบแทนจากเงินลงทุนกับต้นทุนทางเศรษฐศาสตร์ถัวเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักสูงสุดในปี 2542 ร้อยละ 3.73 ต่ำสุดในปี 2540 ร้อยละ 2.27 พบว่าส่วนต่างดังกล่าวมีการเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นจากปีก่อนในปี 2540, 2541, 2542 และ 2545 ระหว่างร้อยละ 0.07-1.08 เพราะอัตราผลตอบแทนเงินลงทุนเพิ่มขึ้น ส่วนปี 2543-2544 มีการเปลี่ยนแปลงลดลงจากปีก่อนระหว่างร้อยละ 0.31-0.92 เพราะอัตราผลตอบแทนเงินลงทุนลดลงและต้นทุนทางเศรษฐศาสตร์ถัวเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักลดลงจากปีก่อน การบริหารจัดการเงินทุนของ

สหกรณ์มีการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ เนื่องจากสหกรณ์มีกำไรจากการลงทุนดังกล่าวและ
กลุ่มทุนที่ได้จัดการลงทุนไปและสหกรณ์ช่วยเหลือสมาชิกโดยคีดอกเบี้ยเงินกู้จากสมาชิกในอัตราที่
ต่ำ และให้อัตรากอเบี้ยจ่ายเงินรับฝากแก่สมาชิกในอัตราที่สูงกว่าธนาคารพาณิชย์เป็นต้น

ประสิทธิภาพการใช้เงินทุนในการลงทุนภายนอกและลงทุนภายในของสหกรณ์การเกษตรบางใหญ่ จำกัด ปี 2540 - 2545

การศึกษาพบว่า ส่วนต่างระหว่างต้นทุนเงินทุนถัวเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักกับผลตอบแทน
เงินลงทุนจะแสดงประสิทธิภาพการใช้เงินทุนของสหกรณ์ พบว่าปี 2540 - 2543 สหกรณ์มีส่วน
ต่างระหว่างอัตราผลตอบแทนจากเงินลงทุนรวม กับ ต้นทุนทางบัญชีถัวเฉลี่ยถ่วงน้ำหนัก ร้อย
ละ 2.04, 2.50, 2.99 และ 3.26 ตามลำดับ ส่วนต่างระหว่างอัตราผลตอบแทนจากเงินลงทุนรวม
กับ ต้นทุนทางเศรษฐศาสตร์ถัวเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักร้อยละ 2.27, 3.35, 3.73 และ 3.42 ตามลำดับ สูง
กว่าส่วนต่างระหว่างอัตราผลตอบแทนจากเงินลงทุนรวม กับ ต้นทุนทางบัญชีถัวเฉลี่ยถ่วงน้ำหนัก
เนื่องจากในปี 2540 - 2543 สหกรณ์มีต้นทุนทางเศรษฐศาสตร์ถัวเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักในอัตราที่ต่ำ
กว่าต้นทุนทางบัญชีถัวเฉลี่ยถ่วงน้ำหนัก เพราะว่าสหกรณ์มีต้นทุนเงินกู้ยืม ต้นทุนเงินรับฝากที่
จ่ายดอกเบี้ยจ่ายเป็นต้นทุนจริงสูงกว่าต้นทุนค่าเสียโอกาส ต่อมาในปี 2544 - 2545 สหกรณ์มี
ส่วนต่างระหว่างอัตราผลตอบแทนจากเงินลงทุนรวม กับ ต้นทุนทางบัญชีถัวเฉลี่ยถ่วงน้ำหนัก
ร้อยละ 3.00 และ 3.42 ตามลำดับ มีส่วนต่างระหว่างอัตราผลตอบแทนจากเงินลงทุนรวม กับ
ต้นทุนทางเศรษฐศาสตร์ถัวเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักร้อยละ 2.50 และ 2.57 ตามลำดับ ต่ำกว่าส่วนต่าง
ระหว่างผลตอบแทนจากเงินลงทุนรวมกับต้นทุนทางบัญชีถัวเฉลี่ยถ่วงน้ำหนัก เนื่องจากในปี
2544 - 2545 สหกรณ์ต้นทุนทางเศรษฐศาสตร์ถัวเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักสูงกว่าต้นทุนทางบัญชีถัวเฉลี่ย
ถ่วงน้ำหนัก เพราะว่า สหกรณ์มีต้นทุนเงินกู้ยืม ต้นทุนเงินรับฝากที่จ่ายดอกเบี้ยจ่ายเป็นต้นทุนจริง
ต่ำกว่าต้นทุนค่าเสียโอกาส

สรุปแล้วจะเห็นได้ว่าส่วนต่างระหว่างผลตอบแทนจากเงินลงทุนกับต้นทุนเงินทุน
ทางเศรษฐศาสตร์ถัวเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักตั้งแต่ปี 2540 - 2545 ร้อยละ 2.27, 3.35, 3.73, 3.42, 2.50 และ
2.57 ตามลำดับสูงกว่าอัตราดอกเบี้ยเงินฝากธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรและ
ธนาคารอาคารสงเคราะห์ ที่ สหกรณ์นำเงินไปฝากในปัจจุบันที่กำหนดไว้ในอัตราร้อยละ 1 ซึ่ง
แสดงว่าสหกรณ์มีประสิทธิภาพในการใช้เงินทุนสูง สามารถระดมเงินทุนและนำเงินไปลงทุนได้
อย่างมีประสิทธิภาพ มีกำไร ฉะนั้นการพิจารณาประสิทธิภาพการใช้เงินทุนของ สหกรณ์จะต้องนำ
ต้นทุนทางเศรษฐศาสตร์มาคิดด้วยเสมอ เพื่อจะได้ทราบส่วนต่างระหว่างอัตราผลตอบแทนจากการ

ลงทุนกับต้นทุนเงินลงทุนที่แท้จริง เมื่อทราบส่วนต่างที่แท้จริงแล้วคณะกรรมการดำเนินการของ สหกรณ์สามารถนำข้อมูลไปกำหนดนโยบายด้านการบริหารเงินทุนและนโยบายด้านการจัดการ เงินทุนของ สหกรณ์ต่อไป

ประสิทธิภาพการใช้เงินทุนในการลงทุนภายนอกและลงทุนภายในของสหกรณ์การเกษตรบางใหญ่ จำกัด ปี 2540 - 2545 รวม 6 ปี เฉลี่ยต่อปี

การศึกษา พบว่าประสิทธิภาพการใช้เงินทุนในการลงทุนภายนอกและลงทุนภายใน ของ สหกรณ์การเกษตรบางใหญ่ จำกัด ปี 2540-2545 รวม 6 ปีเฉลี่ยต่อปี สหกรณ์มีต้นทุนทาง บัญชีถัวเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักที่จ่ายเป็นต้นทุนจริง เฉลี่ยร้อยละ 6.58 มีต้นทุนทางเศรษฐศาสตร์ถัวเฉลี่ย ถ่วงน้ำหนักซึ่งเป็นต้นทุนที่แท้จริงของสหกรณ์ เฉลี่ยร้อยละ 6.48 ซึ่งต้นทุนดังกล่าวเกิดขึ้นจาก การที่สหกรณ์จัดหาเงินทุนจากภายนอกและภายในมาลงทุนภายนอกและภายใน สหกรณ์ได้รับ ผลตอบแทนจากการลงทุน เฉลี่ยร้อยละ 9.45 สหกรณ์จะได้รับส่วนต่างจากการลงทุน เฉลี่ยร้อยละ 2.97 เพื่อใช้ในการดำเนินการและมีกำไร ซึ่งคุ้มค่ากับการลงทุนแสดงถึงประสิทธิภาพการใช้ เงินทุนของสหกรณ์อยู่ในเกณฑ์ดี

สรุปแล้วส่วนต่างระหว่างอัตราผลตอบแทนจากการลงทุนกับต้นทุนทาง เศรษฐศาสตร์ถัวเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักเฉลี่ยร้อยละ 2.97 ต่อปี สูงกว่าส่วนต่างระหว่างอัตรา ผลตอบแทนจากการลงทุนกับต้นทุนทางบัญชีถัวเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักเฉลี่ยร้อยละ 2.87 ต่อปี เพราะว่า สหกรณ์มีต้นทุนทางเศรษฐศาสตร์ถัวเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักเฉลี่ยร้อยละ 6.48 ต่ำกว่าต้นทุนทางบัญชี ถัวเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักเฉลี่ยร้อยละ 6.58 แสดงให้เห็นว่าสหกรณ์สามารถระดมเงินทุนได้อย่างมี ประสิทธิภาพเพราะต้นทุนที่แท้จริงของสหกรณ์ต่ำกว่าต้นทุนที่จ่ายเป็นต้นทุนจริงไป ส่วนต่าง ระหว่างอัตราผลตอบแทน จากการลงทุนกับต้นทุนทางเศรษฐศาสตร์ถัวเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักเฉลี่ย ร้อยละ 2.97 นี้สูงกว่าดอกเบี้ยเงินฝากธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร ที่สหกรณ์ นำเงินไปฝากได้ที่กำหนดอัตราดอกเบี้ยเงินรับฝากธนาคารร้อยละ 1 แสดงว่าสหกรณ์สามารถ ระดมเงินทุนและนำเงินไปลงทุนได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีส่วนต่างที่จะใช้ในการดำเนินงานและมี กำไร ฉะนั้นการพิจารณาประสิทธิภาพการใช้เงินทุนของสหกรณ์จะต้องนำต้นทุนทางเศรษฐศาสตร์ มาคิดด้วยเสมอ เพื่อจะได้ทราบส่วนต่างระหว่างอัตราผลตอบแทนจากการลงทุนกับต้นทุนเงิน ลงทุนที่แท้จริง เมื่อทราบส่วนต่างที่แท้จริงแล้วคณะกรรมการดำเนินการของ สหกรณ์สามารถนำข้อมูล ไปกำหนดนโยบายด้านการบริหารเงินทุนและนโยบายด้านการจัดการเงินทุนของ สหกรณ์ต่อไป

ทางเลือกของนโยบายด้านการจัดการเงินทุน (ฝ่ายจัดการ) และนโยบายด้านการบริหารเงินทุน (ฝ่ายบริหาร) ของสหกรณ์การเกษตรบางใหญ่ จำกัด ในอนาคต

การศึกษาพบว่าทางเลือกของนโยบายด้านการจัดการเงินทุน (ฝ่ายจัดการ) พิจารณาทางเลือกโดยใช้ข้อมูลที่ได้ศึกษาประสิทธิภาพการใช้น้ำเงินทุนของ สหกรณ์ สหกรณ์การเกษตรบางใหญ่ จำกัด พบว่าสหกรณ์มีประสิทธิภาพการใช้น้ำเงินทุนสูง สภาพคล่องทางการเงินดี โดยมีการกำหนดนโยบายดังนี้

1. นโยบายในเรื่องการกำหนดอัตราดอกเบี้ยเงินรับฝาก สหกรณ์มีประสิทธิภาพการใช้น้ำเงินทุนสูง ฉะนั้นการเลือกทางเลือกของนโยบายควรพิจารณากำหนดนโยบายลดอัตราดอกเบี้ยเงินรับฝากให้ใกล้เคียงกับธนาคาร

2. นโยบายในการให้สินเชื่อเพื่อการลงทุนในธุรกิจด้านอื่นนอกเหนือจากด้านการเกษตร เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ในข้อบังคับของสหกรณ์ โดยให้กู้ยืมในระยะสั้น ๆ และคิดดอกเบี้ยในอัตราที่ต่ำเพื่อเป็นแรงจูงใจให้สมาชิกกู้ยืมมากขึ้น ทั้งนี้ เงินทุนส่วนใหญ่เป็นเงินรับฝากจากสมาชิกต้นทุนจากการจัดหาเงินทุนจะต่ำ เพราะฉะนั้นทางเลือกนโยบายทางด้านการให้สินเชื่อแก่สมาชิกโดยคิดดอกเบี้ยในอัตราที่ต่ำจึงเงินทางเลือกหนึ่งของนโยบายสหกรณ์

3. นโยบายในการขยายธุรกิจซื้อเพิ่มขึ้น ควรมีการศึกษาความต้องการของตลาดหรือสมาชิก ที่จะมาซื้อสินค้าหรือรับบริการจากสหกรณ์ สินค้าใดที่เป็นความต้องการของสมาชิกและไม่เกิดความเสี่ยงในการดำเนินธุรกิจก็ควรจะขยายธุรกิจนั้น

4. นโยบายการควบคุมสินเชื่ออย่างมีประสิทธิภาพ จากข้อมูลที่ได้ศึกษาพบว่า การขยายธุรกิจสินเชื่อโดยจ่ายเงินกู้ให้แก่สมาชิกเพิ่มขึ้น มีนโยบายในการติดตามหนี้ที่ถึงกำหนดชำระ สมาชิกที่ชำระหนี้ได้ตรงตามกำหนดเวลาโดยสม่ำเสมอจะได้รับการลดอัตราดอกเบี้ยเงินให้กู้ เช่น ให้กู้ยืมไปทำกล้วยไม้ส่งต่างประเทศเป็นต้น

ทางเลือกของนโยบายด้านการบริหารเงินทุน (ฝ่ายบริหาร)

การเลือกทางเลือกของนโยบายด้านการบริหารเงินทุน (ฝ่ายบริหาร) พิจารณาทางเลือกโดยใช้ข้อมูลที่ได้ศึกษาประสิทธิภาพการใช้น้ำเงินทุนของสหกรณ์การเกษตรบางใหญ่ จำกัด ซึ่งพบว่ามีประสิทธิภาพการใช้น้ำเงินทุนสูง ดังนั้นควรเพิ่มประสิทธิภาพจากการลงทุนภายนอกและภายในเพื่อลดความเสี่ยงในการลงทุนในระยะยาวของสหกรณ์ โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. นโยบายในการให้สหกรณ์อื่นกู้ยืมเงินในระยะสั้น สหกรณ์ที่เข้าร่วมกิจกรรมต้องยอมรับ กฎ กติกา อย่างเต็มที่ ยอมรับในอัตราดอกเบี้ย เป็นวัตถุประสงค์ที่ได้กำหนดไว้ในข้อบังคับของสหกรณ์ ซึ่งในข้อบังคับเป็น กฎระเบียบที่ถูกกำหนดขึ้นโดยความยินยอมของสมาชิก ฝ่ายบริหารจำเป็นต้องมีความรอบรู้ ความชำนาญ มีการศึกษาวิเคราะห์ ข้อมูลของสหกรณ์ผู้ขอกู้ วิเคราะห์ทั้งการเงินของสหกรณ์ หลักประกันเงินกู้ยืมที่เหมาะสม ความสามารถในการชำระหนี้คืนเป็นต้น

2. นโยบายในการลงทุนซื้อพันธบัตรรัฐบาล ตัวสัญญาใช้เงิน จากข้อมูลที่ได้ศึกษาพบว่าสหกรณ์มีประสิทธิภาพในการใช้เงินทุน เงินต้นระบบหาก สหกรณ์เลือกที่จะลงทุนในพันธบัตรรัฐบาล ตัวสัญญาใช้เงินของชุมนุมสหกรณ์ออมทรัพย์แห่งประเทศไทย จำกัดยอมรับได้รับผลตอบแทนที่สูงกว่าการนำเงินฝากธนาคาร มีต้นทุนในการดำเนินการดังกล่าวต่ำ ไม่เกิดความเสียหายในการลงทุน

อภิปรายผล

การศึกษาแหล่งเงินทุนภายนอกของสหกรณ์การเกษตรบางใหญ่ จำกัด พบว่าส่วนใหญ่มาจาก ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร ชุมชนสหกรณ์ กรมส่งเสริมสหกรณ์ และกองทุนของสมาชิกซึ่ง สอดคล้องกับแหล่งเงินทุนภายนอกที่ ศิริพร กิตติการกุล (2546) สรุปไว้ว่าสหกรณ์มีแหล่งเงินทุนในการดำเนินธุรกิจ คือ เงินทุนภายนอกส่วนใหญ่ได้มาจากการกู้ยืมเงินทุนจากธนาคารเพื่อการเกษตรและ สหกรณ์การเกษตร เพื่อใช้เป็นทุนให้สมาชิกกู้ตามข้อบังคับของสหกรณ์ เงินทุนจากแหล่งอื่นๆ ในปัจจุบันมีหลายหน่วยงานที่ใช้วิธีการสหกรณ์เป็นวิธีการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมตามวัตถุประสงค์ของหน่วยงานนั้นๆ เช่น กรมส่งเสริมสหกรณ์ ซึ่งหน่วยงานนี้จะมีทุนให้กู้ยืมเพื่อเป็นการส่งเสริมและช่วยเหลือสหกรณ์ที่หน่วยงานนี้รับผิดชอบ และสอดคล้องกับ ประสงค์ สายประเสริฐ (2546) สรุปไว้ว่า สหกรณ์การเกษตรในประเทศไทย จะได้เงินทุนจากแหล่งต่าง ๆ ดังนี้ 1) จากธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร 2) จากเงินทุนส่งเสริม สหกรณ์

ผลดีต่อการระดมเงินทุนจากแหล่งภายนอก

1. การระดมเงินทุนจากภายนอกเป็นไปด้วยความรวดเร็วทันความต้องการของสหกรณ์ในการพัฒนาธุรกิจและบริการสมาชิกของสหกรณ์

2. แหล่งเงินทุนภายนอกบางแหล่งสหกรณ์ไม่ต้องเสียดอกเบี้ยจ่ายเงินกู้หรือหากต้องเสียดอกเบี้ยก็อยู่ในอัตราที่ต่ำ เพราะได้รับการช่วยเหลือเงินทุนจากรัฐบาลที่จัดสรรเงินงบประมาณเพื่อเกษตรกรและสถาบันเกษตรกร เพื่อช่วยเหลือเกษตรกรในการส่งเสริมอาชีพและเป็นทุนหมุนเวียนในการดำเนินการขายผลผลิตการเกษตร จัดหาวัสดุอุปกรณ์การเกษตร และเป็นทุนให้สมาชิกกู้ตามข้อบังคับของสหกรณ์

3. สหกรณ์สามารถวางแผนทางการเงินที่ชัดเจนได้ รักษาสภาพคล่องในการจัดการทางการเงินในส่วนของเงินทุนหมุนเวียน ซึ่งเป็นเงินลงทุนหมุนเวียนระยะสั้น เช่น เงินสด เงินฝากธนาคาร ลูกหนี้และสินค้าคงเหลือให้ได้สัดส่วนกับหนี้สินหมุนเวียน ได้แก่ เงินกู้ยืมระยะสั้น เจ้าหนี้การค้า เมื่อนำเงินทุนหมุนเวียนส่วนหนึ่งมาชำระหนี้สินหมุนเวียนทั้งสิ้นแล้ว สหกรณ์ยังมีเงินสดสำหรับใช้จ่ายประจำวันโดยไม่ฝืดเคือง เรียกว่าสหกรณ์สามารถรักษาสภาพคล่องและสามารถเผชิญกับความเสี่ยงภัยได้

ผลเสียต่อการระดมเงินทุนภายนอก

การระดมเงินทุนจากแหล่งเงินทุนภายนอกจาก ธนาคารพาณิชย์ สถาบันการเงินที่เป็นภาคเอกชน สหกรณ์จะต้องจ่ายดอกเบี้ยเงินกู้ในอัตราที่สูงทำให้เกิดต้นทุนสูง และเป็นภาระผูกพันทางการเงินในอนาคตในเรื่องการจ่ายดอกเบี้ยตามเวลาที่กำหนด ผู้กู้เงินที่จะต้องจ่ายเงินต้นเมื่อครบกำหนด หากผิดนัดชำระหนี้ความเชื่อถือในสหกรณ์อาจลดน้อยลง

จากการศึกษาแหล่งเงินทุนภายในของสหกรณ์การเกษตรบางใหญ่ จำกัด พบว่า สอดคล้องกับแหล่งเงินทุนภายในที่ ศิริพร กิตติการกุล (2546) สรุปไว้ว่าสหกรณ์มีแหล่งเงินทุนในการดำเนินธุรกิจคือ แหล่งเงินทุนภายในสหกรณ์เป็นเงินทุนที่สหกรณ์ได้มาจากมวลสมาชิก เช่น ทุนเรือนหุ้น เงินรับฝาก ตลอดจนทุนสำรอง กำไรสะสมและทุนสะสมอื่นๆ ตามพระราชบัญญัติสหกรณ์เป็นต้น สหกรณ์จะต้องจัดหาเงินทุนให้เพียงพอกับขนาดธุรกิจของสหกรณ์เป็นการสร้างความเชื่อมั่นให้กับบุคคลภายนอกในการที่จะให้เงินทุนหรือทำธุรกิจกับสหกรณ์ สอดคล้องกับที่ อนุมจิตต์ ท้าวแดนคำ (2544) สรุปไว้ว่าสหกรณ์จัดหาเงินทุนจากแหล่งเงินทุนภายในสหกรณ์เป็นส่วนใหญ่ โดยได้จากผลการดำเนินงานที่มีกำไรทุกปี จากการรับฝากเงินและการเพิ่มหุ้นของสมาชิก สอดคล้องกับ ประยงค์ สายประเสริฐ (2546) สรุปไว้ว่าสหกรณ์การเกษตรในประเทศไทย จะได้เงินทุนจากทุนเรือนหุ้น จากเงินฝากของสมาชิกประเภทออมทรัพย์ ฝากประจำ ฝากสัจจะออมทรัพย์ เงินสำรอง

ผลดีต่อการระดมเงินทุนภายในสหกรณ์

1. สหกรณ์สามารถลดต้นทุนเงินทุนของสหกรณ์ เมื่อสามารถลดการระดมเงินทุนจากแหล่งภายนอกและเพิ่มการระดมเงินทุนจากแหล่งภายในทำให้ลดต้นทุนทางบัญชีได้ เพราะเงินทุนภายในส่วนหนึ่งสหกรณ์ไม่ต้องจ่ายต้นทุนที่เป็นตัวเงินจริงแต่เป็นต้นทุนค่าเสียโอกาส เช่น ทุนเรือนหุ้น ทุนสำรอง ทุนสะสมตามข้อบังคับระเบียบและอื่น ๆ จะคิดคำนวณเป็นต้นทุนทางเศรษฐศาสตร์ โดยนำมาคิดเป็นต้นทุนของสหกรณ์เพื่อใช้เป็นต้นทุนทางการเงินทั้งหมดของสหกรณ์ ดังนั้นหลักจากหักต้นทุนทางการเงินทั้งหมดแล้วก็จะเป็นส่วนของกำไรที่เพิ่มขึ้นที่จะเพิ่มมูลค่าให้กับสหกรณ์ที่แท้จริง ซึ่งส่วนที่เพิ่มขึ้นนี้เองเรียกว่า กำไรทางเศรษฐศาสตร์ ไม่ต้องจ่ายเป็นตัวเงินจริง ทำให้ลดต้นทุนเงินทุนลงได้ เมื่อนำเงินทุนไปลงทุนให้กู้ยืมสร้างรายได้และใช้น้อยกว่าจ่าย สหกรณ์ย่อมมีกำไรสามารถนำไปจัดสรรเป็นเงินปันผล เงินเฉลี่ยคืน ให้แก่ สมาชิก สมาชิกจะได้รับประโยชน์สูงสุด

2. การจัดหาเงินทุนภายในสหกรณ์เป็นประโยชน์ในการจัดหาทุนให้เพียงพอต่อขนาดธุรกิจและสร้างความเชื่อมั่นให้กับบุคคลภายนอกในการให้เงินทุนแก่สหกรณ์เพื่อทำธุรกิจ

3. การระดมเงินทุนภายในสหกรณ์ เป็นการสร้างฐานะความมั่นคงให้กับสหกรณ์ และสร้างความเชื่อถือให้กับบุคคลภายนอก อยู่บนพื้นฐานแห่งคุณค่าของการช่วยตนเอง รับผิดชอบต่อตนเอง และช่วยเหลือซึ่งกันและกัน

4. สหกรณ์จะมีเงินทุนหมุนเวียนในระบบมากขึ้น มีสภาพคล่องในการให้สินเชื่อแก่สมาชิกเพิ่มขึ้น

ผลเสียต่อการระดมเงินทุนภายในสหกรณ์

1. การจัดหาเงินทุนภายในสหกรณ์อาจจะเป็นไปโดยเชิงซ้ำไม่ทันกับความต้องการในการพัฒนาธุรกิจสหกรณ์และการให้บริการสมาชิก

2. การวางแผนบริหารเงินทุนในระยะยาวควบคุมได้จำกัด เนื่องจากไม่ทราบเวลาที่สมาชิกจะมาถอนเงินคืน และเป็นจำนวนเท่าใด

3. การระดมเงินฝากจากสมาชิกโดยให้อัตราดอกเบี้ยสูงกว่าธนาคารเพื่อจูงใจให้มาฝาก สหกรณ์ ส่วนใหญ่จะเป็นเงินฝากในระยะเวลา 12 เดือน จึงมีความเสี่ยงหากมีผู้ถอนเงินคืนจำนวนมากพร้อมกัน

การศึกษาต้นทุนทางบัญชีที่สหกรณ์จ่ายเป็นตัวเงินจริง เป็นดอกเบี้ยจ่ายเงินกู้ยืมและดอกเบี้ยจ่ายเงินรับฝากนั้น สอดคล้องกับที่ศิริพร กิริติการกุล (2526) สรุปไว้ว่า การระดมเงินทุนโดยการกู้ยืมจะต้องจ่ายผลตอบแทนแก่เจ้าของเงินทุน ในรูปดอกเบี้ยจ่ายเงินกู้ยืมที่จ่ายออกไปในงวดบัญชี

นั้นๆ และการระดมเงินทุนที่มีต้นทุนของเงินลงทุนที่ต่ำกว่าเงินกู้ยืมอยู่ในรูปแบบบริการเงินรับฝากจากสมาชิก โดยจะต้องจ่ายผลตอบแทนแก่สมาชิกผู้ฝากเงินในรูปดอกเบี้ยเงินฝาก

จากการศึกษาต้นทุนเงินรับฝากของสหกรณ์การเกษตรบางใหญ่ จำกัด พบว่ามีความสอดคล้องกับที่ เต็มใจ สุวรรณทัต (2536) ได้สรุปไว้ว่า การบริหารการเงินหรือสภาพคล่องอย่างมีประสิทธิภาพผู้บริหารจะต้องคำนึงถึงการเจริญเติบโตของเงินออมที่อยู่ในสหกรณ์อย่างต่อเนื่อง เงินออมนี้ไม่ว่าจะเป็น ทุนเรือนหุ้น เงินสำรองสะสม เงินฝากก็ตาม ซึ่งเงินเหล่านี้จะมีต้นทุนในตัวเองโดยปกติสหกรณ์จะให้สมาชิกกู้ เพื่อทำรายได้เข้าสู่สหกรณ์ อย่างไรก็ตามการบริหารเงินที่มีประสิทธิภาพจะต้องมีแหล่งเงินทุน แหล่งสนับสนุนสภาพคล่อง เช่น ธนาคารพาณิชย์ ทุนหมุนสหกรณ์เป็นแหล่งต่อทุน เพื่อบริหารสภาพคล่องของสหกรณ์

จากการศึกษาเงินรับฝากและเงินกู้ยืม (เงินทุน) พบว่ามีความสอดคล้องกับ ศิริพร กิรติการกุล (2546) ได้สรุปไว้ว่า เงินฝากเป็นเงินทุนที่มักมีสัดส่วนสูง เมื่อเทียบกับเงินทุนรวมเป็นที่มาของแหล่งเงินทุนของสหกรณ์ ซึ่งสหกรณ์การเกษตรบางใหญ่ จำกัด มีสัดส่วนเงินรับฝากสูง ในปี 2542-2545 จึงมีความสอดคล้องกัน ส่วนในปี 2540-2541 มีสัดส่วนเงินรับฝากต่ำกว่า สัดส่วนเงินกู้ยืม จึงไม่สอดคล้องกัน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับว่าสหกรณ์จะกู้ยืมเงินมาลงทุนมากหรือน้อยกว่าเงินรับฝากจากสมาชิก

จากการศึกษาด้านทุนทางเศรษฐศาสตร์ถ้าเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักพบว่ามีความสอดคล้องกับที่ ศิริพร กิรติการกุล (2546: 125) ได้สรุปไว้ว่า ต้นทุนเงินทุนทางเศรษฐศาสตร์ที่อยู่ในรูปของตัวเลขทางบัญชีที่ปรากฏในงบการเงิน ที่มาของเงินทุนสหกรณ์นอกจากจะมาจากเงินรับฝากจากสมาชิก และเงินกู้จากแหล่งต่าง ๆ แล้ว ส่วนหนึ่งยังมาจากทุนของสหกรณ์เอง เช่น ทุนเรือนหุ้น ทุนสำรอง ซึ่งในที่นี้ควรคิดต้นทุนค่าเสียโอกาสของเงินทุนดังกล่าว

จากการศึกษาประสิทธิภาพการใช้จ่ายเงินของสหกรณ์การเกษตรบางใหญ่ จำกัด พบว่าสหกรณ์มีความสามารถในการนำเงินทุน ที่ได้จากภายนอกสหกรณ์และภายในสหกรณ์ไปลงทุน ก่อให้เกิดผลตอบแทนแก่สหกรณ์ โดยพิจารณา ได้จาก ส่วนต่างระหว่างผลตอบแทนจากการลงทุนกับต้นทุนทางเศรษฐศาสตร์ถ้าเฉลี่ย ถ่วงน้ำหนัก เฉลี่ย 6 ปี ร้อยละ 2.97 ซึ่งมากกว่าอัตราดอกเบี้ยเงินฝากธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรในปัจจุบันอยู่ที่ร้อยละ โดยสหกรณ์มีต้นทุนทางเศรษฐศาสตร์ถ้าเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักเฉลี่ยร้อยละ 6.48 ต่อปี มีต้นทุนทางบัญชีเฉลี่ยร้อยละ 6.58 ต่อปี มีอัตราผลตอบแทนเงินลงทุนเฉลี่ยร้อยละ 9.45 ต่อปี จะเห็นได้ว่าต้นทุนต่ำกว่าผลตอบแทนจากการลงทุน ซึ่งสอดคล้องกับที่ศิริพร กิรติการกุล (2546: 125) ได้สรุปว่าการวัดประสิทธิภาพการใช้จ่ายเงิน ถ้าประสิทธิภาพการใช้จ่ายเงินสูง สหกรณ์จะมีต้นทุนทางบัญชี และต้นทุนทางเศรษฐศาสตร์ ต่ำและจะมีผลตอบแทนการลงทุนสูง และการนำต้นทุนของเงินทุนมาเปรียบเทียบกับ

อัตราผลตอบแทนจากการลงทุน จะทำให้ทราบว่าสหกรณ์สามารถนำเงินทุนที่ได้จากการระดมทุนจากแหล่งภายนอกและภายใน นำไปใช้ในการลงทุนให้เกิดประโยชน์นอกเขยมากน้อยเพียงใด อันจะสามารถสะท้อนให้เห็นถึงประสิทธิภาพในการดำเนินธุรกิจเพื่อสร้างกำไรแก่หน่วยธุรกิจนั้น

สอดคล้องกับที่ ชงชัย สันติวงษ์ (2531 อ้างใน อรพินท์ สุขสวัสดิ์, 2536: 14-15) ได้สรุปว่าประสิทธิภาพ คือ การสร้างผลสำเร็จออกมาโดยที่ได้ผลงานที่มีค่าสูงกว่าทรัพยากรที่ใช้ไป หรือพูดง่าย ๆ ก็คือการวัดอัตราส่วนของรายได้ ต่อค่าใช้จ่ายนั่นเอง สำหรับประสิทธิภาพนั้น โอกาสเดียวที่จะมีได้ก็คือ ต้องสามารถดำเนินการ โดยเสียต้นทุน ค่าใช้จ่ายต่ำกว่าผลที่ได้ เท่านั้น

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาถึงประสิทธิภาพการใช้เงินทุนของสหกรณ์การเกษตรบางใหญ่ จำกัด มีข้อเสนอแนะที่น่าจะเป็นประโยชน์ต่อสหกรณ์และผู้ที่เกี่ยวข้องดังต่อไปนี้

1. ข้อมูลจากการศึกษานี้สามารถทราบต้นทุนที่แท้จริงเพื่อประโยชน์ในการเปรียบเทียบต้นทุนเงินทุนของ สหกรณ์ กับผลตอบแทนจากการลงทุน ทราบส่วนต่างที่จะนำมาใช้ในการดำเนินงาน เพื่อนำไปใช้วิเคราะห์พิจารณาหาแนวทางขยายธุรกิจใหม่ ๆ ให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดและสมาชิก เช่นธุรกิจสินเชื่อเพื่อสมาชิกเลี้ยงกล้วยไม้ส่งต่างประเทศ และเป็นพี่เลี้ยงแก่สมาชิกเชิญผู้ทรงคุณวุฒิมาให้ความรู้อบรมแก่สมาชิก ติดต่อผู้ซื้อต่างประเทศ เช่นยุโรป อเมริกา ออสเตรเลีย อังกฤษ โดยเปิด website ค้นหาข้อมูล ติดต่อสถานทูตการค้าต่างประเทศเพื่อขอรายชื่อผู้ซื้อ ติดต่อหน่วยงานราชการเช่นกรมส่งเสริมการค้าส่งออกเพื่อเข้ารับการอบรม จัดทำแคตตาล็อกการขายกล้วยไม้ทุกชนิด เพื่อเสนอขาย เมื่อได้รับใบสั่งซื้อจากต่างประเทศ ดำเนินการเรื่องการส่งออกต่อไป

2. สหกรณ์ควรหาแนวทางเร่งระดมทุนจากสมาชิกโดยการเพิ่มทุนเรือนหุ้นให้มากขึ้น และพยายามเพิ่มรายได้ลดค่าใช้จ่ายเพื่อให้งีการมีกำไรเพิ่มขึ้น เช่น ขยายธุรกิจซื้อ ธุรกิจสินเชื่อ รับสมาชิกสมทบ ประหยัดค่าใช้จ่าย

3. สหกรณ์ควรวางแผนการลงทุน จัดทำโครงการให้การศึกษาอบรมแก่สมาชิกในการเพิ่มรายได้แก่สมาชิกให้มากยิ่งขึ้น เช่นรับสมัครสมาชิกเข้าร่วมโครงการสายป่านยาว เพื่อเข้ารับการอบรมในการทำกล้วยไม้ โดยผู้เข้าร่วมโครงการมีพื้นที่เพียงพอที่การเกษตรในเรื่องดังกล่าว มีทุนเพียงพอที่จะดำเนินการสหกรณ์เป็นผู้เชิญผู้ทรงคุณวุฒิมาให้ความรู้อบรม

4. สหกรณ์ควรให้การฝึกอบรมแก่ประธานกลุ่ม สมาชิกชั้นนำในการเสริมรายได้ให้แก่สมาชิก สามารถร่วมลงทุนกับเอกชน เช่น โครงการร่วมมือกับเอกชนในการทำข้าวปลอดภัยจากสารพิษ ส่งเสริมการผลิตพืชผักปลอดสารพิษ

5. สหกรณ์ควรเชื่อมโยงธุรกิจเงินกู้ระหว่างสหกรณ์ให้มากยิ่งขึ้น เป็นการร่วมมือในภาคสหกรณ์ เน้นการช่วยเหลือสหกรณ์ไม่พึ่งพาเงินกู้จากสถาบันการเงินแหล่งอื่น

6. สหกรณ์การเกษตรบางใหญ่ จำกัด เกษตรกรส่วนใหญ่ จะทำต้นไม้ขาย ทำนา และประกอบธุรกิจกล้วยไม้ ฉะนั้นการให้เงินทุน ให้ความรู้ในการทำธุรกิจจะเป็นการสร้างความรู้ให้เกิดปัญญาติดตัวไปเป็นผลดีต่อสมาชิกสหกรณ์

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

ในการทำวิจัยครั้งต่อไป ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

1. การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาประสิทธิภาพการใช้จ่ายเงินของสหกรณ์การเกษตรบางใหญ่ จำกัด เพียงสหกรณ์เดียว ทำให้ทราบข้อมูลเฉพาะสหกรณ์ ฉะนั้นในการทำวิจัยครั้งต่อไปควรจะได้มีการวิจัยสหกรณ์อื่น เพื่อเปรียบเทียบประสิทธิภาพการใช้จ่ายเงินของแต่ละสหกรณ์ว่ามีความแตกต่างกันอย่างไร เพื่อให้เกิดความสมบูรณ์และความน่าเชื่อถือได้ในด้านการนำผลการวิจัยไปใช้อ้างอิงในวิชาการและปฏิบัติต่อไป

2. ควรมีการศึกษาประสิทธิภาพการใช้จ่ายเงินของสหกรณ์ที่ใช้จ่ายเงินภายในที่ได้จากการรับฝากเงินจากสมาชิกในการบริหารงาน กับการใช้จ่ายเงินภายนอกที่ได้จากการก่อหนี้ในการบริหารงาน เพื่อทราบข้อแตกต่าง และควรกำหนดทางเลือกของนโยบายในการบริหารจัดการเงินทุนอย่างไร เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับสหกรณ์ทั้งปวง

เอกสารอ้างอิง

กรมตรวจบัญชีสหกรณ์. 2545. สารสนเทศน่ารู้ทางการเงิน ประจำปี 2545 สหกรณ์การเกษตร.

กรุงเทพฯ: ศูนย์สารสนเทศ.

_____. 2546. สารสนเทศน่ารู้ทางการเงิน ประจำปี 2546, กรุงเทพฯ:

ศูนย์สารสนเทศ.

กัญญาณี อนุดิษฐ์. 2543. การวิเคราะห์สถานภาพทางการเงินสหกรณ์เครดิตยูเนียนพระธาตุขี้

เชียงใหม่ จำกัด อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ ปีทางบัญชี 2536-2541. เชียงใหม่:

วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยแม่โจ้.

จุฑาทิพย์ ภัทรวาท 2539. การจัดการสหกรณ์ออมทรัพย์. กรุงเทพฯ: คณะเศรษฐศาสตร์.

_____. 2543. การจัดการสหกรณ์ออมทรัพย์. กรุงเทพฯ: ห้างหุ้นส่วนจำกัด

พิมพ์อักษร

ฉวีวรรณ พื้นดี. 2544. การวิเคราะห์ประสิทธิภาพการบริหารงานและแนวโน้มการดำเนินงาน

ของสหกรณ์ออมทรัพย์ธารณสุขลำพูน จำกัด ปีการบัญชี 2533-2542. เชียงใหม่:

วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยแม่โจ้.

เต็มใจ สุวรรณทัต. 2536. การประเมินค่าสหกรณ์จากงบการเงินและบัญชี เอกสารประกอบการ

ประชุมสัมมนา เรื่อง เทคนิคการควบคุมภายในสหกรณ์ออมทรัพย์. กรุงเทพฯ: ชุมชุม

สหกรณ์ออมทรัพย์แห่งประเทศไทย จำกัด.

ฉนวนจิตต์ ท้าวแคนคำ. 2544. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการระดมเงินทุนภายในและประสิทธิ-

ภาพการบริหารของสหกรณ์การเกษตรลำพูน จำกัด. เชียงใหม่: วิทยานิพนธ์ปริญญาโท,

มหาวิทยาลัยแม่โจ้.

หวิชัย ตระกูลวิเชียร. 2543. การจัดการธุรกิจการซื้อในรูปแบบร้านค้าสาขาของสหกรณ์การเกษตร

กรณีศึกษา: สหกรณ์การเกษตรท่าวังผะ จำกัด จังหวัดน่าน ปีทางบัญชี 2536-2541.

เชียงใหม่: วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยแม่โจ้.

รังชัย สันติวงษ์. 2531. หลักการจัดการ. กรุงเทพฯ: บริษัทโรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิชย์ จำกัด.

บุญเสริม อยู่ตระกูล. 2533. ผลกระทบของการส่งเสริมการลงทุนที่มีต่อการจ้างงานและการ

ระจุกตัวของการลงทุน. กรุงเทพฯ: วิทยานิพนธ์ปริญญาโท (เศรษฐศาสตร์)

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

- ประยงค์ สายประเสริฐ. 2546. *Management of Small Farmers Cooperatives* ประกอบการสอน
วิชาการบริหารงานสหกรณ์เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยแม่โจ้.
- พิทยา ว่องไวกุล. 2539. *การสร้างวงจรงเงินทุนเพื่อการพัฒนาชนบท*. กรุงเทพฯ. (เอกสารอัดสำเนา)
- พิศवास มาตยานูญ. 2535. *การวิเคราะห์การบริหารการเงินของสหกรณ์โคนมเชียงใหม่ จำกัดปีทาง
บัญชี 2528 - 2532*. เชียงใหม่: วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, สถาบันเทคโนโลยีการเกษตรแม่โจ้.
- มนรัตน์ โพธิ์วิจิตร. 2539. *การวิเคราะห์อัตราผลตอบแทนและความเสี่ยงจากการลงทุนในกอง
ทุนรวมในประเทศไทย*. กรุงเทพฯ: วิทยานิพนธ์ปริญญาโท. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ยินดี เจ้าแก้ว. 2528. *ความคิดเห็น ความรู้ ความเข้าใจของสมาชิกที่มีผลต่อความสำเร็จของ
สหกรณ์ออมทรัพย์ครูบุรีรัมย์ จำกัด จังหวัดบุรีรัมย์*. กรุงเทพฯ: วิทยานิพนธ์ปริญญาโท,
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- วิไล เกื่อนทองแถว. 2533. *ประสิทธิภาพสหกรณ์การเกษตร ศึกษาเฉพาะกรณีจังหวัดสิงห์บุรี.
กรุงเทพฯ: วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.*
- สหกรณ์การเกษตรบางใหญ่ จำกัด. 2545. *รายงานกิจการประจำปี 2540 -2545. อำเภอบางใหญ่
นนทบุรี: สหกรณ์การเกษตรบางใหญ่. (เอกสารโรเนียว)*
- สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์นนทบุรี. 2545. *รายงานประจำปี 2545. นนทบุรี: สำนักงานตรวจ
บัญชีสหกรณ์นนทบุรี.*
- สำนักงานสถิติจังหวัดนนทบุรี. 2545. *รายงานประจำปี 2545. นนทบุรี: สำนักงานสถิติจังหวัด
นนทบุรี*
- สุวรรณา เจียรนัยกุล. 2530. *การวิเคราะห์ข้อมูลทางบัญชีเพื่อการบริหารการเงิน*. กรุงเทพฯ:
โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ศิริพร กิตติการกุล. 2546. *บัญชีสหกรณ์เพื่อการจัดการ เอกสารการสอนวิชาบัญชีสหกรณ์เพื่อการ
จัดการ 2546. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยแม่โจ้.*
- อรพินท์ สุขสวัสดิ์. 2536. *การวิเคราะห์ประสิทธิภาพด้านการเงินและประสิทธิผลการดำเนินงาน
ของสหกรณ์การเกษตรหนองจอก จำกัด. กรุงเทพฯ: วิทยานิพนธ์ปริญญาโท,
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.*
- Millet, J. D. 1954. *Management in Public Service*. New York: Mcgraw – Hill.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

งบทูลของสหกรณ์การเกษตรบางใหญ่ จำกัด ปี 2540-2545

ตาราง 20 งบดุลของสหกรณ์การเกษตรบางใหญ่ จำกัด ปี 2540-2545

รายการ	2540	2541	2542	2543	2544	2545	เฉลี่ย
สินทรัพย์							
สินทรัพย์หมุนเวียน							
เงินสดและเงินฝากธนาคาร	7,476,190.10	6,345,723.84	4,035,656.74	7,185,877.94	21,187,907.40	6,996,683.78	8,871,339.97
เงินฝากสหกรณ์อื่น	217.17	236.71	1,000,258.01	380.98	397.35	13,805,017.61	2,467,751.30
ลูกหนี้-สุทธิ	46,654,487.95	49,684,630.82	50,813,359.50	-	-	-	49,050,826.09
ลูกหนี้ระยะสั้น - สุทธิ	-	-	-	32,537,539.75	28,281,681.52	25,076,323.29	28,631,848.19
ดอกเบี้ยเงินให้กู้ยืมรับ-สุทธิ	1,426,530.92	2,622,298.30	4,778,800.19	4,537,771.07	4,057,511.49	4,049,296.31	3,578,701.38
ลูกหนี้จำนองเลือกโครงการ ซื้อข้าวเปลือกโครงการ	-	-	-	-	92,128.00	-	92,128.00
สินค้านคงเหลือ	445,347.50	704,788.28	223,792.30	641,261.75	1,131,258.30	852,888.47	666,556.10
วัตถุดิบคงเหลือ	12,244.00	41,467.34	45,889.20	55,518.86	157,674.90	233,738.08	91,088.75
สินทรัพย์หมุนเวียนอื่น	2,511,754.35	299,330.15	625,992.75	573,251.17	764,204.05	549,060.81	887,265.55
รวมสินทรัพย์หมุนเวียน	58,526,771.99	59,698,475.44	68,287,315.69	49,504,288.52	63,153,201.08	51,563,008.35	58,455,510.18
สินทรัพย์ระยะยาว	-	-	-	252,500.00	252,500.00	6,262,500.00	2,255,833.33
ลูกหนี้เงินกู้ระยะยาวสุทธิ	-	-	-	21,154,225.00	24,661,542.00	22,240,174.00	22,685,313.67
ที่ดินอาคารและอุปกรณ์ - สุทธิ	2,204,819.06	2,865,758.01	2,600,056.72	2,333,778.09	2,398,254.22	3,971,821.75	2,729,081.31
สินทรัพย์อื่น	265,410.50	283,610.50	280,881.00	39,004.00	46,668.00	48,067.00	160,606.83
รวมสินทรัพย์	60,997,001.55	62,847,843.95	71,168,253.41	73,283,795.61	90,512,165.30	84,085,571.10	73,815,771.80

ตาราง 20 (ต่อ)

รายการ	2540	2541	2542	2543	2544	2545	เหลือ
หนี้สินและทุนของสหกรณ์							
หนี้สินหมุนเวียน							
เงินกู้ยืม	25,393,206.50	23,574,206.50	15,912,936.75	8,256,016.25	4,563,667.00	1,200,000.00	13,150,005.50
เด้าหนี้ข้ามลือกโครงการ	10,945.00	0	284,160.00	-	116,874.00	-	137,326.33
เด้าหนี้ข้ามลือก	0	103,267.00	464.00	-	-	-	51,865.50
เด้าหนี้การค้า	342,880.00	1,785,985.00	23,845.00	106,562.28	697,883.00	437,024.47	565,696.62
ส่วนจองหนี้ระยะยาวถึงกำหนดชำระ							
ภายในหนึ่งปี	624,000.00	624,000.00	1,395,666.00	-	-	-	881,222.00
เกินหนึ่งปี	15,265,480.94	16,791,867.44	25,888,793.64	36,065,282.45	47,390,704.64	50,901,104.31	32,050,538.90
เงินรับฝากของทุนสงเคราะห์พวง	0	100,847.34	173,798.27	-	70,418.84	38,236.96	95,825.35
ค่าจ้างสิ่งเป็นสหกรณ์ ๙	107,840.66	60,000.00	0	10,000.00	20,500.00	40,500.00	47,768.13
เงินชำระลือกโครงการเชื่อมโยง	2,325,327.00	0	7,129,936.00	4,262,278.00	8,048,643.85	-	5,441,547.21
หนี้สินหมุนเวียนอื่น	493,476.53	555,601.89	425,089.76	359,480.98	396,963.02	593,141.41	470,625.59
รวมหนี้สินหมุนเวียน	44,563,166.63	43,595,775.17	51,234,683.42	49,059,619.96	61,305,654.35	53,210,007.15	50,494,817.78
หนี้สินระยะยาว	1,292,051.75	1,414,051.75	-	-	-	-	1,353,051.75
หนี้สินอื่น	1,318,412.13	1,506,364.94	2,039,908.96	1,983,612.19	2,213,616.60	2,600,699.20	1,943,769.00
รวมหนี้สิน	47,173,630.53	46,516,191.86	53,274,592.38	51,043,232.15	63,519,270.95	55,810,706.35	52,889,604.03
ทุนของสหกรณ์							
ทุนเรือนหุ้น	8,238,790.00	8,743,940.00	9,160,460.00	11,042,970.00	13,112,820.00	13,670,020.00	10,661,500.00
ทุนสำรอง	3,506,729.95	3,814,671.80	4,564,656.83	5,023,004.29	5,569,324.88	6,564,313.20	4,840,450.16
ทุนสะสมตามข้อบังคับระเบียบอื่น	443,395.24	828,392.24	1,803,649.74	2,437,322.24	4,056,015.24	4,544,087.13	2,352,143.64
กำไรสุทธิประจำปี	1,634,455.85	2,944,648.05	2,364,894.46	3,737,266.93	4,254,734.22	3,496,444.42	3,072,073.99
รวมทุนของสหกรณ์	13,823,371.04	16,331,652.09	17,893,661.03	22,240,563.46	26,992,894.34	28,274,864.75	20,926,167.78
รวมหนี้สินและทุนของสหกรณ์	60,997,001.55	62,847,843.95	71,168,253.41	73,283,795.61	90,512,165.29	84,085,571.10	73,815,771.82

ตาราง 21 งบกำไรขาดทุนสหกรณ์การเกษตรจำใหญ่ จำกัด ปี 2540 - 2545

รายการ	2540	2541	2542	2543	2544	2545	เฉลี่ย
ขายบริการ	12,289,007.00	24,649,154.00	18,861,633.00	14,707,250.30	29,019,648.61	12,109,684.73	18,606,062.94
หัก ต้นทุนขายบริการ	9,302,761.24	19,914,650.79	14,162,354.13	8,967,469.58	21,956,886.61	7,305,938.05	13,601,680.06
กำไรขั้นต้น	2,986,245.76	4,734,503.21	4,699,278.87	5,739,780.72	7,062,762.00	4,803,726.68	5,004,382.87
บวก รายได้เฉพาะธุรกิจ	323,751.00	496,866.30	717,572.97	988,414.57	990,072.41	571,785.32	681,410.43
หัก ค่าใช้จ่ายเฉพาะธุรกิจ	3,309,996.76	5,231,369.51	5,416,851.84	6,728,195.29	8,052,834.41	5,375,512.00	5,685,791.30
กำไรเฉพาะธุรกิจ (รายละเอียด 1-2)	164,457.56	234,362.30	473,653.03	442,679.98	733,404.93	473,570.96	420,354.79
บวก กำไรจากการดำเนินงานโครงการเชื่อมโยง	3,145,539.20	4,997,007.21	4,943,198.81	6,285,515.31	7,319,429.48	4,901,941.04	5,265,438.51
รวม	0	39,046.77	0	372,776.00	186,791.00	203,027.49	200,410.31
บวก รายได้อื่น (รายละเอียดที่ 3)	3,309,996.76	5,036,053.98	4,943,198.81	6,658,291.31	7,506,270.48	5,104,968.53	5,426,454.98
รวม	436,954.78	621,137.73	476,647.19	231,634.09	147,719.94	1,598,400.16	585,415.65
หัก ค่าใช้จ่ายดำเนินงาน (รายละเอียดที่ 4)	6,892,490.74	5,657,191.71	5,419,846.00	6,889,925.40	7,653,940.42	6,703,368.69	6,536,127.16
กำไรจากการดำเนินงานก่อนรวมการพิเศษ	1,948,038.13	2,712,543.66	3,054,951.54	3,152,658.47	3,399,206.20	3,205,594.89	2,912,654.83
รายการพิเศษ	4,944,452.61	2,944,648.05	2,364,894.46	3,737,266.93	4,254,734.22	3,497,773.80	3,623,961.68
ขาดทุนจากการจำหน่ายทรัพย์สิน	0	0	0	0	0	1,329.38	1,329.38
กำไรสุทธิ	4,944,452.61	2,944,648.05	2,364,894.46	3,737,266.93	4,254,734.22	3,496,444.42	3,623,740.11

ที่มา : รายงานกิจการประจำปี 2540 - 2545

หมายเหตุ ข้อมูลไม่ครบทั้ง 6 ปี

ตาราง 22 รายละเอียดค่าใช้จ่ายภาครัฐกึ่งสินเชิ

รายการ	2540	2541	2542	2543	2544	2545	งบ
ดอกเบี้ยเงินกู้ - รับจริง	3,494,291.00	3,998,742.00	3,423,619.00	3,636,698.84	3,586,030.00	2,585,910.04	3,454,215.15
- กึ่งรับ	1,051,372.00	2,023,589.00	2,939,472.00	2,246,651.46	1,769,116.48	1,543,891.14	1,929,015.35
ดอกเบี้ยเงินกู้ - รับ	-	-	-	-	-	237,136.55	237,136.55
รวม	4,545,663.00	6,022,331.00	6,363,091.00	5,883,350.30	5,355,146.48	4,369,937.73	5,423,253.25
หัก ต้นทุนบริการ	2,103,344.25	2,245,123.00	2,176,344.50	753,648.28	124,461.00	-	1,400,584.20
กำไรขั้นต้น	2,442,318.75	3,777,208.00	4,186,746.50	5,129,702.02	523,085.48	4,369,937.73	4,189,433.08
บวก รับค่าบริการสินเชื่อ ธกส.	-	-	-	162,266.25	-	-	162,266.25
รายได้ค่าบริการเงินกู้	242,666.00	346,485.00	522,897.00	589,221.12	535,976.66	435,974.32	445,536.68
รายได้ค่าบริการเงินกู้ตามหลักเกณฑ์	-	-	-	108.00	-	-	108.00
รวมรายได้เฉพาะธุรกิจ	242,666.00	346,485.00	522,897.00	751,595.37	535,976.66	435,974.32	472,599.06
หัก หนี้สงสัยจะสูญหนี้ตามหลักเกณฑ์	-	-	32,773.00	7,000.00	-	8,773.00	16,182.00
หนี้สงสัยจะสูญออกเงินให้กู้	56,479.51	72,448.12	102,770.61	51,315.69	47,868.31	41,916.97	62,133.20
หนี้สงสัยจะสูญออกเงินกู้	19,920.00	10,820.00	2,565.00	6,400.00	12,000.00	168,852.00	36,759.50
หนี้สงสัยจะสูญค่าประกันหนี้เงินกู้	18,486.70	(10,377.30)	2,496.40	7,899.06	2,436.59	25,802.63	7,757.35
หนี้สงสัยจะสูญค.บ.ตามคำพิพากษา	-	-	-	1,745.15	1,591.28	2,838.40	2,058.28
หนี้สงสัยจะสูญค่าประกันหนี้ตามคำพิพากษา	-	-	-	-	-	3,572.35	3,572.35
เงินเดือน	-	-	-	134,280.00	145,080.00	156,600.00	145,320.00
ค่าบริการสินเชื่อ ธกส.	-	-	-	8,039.00	0	-	8,039.00
เงินจ่ายดอกเบี้ยเงินกู้	4,175.00	-	-	0	0	-	4,175.00
ค่าใช้จายค่านินค	-	-	2,040.00	0	0	1,377.00	1,708.50
ค่าใช้จายค่านินค	-	-	-	-	-	15,450.54	15,450.54
รวมค่าใช้จ่ายเฉพาะธุรกิจ	99,061.21	72,690.82	142,645.01	98,249.40	184,976.18	259,376.19	142,833.13
กำไรเฉพาะธุรกิจ	2,585,923.54	4,051,002.18	4,566,998.49	5,783,047.99	5,581,685.96	4,546,535.86	4,519,199.00

ตาราง 23 รายละเอียดกำไรเฉพาะธุรกิจจัดหาสินค้ามาจำหน่าย

รายการ	2540	2541	2542	2543	2544	2545	เฉลี่ย
ขายปุ๋ย	4,272,131.00	5,537,830.00	3,576,573.00	3,856,412.00	4,279,460.00	3,845,005.00	4,227,901.83
ขายเครื่องมือไฟฟ้า	608,754.00	619,117.00	228,140.00	-	-	-	485,337.00
ขายเครื่องจักรกลการเกษตรและอุปกรณ์	107,900.00	39,100.00	245,300.00	32,200.00	70,000.00	-	459,840.00
ขายน้ำมัน	57,335.00	39,905.00	13,640.00	159,295.00	269,985.00	231,559.00	83,622.33
ขายเคมีภัณฑ์เกษตร	627,266.00	636,138.00	595,494.00	540,520.00	612,805.00	463,631.00	579,309.00
ขายข้าวสาร	915,495.00	1,306,709.00	1,228,331.00	1,022,316.00	1,015,447.00	2,167,436.00	1,275,955.67
ขายพันธุ์ข้าวเปลือก	-	-	-	-	-	50,940.00	50,940.00
ขายสินค้าทั่วไป	1,154,463.00	841,840.00	669,254.00	680,672.00	745,033.00	957,376.00	841,439.67
รวม	7,743,344.00	9,020,639.00	6,556,732.00	6,291,415.00	6,992,730.00	7,715,947.00	7,386,801.17
หัก ต้นทุนขาย	7,199,416.00	8,292,226.79	6,185,188.63	5,839,570.30	6,456,592.11	7,284,368.05	6,876,227.14
กำไรขั้นต้น	543,927.01	728,412.21	371,543.37	451,844.70	536,137.89	431,578.95	510,574.02
บวก รายได้กำไรสุทธิโครงการ	81,085.00	139,804.00	186,674.00	219,854.00	287,048.00	135,811.00	152,405.83
หนี้สูญได้รับคืนจากการค้า	-	0	8,001.97	1,680.00	-	0	4,840.98
รับคืนดอกเบี้ยเงินกู้ ธกส.	-	0	-	12,082.20	-	0	12,082.20
ค่าตอบแทนจากการซื้อสินค้า	-	0	-	3,233.00	-	0	3,233.00
รวมรายได้เฉพาะธุรกิจ	81,085.00	139,804.00	194,675.97	236,819.20	-	135,811.00	157,639.03
หัก ค่าใช้จ่ายเพิ่มเติม	-	-	5,921.39	-	-	0	5,921.39
ค่าใช้สอยในการขาย	16,593.00	30,270.00	42,083.00	45,103.00	59,588.00	39,786.00	38,903.83
ดอกเบี้ยจ่ายเงินกู้กรมส่งเสริมฯ	18,444.00	0	39,945.21	-	-	0	29,194.60
ค่าเสื่อมราคา	-	17,457.37	20,390.32	16,750.00	-	0	18,199.23
หนี้สงสัยจะสูญจากการค้า	30,359.35	20,315.13	55,256.82	8,523.35	67,729.20	47,541.05	19,599.02
วัสดุใช้ไป	-	-	-	-	-	8,844.82	8,844.82
ค่าเบี้ยประกัน	-	0	0	1,402.45	-	0	1,402.45
เงินเดือน	-	-	-	76,496.45	165,460.00	213,105.00	151,687.15
รวมค่าใช้จ่ายเฉพาะธุรกิจ	65,396.35	68,042.50	163,596.74	131,226.33	292,777.20	214,194.77	155,872.35
กำไรเฉพาะธุรกิจ	559,615.66	800,173.71	402,622.60	557,437.35	530,408.69	353,195.18	533,908.86

ตาราง 24 รายละเอียดกำไร (ขาดทุน) เฉพาะธุรกิจรวบรวมผลิตภัณฑ์

รายการ	2540	2541	2542	2543	2544	2545	เฉลี่ย
ขายข้าวเปลือก	-	-	-	2,532,485.00	2,642,031.00	23,800.00	1,732,788.67
ขายข้าวสาร	-	-	-	-	13,651,193.00	-	13,651,193.00
ขายปลายข้าว	-	-	-	-	378,498.13	-	378,498.13
รวม	-	-	-	2,532,485.00	16,671,772.13	23,800.00	6,409,352.38
หัก ต้นทุนขาย	-	-	-	2,374,251.00	15,542,420.25	21,590.00	5,979,420.42
กำไรขั้นต้น	-	-	-	158,234.00	1,129,351.88	2,210.00	429,931.96
บวก รายได้เฉพาะธุรกิจ	-	-	-	-	167,047.75	-	167,047.75
เงินชดเชยดอกเบี้ยเงินกู้ ธกส.	-	-	-	-	167,047.75	-	167,047.75
รวมรายได้เฉพาะธุรกิจ	-	-	-	-	167,047.75	-	167,047.75
หัก ค่าใช้จ่ายเฉพาะธุรกิจ	-	-	-	-	-	-	-
กำไรขั้นต้น	-	-	-	9,600.00	-	-	9,600.00
ค่าซ่อมแซม	-	-	-	-	-	-	-
ค่าเบี้ยเลี้ยงพาหนะ	-	-	-	2,990.00	-	-	2,990.00
ดอกเบี้ยจ่าย	-	-	-	-	166,586.75	-	166,586.75
ค่าเสื่อมราคา	-	-	-	137,277.60	86,301.80	-	111,789.70
ค่าเบี้ยประกัน	-	-	-	1,590.43	-	-	1,590.43
เงินเดือน	-	-	-	37,140.00	-	-	37,140.00
กระแสตอบใช้ไป	-	-	-	24,606.00	-	-	24,606.00
ค่าใช้จ่ายในการขาย	-	-	-	-	2,763.00	-	2,763.00
รวมค่าใช้จ่ายเฉพาะธุรกิจ	-	-	-	213,204.03	255,651.55	-	234,427.79
กำไร (ขาดทุน) เฉพาะธุรกิจ	-	-	-	54,970.03	1,040,748.08	2,210.00	365,976.04

ตาราง 25 รายละเอียดรายได้อื่น

รายการ	2540	2541	2542	2543	2544	2545	เฉลี่ย
ดอกเบี้ยเงินฝากธนาคาร	390,079.75	536,383.73	389,838.04	112,063.06	87,221.14	200,062.57	285,941.38
ดอกเบี้ยเงินฝากชุมชนสงคามทพวิ	-	-	75,501.48	17,522.97	16.37	236,732.49	82,443.33
ดอกเบี้ยรับด้วยสัญญาเงิน	0	0	0	0	0	85,873.94	85,873.94
ค่าธรรมเนียมแรกเข้า	5,650.00	4,050.00	2,950.00	4,800.00	4,050.00	6,000.00	4,583.33
ค่าธรรมเนียมโอนหุ้น	65.00	20.00	20.00	60.00	45.00	50.00	43.33
ผลตอบแทนการลงทุนอื่น	6,268.00	1,411.00	3,018.67	3,130.00	111.00	7,717.60	3,609.38
ค่าตอบแทนบริษัทสหประกันชีวิต	0	0	0	84,794.95	45,813.61	33,782.62	54,797.06
ค่าปรับเงินฝากออมทรัพย์พิเศษ	0	0	0	8,500.00	3,500.00	6,550.00	6,183.33
รายได้จากเงินอุดหนุนสงเคราะห์พนักงาน	32,144.00	49,803.00	0	0	0	0	40,973.50
เงินรอเรียกเก็บได้รับเงินคืนค่าสินค้า	300.00	0	0	0	0	0	300.00
รายได้มีมติ	2,448.03	29,470.00	5,319.00	763.11	6,962.82	1,021,630.94	177,765.65
รวม	436,954.78	621,137.73	476,647.19	231,634.09	147,719.94	1,598,400.16	585,415.65

ตาราง 26 รายละเอียดค่าใช้จ่ายดำเนินงาน

รายการ	2540	2541	2542	2543	2544	2545	รวม
เงินเดือนและจ้าง	653,285.00	724,026.00	794,090.00	485,760.00	575,080.00	626,710.00	643,158.50
ค่าตอบแทนเบ็ดเตล็ด	1,000.00	1,000.00	4,050.00	5,100.00	5,700.00		3,370.00
ค่าเบี้ยเลี้ยงพาหนะ	21,240.00	25,385.00	25,689.00	26,882.00	20,160.00	14,200.00	22,259.33
ค่าเบี้ยประชุม	37,400.00	35,200.00	37,000.00	41,200.00	54,240.00	58,080.00	43,853.33
ค่ารับรอง	4,545.00	4,568.00	7,684.00	8,534.00	12,357.00	6,325.00	7,335.50
ค่าเบี้ยที่พักพนักงาน	116,640.00	106,030.00	126,250.00	99,910.00	155,380.00	202,810.00	108,606.67
ค่าเครื่องเขียนแบบพิมพ์	13,952.56	19,770.91	9,906.54	16,839.90	24,779.28	32,615.90	15,644.18
ค่าของใช้สำนักงาน	1,112.00	1,190.25	908.00	1,449.00	1,628.00	2,458.00	1,457.54
ค่าใช้วิทยุประชาสัมพันธ์						4,989.00	4,989.00
เงินบริจาคการกุศล	1,300.00	5,810.00	400.00	1,100.00	300.00		1,782.00
ค่าน้ำ-ค่าไฟฟ้า	13,108.51	23,931.47	19,431.14	25,077.47	31,043.16	45,507.95	26,350.28
ค่าซ่อมแซม	5,412.00	12,738.00	1,628.00	17,918.00	8,662.34	2,508.44	7,311.13
ค่าเดินทางราชการและอุปการ	103,017.38	133,282.87	135,007.69	118,731.03	201,283.46	331,950.60	170,545.50
ดอกเบี้ยเงินรับฝาก	889,374.25	1,508,340.59	1,761,719.80	2,173,749.50	2,117,226.70	1,650,175.55	1,683,431.06
ดอกเบี้ยเงินสะสมพนักงาน	36,070.87	42,935.57	50,669.60	36,237.61	36,162.24	28,133.50	38,368.23
ค่าใช้วิทยุประชาสัมพันธ์	30,694.06	28,530.00	38,415.00	37,825.50	49,435.00	74,555.00	43,242.43
ค่าธรรมเนียมไปรษณีย์	1,350.00	2,345.00	1,950.00	3,524.00	2,922.00	3,424.00	2,585.83
ค่าโทรศัพท์	6,002.00	12,433.00	14,020.77	29,129.08	26,567.89	24,602.56	18,793.38
ค่าเบี้ยรถยนต์	8,590.00	16,930.00	16,320.00	25,094.00	51,637.00	50,561.14	28,188.69
ค่าเบี้ยประกันภัย	1,537.00	1,473.00	2,145.00		6,092.64	5,833.18	3,416.16
ค่าตอบแทนผู้ตรวจสอบกิจการ						5,920.00	5,920.00
เงินสมทบประกันสังคม						16,592.00	16,592.00
ค่าใช้ยานยนต์	2,407.50	6,619.00	7,667.00	3,597.38	14,631.58	17,643.07	8,760.92
ขาดทุนจากการจำหน่ายทรัพย์สิน					3,915.91		3,915.91
รวม	1,948,038.13	2,712,543.66	3,054,981.54	3,152,658.47	3,399,206.20	3,205,594.89	2,912,165.48

ภาคผนวก ข
ประวัติผู้วิจัย

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ – สกุล	นางยุวดี วิทยานนท์	
เกิดเมื่อ	4 กุมภาพันธ์ 2497	
ประวัติการศึกษา	พ.ศ. 2525-2527	ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (การบัญชี) วิทยาลัยเทคนิคกรุงเทพ
	พ.ศ. 2532-2534	ศิลปศาสตรบัณฑิต (การจัดการทั่วไป) วิทยาลัยครูสวนสุนันทา
	พ.ศ. 2539-2542	เจ้าหน้าที่บริหารงานตรวจสอบบัญชี 7 สำนักงานตรวจสอบบัญชีสหกรณ์จันทบุรี จังหวัดจันทบุรี
ประวัติการทำงาน	พ.ศ. 2543-2547	เจ้าหน้าที่บริหารงานตรวจสอบบัญชี 7 สำนักงานตรวจสอบบัญชีสหกรณ์นนทบุรี จังหวัดนนทบุรี
	พ.ศ. 2547 - ปัจจุบัน	เจ้าหน้าที่บริหารงานตรวจสอบบัญชี 7 สำนักงานตรวจสอบบัญชีสหกรณ์ พระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา